

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 14 mars 2022

§ 3 Interpellation av Jan Valeskog (S) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om hur fördomsfulla och även rasistiska uttalanden, utspel och skrivelser ska hanteras i stadens nämnder och bolag

Anförande nr 1

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag uppskattar verkligen finansborgarrådets tydliga ställningstagande mot extremistpartier som inte står bakom principen om alla människors lika värde och finansborgarrådets tydliga besked i svaret om att alla som har sin hemvist i Stockholm ska ha samma goda förutsättningar till delaktighet i samhället. Det är väldigt bra. Det är tyvärr inte alltid lika tydligt från alla moderater när det gäller avståndstagande från SD:s rasistiska politik och utspel, men jag återkommer till detta.

I min interpellation tog jag som exempel från kommunpolitiken i Stockholm att SD i fastighetsnämnden för drygt ett år sedan på allvar hävdade att det nya Järvabadet drabbas av stora vattenreningskostnader på grund av att så många invandrare badar där. Ja, ni hörde rätt. Både muntligt och skriftligt frågade SD på allvar hur mycket mer kemikalier det går åt då badgästerna använder mer heltäckande kläder, och man undrade hur mycket detta belastat slutnotan. Att hygienregler är lika för alla badgäster och att duschning gäller före bad nämns förstås inte.

Det är ingen ökad reningskostnad i badanläggningar där många invandrare badar. Detta visste förstås SD:s gruppledare redan innan denna skrivelse lades fram eftersom han på sammanträdet hade fått ett muntligt svar om detta från förvaltningen. Detta är en gruppledare som också, om jag förstått det rätt, verkar vara misstänkt för oegentligheter och inte ens närvarar här.

Detta är ytterligare ett exempel på utspel som naturligtvis också samtidigt kan glädja SD:s rasistiska stormtrupper på nätet. Tyvärr vet vi sedan länge att avhumanisering av grupper och människor i stort sett är ett effektivt sätt att mobilisera både hat och hot. Det är ett sätt att få människor att bli rädda och rösta rasistiskt i valet. Vi ser det hos andra högerextremister eller till och med fascister, som Trump, Orbán och Zemmour i Frankrike, som får sitt mesta politiska syre från rasistiska och även lögnaktiga budskap, naturligtvis. Även Putin är någon som SD:s partiledare inte klarar av att ta avstånd från eller välja bort. Det är också en nationalist och extremist som nu mördar tusentals människor.

Detta finns också i andra kommuner, där verkliga eller konstruerade problem skylls på invandrare, företrädesvis med muslimsk bakgrund. Ett återkommande tema är att

invandrarers förmåner måste stoppas. Diskriminerande åtgärder som försvårar invandrarers delaktighet i samhället föreslås ofta i Stockholm, till exempel ingen hemspråksundervisning, stopp för stöd till etniskt baserade föreningar, sämre villkor för boende än de som gäller för andra kommuninvånare och kraftigt begränsad rätt till tolkhjälp vid myndighetskontakter. Detta är bara några exempel.

Anförande nr 3

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Det var väldigt mycket, Jan Valeskog. Till att börja med skulle jag vilja ställa dig en fråga: Vilka partier här i rådssalen är det som du anser inte står upp för alla människors lika värde? Du kan väl vara tydlig på den punkten så att det inte blir några oklarheter i den fortsatta debatten och valrörelsen.

I din interpellation tar du upp en fråga som vi har lyft i en av våra nämnder. Det handlade helt enkelt om att om man badar med kläderna på vet alla att det blir en kostnadsökning. Jag tycker att det då är befogat att man tittar på detta och räknar på det. Det är klart att om människor badar med kläderna på behöver man rena vattnet betydligt mer än om de inte gör det.

Du talar mycket om att vi ska ta ansvar för den så kallade svansen. Vi vet egentligen inte mer än någon annan vilka det är. Du och Socialdemokraterna har ju själva en svans. Det känns inte riktigt som att ni heller tar ansvar för den. Ni har ju till exempel haft problem i SSU i Skåne med representanter som har homofobiska åsikter. Man tycker bland annat att homosexuella inte ska få lämna blod och så vidare. Det finns andra exempel på direkt antisemitiska åsikter bland representanter hos er. Vi förstår att ni inte kan dömas utifrån vad dessa enskilda personer säger eller gör. Vi utgår från att ni hanterar problemet och utesluter dessa personer. Det är precis vad vi i Sverigedemokraterna gör. När vi anser att personer har felaktiga eller rasistiska åsikter ser vi till att de får lämna vårt parti. Jag hoppas att Socialdemokraterna också i betydligt större utsträckning kan jobba på det sättet för att rensa upp i era led och i er så kallade svans.

Anförande nr 4

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det är många frågor om Sverigedemokraterna som ställs till mig. Men jag ska försöka besvara dem. Det är många olämpliga uttalanden eller frågor som framförs i dessa församlingar och bolag. Men det som människor i Ukraina, exempelvis, nu slåss för är yttrandefrihet och frihet. Det måste vi också ha i Sverige, i Stockholm och i våra beslutade församlingar. Hur olämplig en fråga än kan tyckas vara har man ändå rätt att ställa den, inom lagstiftningens gräns.

Sedan ska vi vara stenhårda. Allt som utgör förtal, diskriminering eller hatbrott ska polisanmälas och utredas. Men utöver detta har man rätt att ställa frågor som till viss del kan tyckas vara fullständigt obegripliga eller olämpliga. Senast, för bara någon vecka sedan, hade vi en debatt här i fullmäktige där jag blev anklagad för att vårt kvalitetsprogram på något sätt skulle avdemokratisera hela den politiska processen.

Ibland tar man i. Det kan tyckas olämpligt, men man har ändå rätt att framföra sina argument.

Vad kan vi då göra? Vi kan stå upp och säga att vi inte förstår vad beslutsfattaren menar. Kan de förklara? Vi håller inte med. Vi kan ta debatten – vi är ju ändå politiker, så vi har all rätt att utmana, ta debatten, argumentera emot om vi inte håller med och på olika sätt manifesteras mot uttalanden eller frågor som vi inte delar.

Men det ställdes också en fråga om vad våra förvaltningar och bolag gör för att hantera detta. Jag menar att de är professionella och sakliga och kan hantera detta i sina processer. Men om Jan Valeskog har information om att det inte är så vill jag gärna veta det. Det antyds lite mellan raderna. Det är klart att vi ska bevaka detta. Det finns tydlig lagstiftning på detta område, som ska respekteras. Utöver detta kommer vi, tror jag, fortsatt att ibland behöva leva med uttalanden som vi tycker är obehagliga eller som vi vill kritisera. Låt oss då göra det i debatten!

Jag vet inte riktigt vad Jan Valeskog far efter. Men, som sagt, vi står upp och skyddar våra fri- och rättigheter, och vi står givetvis upp mot diskriminering och förtryck i våra verksamheter.

Anförande nr 5

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Angående interpellationen håller jag som sagt med finansborgarrådet om att våra förvaltningar är professionella. I svaret uttrycks också en oro för ett polariserande debattklimat, samtidigt som det måste vara viktigt att ta avstånd från hatbudskap som avhumaniserar människor, som det finns exempel på i min interpellation. Detta har som sagt varit SD:s livsluft. Företrädaren här vågar inte ens ta avstånd från uttalanden om att storleken på badkläderna, som ju kan vara olika för olika människor, skulle vara en stor kostnadsfråga. Att han inte kunde ta avstånd från detta säger ju allt.

Men en spade är en spade också i politikens värld. Jag undrar hur den här avvägningen ska ske i praktiken i stadens förvaltningar och gentemot politiken. Två frågor som jag ställde i min interpellation fick jag inget tydligt svar på. Den ena var om finansborgarrådet i likhet med sin partiledare Ulf Kristersson anser att Sverigedemokraterna i Stockholm teoretiskt sett är ett parti som det är möjligt att samarbeta med kommande år. Den andra var om finansborgarrådet anser att det finns någon principiell skillnad mellan att samarbeta med Sverigedemokraterna i Stockholms stad jämfört med att samarbeta med dem nationellt. Det vore intressant att få ett svar på detta. Jag uppfattar absolut att borgarrådet själv, personligen, helst vill slippa se ett sådant samarbete, men vad tycker Moderaterna i Stockholm? Det är mer intressant.

Här finns också anledning att konstatera att Moderaterna i Stockholm bytt ordförande till Johan Forssell, som i riksdagen är känd eller okänd – vilket man nu vill – som en person som omfamnar SD och också har gjort en del haveristiska rättsutspel, utan att gå in på dem. Detta har alltså gjorts tillsammans med ett parti, SD, som finansborgarrådet å sin sida tar avstånd från. Man undrar hur detta går ihop.

Det vore också intressant för Stockholmsväljarna att få veta om Moderaterna kommer att gå lika långt som KD i Stockholm har gjort när man flyttat upp extremistpartiet SD på ersättarlistan vid det egna partiets frånvaro i nämnder och bolag. KD har alltså flyttat upp SD på prioriteringslistan som ersättare, med rösträtt före två av fullmäktiges demokratiska partier. Kommer Moderaterna att göra likadant, flytta upp SD på prioriteringslistan i nämnderna när nu, enligt min teori som ni hörde, Johan Forssell är i ledningen för Moderaterna i Stockholm. Det är ganska enkla frågor.

Anförande nr 6

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Det är ord och inga visor från Socialdemokraternas Jan Valeskog. Men för inte alltför länge sedan stod jag här i talarstolen och lyfte frågan om förnedringsrån mot svenska ungdomar. Flera ledande socialdemokrater satt då här och himlade med ögonen, fnyste och suckade högt åt att jag lyfte hur ungdomar här i staden trakasserades och förnedrades med anledning av sitt ursprung.

Jag kan inte låta bli att undra nu. Är det detta som är Jan Valeskogs definition av aggressiva och fördomsfulla uttalanden? Eller varför betedde ni er på det sättet när frågan lyftes här i fullmäktige?

Jag tycker att Jan Valeskog med denna interpellation visar att han inte bara har en nonchalant syn på utsatta ungdomar utan också en skrämmande syn på demokrati. Jag tycker faktiskt att Socialdemokraterna kan rensa upp i sina egna led och börja med att rannsaka sig själva innan man slänger ur sig sådana här anklagelser.

Anförande nr 7

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Detta är en av de märkligaste debatter jag har haft. Vi pratar om Stockholms stad och om att styra. Vi står inför en stor flyktingvåg som vi ska hantera. Det känns som att man på Sveavägen 68 bara vill spela upp en massa konflikter gällande vem som ska samarbeta. Är det ändå inte så att Moderaterna och SD ska samarbeta? Det är den typen av konflikter ni vill ha upp hela tiden, i stället för att diskutera de viktiga frågorna om hur staden ska styra och exempelvis hur vi förbereder oss inför mottagandet av de flyktingar som nu kommer, som slåss för sina liv. Det är de frågorna vi borde diskutera.

Men absolut, jag ska svara på de här frågorna. Det har jag gjort tidigare också. Vi har ett väldigt bra samarbete i den grönblå majoriteten, som gärna får fortsätta. Det är inte ett alternativ för oss att samarbeta med Sverigedemokraterna, men jag respekterar att man kan ha olika åsikter. Jag menar att Jan Valeskog och Socialdemokraterna ändå hela tiden i diskussionen bidrar till den polariserande debatten. Man vill hela tiden komma tillbaka till denna fråga, i stället för att fokusera på det viktiga. Vad är det vi vill åstadkomma? Vad vill vi bidra med för staden, för att utveckla våra verksamheter tillsammans?

Jag kan också konstatera att Ulf Kristersson när det gäller den nationella nivån har sagt man inte ska ingå i en regering utan ibland söka stöd. Det är också så

Socialdemokraterna har gjort under denna mandatperiod nationellt. Ibland har man sökt stöd brett, över partigränserna. Man har nationellt också ibland sökt stöd från Vänsterpartiet. Det är alltså sakfrågorna som är viktiga, och där kan det ske överenskommelser och uppgörelser mellan olika partier.

I vissa kommuner samarbetar Socialdemokraterna och Moderaterna. Ibland är det grönblikt, och ibland ser det helt annorlunda ut. Det kan vara de märkligaste koalitioner man kan tänka sig, där de flesta partier sitter och styr tillsammans. Det ser olika ut, och i Stockholm har vi ett grönblikt styre som jag tycker fungerar alldeles utmärkt. Jag hoppas att det kan fortsätta så.

Anförande nr 8

Borgarrådet V a l e s k o g (S): När det gäller Sverigedemokraterna och Vinge kan jag bara konstatera att Vinge väl mest har gjort sig känd för att gå upp och säga att det är svenskar och inte invandrare som utsätts för rasism. Det säger ju allt om vilken värld man lever i – vilken bubbla som finns där.

Även det parti ni företräder har uteslutit folk. I ert parti ansågs gruppleddaren vara inkompetent; det var inte av rasistiska skäl. Det rör sig om en gruppleddare som också är frånvarande här, av okända skäl.

När det gäller frågan om samarbete anser Kristersson att det går bra att samarbeta med det här partiet. Finansborgarrådet säger dock att det inte är något hon kan tänka sig, och det har jag respekt för. Men det är klart att det är intressant för väljarna här i staden att veta vilken syn man har på ett sådant här parti, som kräver extra pengar för rening av bad där invandrare badar, underförstått för att de är så smutsiga. Det finns en massa andra exempel.

Ett sådant parti kan ni tänka er att samarbeta med. Man ska vara pragmatisk – ibland är det förnuftigt och ibland inte. Men det är väl inte sådant väljarna vill höra. De vet, i alla fall de som har träffat Sverigedemokraterna och hört dem i olika kommunfullmäktige runt om i landet och inte bara hör partiledaren Jimmie Åkessons förnekanden och att han inte kan svara på någonting. Han kan som sagt inte ens välja mellan Putin och Biden. Det partiet vill Kristersson samarbeta med.

Jag undrar: Vill ni också det? Kan ni tänka er det? Finns det på kartan att ni ska samarbeta med ett sådant parti, som tycker exempelvis att det är svenskar och inte invandrare som utsätts för rasism? Det finns fler exempel i interpellationen. Jag tycker faktiskt att ni har en skyldighet att svara på detta. Det är inte vilka grupper som helst vi pratar om, med den här fascistiska svansen som agerar på nätet och hotar och hatar. Det är dem ni ska ta in. Det är dem som Kristdemokraterna har flyttat upp två steg på prioriteringslistan inför det här valet. Ska ni också göra det?

§ 5 Interpellation av Jan Valeskog (S) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om blågrönt stopp för kollektivtrafiksatsningar i Brommaplan, Gullmarsplan och Norra Djurgårdsstaden

Anförande nr 9

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Vad skönt att få prata om politik som berör! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 10

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Detta handlar om tre stora, viktiga projekt i Stockholm, som vi har diskuterat ett tag. Det handlar om spårväg till Norra Djurgårdsstaden, Gullmarsplans satsningar på bussterminal samt Brommaplan och andra kollektivtrafiksatsningar och varför inget händer. Jag har uppfattat att vi i sak är ganska överens om att detta är prioriterade projekt, men det har nu satts på sin spets när regionen både i sitt yttrande om länsplan och i andra budskap sagt att det inte finns några pengar under överskådlig tid. Länsplanen sträcker sig fram till 2033, och det vore naturligtvis katastrof om dessa projekt inte kom igång innan dess.

Frågan som jag ställde men inte fick svar på handlade om vilka besked staden fått av de blågröna i regionen, som ensamma bestämmer om dessa projekt. Det vore intressant att få veta. Ni måste ju ändå ha diskussioner om detta – bussterminalerna vid Brommaplan och Gullmarsplan samt spår- eller busslösningen till Norra Djurgårdsstaden. Det är besvarat – vi ser i svart på vitt att de inte gör ett dugg, och det är naturligtvis förfärligt. Men vi kan väl inte nöja oss med det?

Fråga tre, som inte heller är besvarad, var hur allvarliga konsekvenserna blir, enligt finansborgarrådet, om alla dessa tre projekt blir kraftigt försenade till efter 2033, rent av. Det handlar om platser där tiotusentals resande dagligen kommer att drabbas av kraftig trängsel och försämrad resandekvalitet. Den frågan är också obesvarad.

Det är viktigt att kommunledningen ändå agerar, även om pengarna som sagt till större delen ligger hos regionen. Det gäller medfinansiering och att ändå prioritera dessa projekt i länsplanen så att de pengarna kommer loss, som vi ändå har sagt i tidigare länsplaner.

Tiden rullar på, och vi ska snart, under våren, fastställa länsplanen, till exempel. Då kommer det i svart på vitt om det blir ett slag i ansiktet på Stockholms stad eller inte. Vi, och framför allt alla kollektivtrafikanter i Stockholm, kanske kan få ett svar från finansborgarrådet på de två frågor som inte är besvarade. Vad är det som gäller?

Anförande nr 11

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Nu diskuterar vi sakpolitik och inte hypotetisk spelpolitik. Det gillar jag betydligt bättre.

När det gäller just länsplanen har jag, som företrädare Stockholms stad i den frågan, i Storstockholm och även i flera andra sammanhang sagt att det är viktigt att få in både

Gullmarsplan, som har legat där tidigare, och Brommaplan. Det tror jag att dina socialdemokratiska kollegor kan bekräfta – att detta var något som vi från stadens sida lyfte när vi hade möte i Storstockholm om vårt yttrande om länstransportplanen. Vi har också yttrat oss om detta i vårt remissyttrande.

Svaret vi har fått är att de åtgärder som skulle ha genomförts för att förbättra objekten inte har visat sig möjliga att genomföra och att det är därför de inte finns med. Men staden har ändå explicit lyft upp detta för att säga att det är viktigt, precis som Jan Valeskog säger. Där finns ingen åsiktsskillnad. Vi tycker också att det är väldigt viktigt med både Gullmarsplan och Brommaplan.

När det gäller Gullmarsplan har vi nu ett planprogram, inklusive bussterminal, och när det gäller Brommaplan pågår också ett arbete. När det gäller Norra Djurgårdsstaden har vi givetvis förtydligt i budgeten att det är den bästa lösningen långsiktigt att vi gör detta tillsammans med regionen – jag tror egentligen inte att de heller har någon annan åsikt. Men detta kräver också medfinansiering.

Från stadens sida vill vi gärna se investeringar, även statliga, när det gäller Gullmarsplan och Brommaplan. Det är viktigt för vår framkomlighet i regionen, för att få en fungerande arbetsmarknadsregion.

Jag hoppas att jag kan ha svarat någorlunda på era frågor. Jag tycker som sagt att vi har varit väldigt tydliga i våra olika yttranden om detta. Vi saknar de här objekten; de måste komma tillbaka. Jag hoppas att detta kan vara svar på frågan och att jag är tillräckligt tydlig.

Anförande nr 12

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det verkar inte räcka med att skicka ett brev eller ett remissvar på fyra år. Det är inte så det fungerar; det vet ju alla. Jag satt faktiskt själv förra mandatperioden på flera möten med det nuvarande trafikregionrådet och diskuterade hur vi skulle få fram spårlösningen till Norra Djurgårdsstaden, eller åtminstone ett besked om vad det blir – utan framgång, visserligen. Vi hade flera möten. Nu är det samma situation för tre projekt. Det riskerar att inte hända någonting förrän efter 2033.

Det blir något av ett blame game när regionen säger att det inte är planmoget. Men orsaken till att det inte är planmoget är att de vägrar träffas och diskutera med våra tjänstemän hur bussterminallösningen ska se ut på Brommaplan och motsvarande på Gullmarsplan. Spårvägen till Norra Djurgårdsstaden ska vi inte prata om – projektet är inte över huvud taget aktuellt, har jag förstått. De har plockat bort 6 miljarder ur budgeten förra året, som skulle täcka detta. Inte ett öre finns det. Det finns inte ens pengar till en busslösning för närvarande. Det är i och för sig inte heller billigt.

Frågan är då: Varför pågår ingen förhandling och ingen dialog? Man skickar in ett papper, ett remissvar, där det står: Vi vill det här, snälla regionen. I förslaget till länsplan plockas ungefär 65 miljoner bort från Gullmarsplan och 65 miljoner från Brommaplan, därför att inget händer. Jag säger verkligen inte att det är Stockholms

stads fel, för både tjänstemän och politiker vill ju detta. Men det kan inte vara så att man inte tar upp några diskussioner.

Det är på många områden som dialogen inte fungerar. Det handlar om stora värden just för alla kollektivtrafikresenärer runt om i länet, på Södertörn eller på Ekerö. Då blir man bekymrad när man hör att finansborgarrådet bara glatt säger: Vi har skickat ett brev till dem och sagt att vi tycker att detta vore bra.

Det räcker inte. Pengarna försvinner ur länsplanen. De skjuter upp alla tre projekten till efter 2033, i värsta fall. Jag vet hur många diskussioner jag haft med flera partier här om till exempel spårvägen, för att få fram de pengarna. Vi gjorde ju något – vi var aktiva. Men ni sitter som sagt, som i så många frågor, på era rumpor och gör ingenting. Det tycker jag inte är försvarbart. Det är några månader kvar innan vi byter styre. Vad gör ni under de månader som är kvar? När det gäller länsplanen handlar det om veckor. Nu är det inte mycket tid att vinka på.

Anförande nr 13

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag är inte alls så säker på att vi ska byta styre, Jan Valeskog. Vi är långt ifrån färdiga i vår majoritet – vi har mycket kvar att ge.

När det gäller framdriften av de här investeringarna ledde inte heller Jan Valeskogs alla dialogmöten någonvart, om man ska vara helt ärlig. I hur många decennier har man inte talat om detta med Brommaplan och diskuterat den frågan? Det är viktigt; jag håller med om det. Det är viktigt för oss att sätta oss ned med parterna och hitta en lösning, en investering och en finansiering. Det är klart att vi vill kunna lösa även den knutpunkten och även, som sagt, planprogrammet för Gullmarsplan. Och det finns en förstudie om Brommaplan.

Men det är detta vi har sagt hela tiden till staten. Glöm inte bort, när det gäller nationell plan och länsplan, att det som ligger i planen måste finnas med så att det inte bara handlar om att hitta nya investeringsobjekt. Brommaplan är ett tydligt exempel.

Vi kan bara redogöra för vad vi har påtalat, från stadens sida men också i möten – inte bara i remissyttrandet, som dock är viktigt. Det väger tungt när man sedan ska behandla olika ärenden. Det är också viktigt att få statlig medfinansiering av detta.

Detta är vi tydliga med, och det är det vi driver. Låt oss hoppas att vi kan nå framgång i detta. Vi är beredda att sätta oss ned för dialog om dessa viktiga investeringar framåt. Men kollektivtrafik är i första hand en regional fråga; det är ett regionalt ansvar. Det är viktigt att regionen tar detta ansvar, och det kan vi som kommun lyfta fram.

Jag tycker alltså att vi har varit tydliga med vad vi vill prioritera och var ansvaret ligger. Men när det handlar om kollektivtrafikens utbyggnad har vi visat förr att vi är villiga att sätta oss ned och diskutera olika lösningar. Vi ser nämligen att det är en bärande del av en framtida stark arbetsmarknadsregion att vi har en fungerande kollektivtrafik.

Anförande nr 14

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Finansborgarrådet säger att de är tydliga. Men om man samtidigt är i princip handlingsförlamad och inte tar upp diskussionen hjälper inte det.

Jag inser att finansborgarrådet inte ens riktigt förstår hur detta fungerar när finansborgarrådet säger att det är staten man ska ha dialogen med. Det är inte nationell plan jag pratar om. Länsplanen bestäms av regionen, och det är regionen som har plockat bort det som tidigare har stått i länsplanerna.

Pengarna till Gullmarsplan och Brommaplan är borta. Dessutom vägrar man att diskutera med våra tjänstemän hur dessa investeringar ska se ut. Detta skulle rimligtvis, såvitt jag kan bedöma, ha kunnat vara klart åtminstone före 2020, rent planmässigt, om man hade prioriterat det och haft pengar. Men nu är det alltså uppskjutet långt in i framtiden. Spårvägen är det riktiga skämtet – där händer absolut ingenting. Där har man, som sagt, plockat bort 6 miljarder; det finns inte ett korvöre kvar. Jag vet inte riktigt vad man väntar på, så där ser det riktigt mörkt ut. Det diskuteras inte ens inom tidsperioden fram till 2033.

Det är bekymmersamt att vi har så lite aktivitet. Det är många som vittnar om detta när det gäller att stå upp för Stockholms intressen på flera områden och få de bästa lösningarna. Vi har nu snart ett ärende i trafiknämnden, som också gäller Brommaplan, där man vägrar att fullfölja en utredning om en fyrvägs korsning. Det skulle ge flera minuter kortare restid för bussar i högtrafik. I stället väljer man en lösning som förlänger köerna åt ett håll för bilarna och visserligen förkortar med 20–40 sekunder – alltid något – för busstrafiken men ändå utgör en halvmesyr.

Till detta kommer passiviteten när det gäller att satsa på bussterminalen och bredda perrongerna vid Brommaplan. Bussterminalen vid Gullmarsplan är viktig för den ökade trafiken med Södertörns kommunerna. Man lurar folk och säger att det händer något. Det kommer inte att vara trovärdigt när, som sagt, inte bara 6 miljarder försvinner utan även 65 miljoner till – och ni skickar brev och säger att ni tycker detta, snälla regionen.

Så kan man inte hålla på. Detta handlar om de mest samhällsnyttiga projekt vi kan tänka oss, rent ekonomiskt. Då får man stå upp för stockholmarna – jag tycker inte att ni gör det.

Anförande nr 15

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det beror på vad man anser är att stå upp för Stockholm. Jag tycker att vi den senaste tiden har fått lägga väldigt mycket kraft och tid på att påtala för bland annat regeringen att det saknas alldeles för många poliser i vår stad, med tanke på alla skjutningar, avsaknaden av utredare och så vidare. På många olika sätt framför vi våra åsikter till regeringen med stockholmarnas bästa i åtanke.

Men jag vill påminna om att Jan Valeskogs eget parti ändå styr nationellt. Ser man stora behov av infrastruktur i Stockholmsregionen kanske man också bör ha en regering som lägger fram en nationell plan som ser Stockholms intressen och behov, vilket man inte har gjort – återigen. Vi har påtalat detta, inte bara i remissyttranden och annat utan också vid möten och i diskussioner.

Men kom inte och säg att Brommaplan skulle ha kunnat lösas under de här få åren! Det är en fråga som har diskuterats i decennier. Vi vill också se en lösning. Men, som sagt, Jan Valeskog lyckades inte få någon lösning när han styrde, även om han kanske vill ge sken av det.

Det är som sagt viktigt att påtala att vad man än tror så fattas beslut i denna fråga framför allt i regionen. Det är de som ansvarar för länstransportplanen, som bygger på statlig medfinansiering, vilket kräver att regionen går in och finansierar objekt. Vi har tagit fram ett planprogram, och vi har tagit fram förstudier. Vi har gjort vårt.

Men denna diskussion kanske snarare borde äga rum i regionen, där Socialdemokraterna kan ta diskussionen om de här objekten. Det låter som om detta skulle vara en kommunal angelägenhet. Det är klart att det berör kommunen – vi är aktiva. Men finansieringen ska ske från regionens sida. Det är de som måste svara på varför de här objekten har tagits bort. Jag har gett besked om vad de säger, men den diskussionen hör snarare hemma i regionfullmäktige än i Stockholms stadshus.

§ 6 Interpellation av Jan Valeskog (S) till finansborgarrådet Anna König Jerlmyr (M) om varför staden avser att bryta mot lagen och köpa in egna hastighetskameror samtidigt som investeringarna i fartdämpande åtgärder vid skolor och idrottsplatser hålls nere

Anförande nr 16

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag vill hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 17

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Detta är lite grann en principiell fråga om hur vi lägger pengar på viktiga trafiksäkerhetsåtgärder i form av hastighetskameror eller kostsamma fartdämpande åtgärder. För att undvika att barn skadas eller, ännu värre, förlorar livet på väg till skolan är det väldigt viktigt att bilisterna tvingas ned till de 30 kilometer i timmen som gäller vid skolor och idrottsplatser. Avsmalningar, vägbulor, skyltning och liknande är väldigt viktigt för att uppnå en bra trafiksäkerhetsmiljö.

Ni har avsatt 15 miljoner i budgeten, och det räcker inte på långa vägar om man i stor omfattning vill göra detta på det sätt som till exempel Trafikverket önskar. Ett projekt kan kosta mellan 1 ½ miljon och 6 eller till och med 7 miljoner, om det vill sig illa. Det gör att de anslagna pengarna, 15 miljoner, inte räcker så långt. Vi har anslagit det dubbla i vår budget för dessa åtgärder; det kan vara bra att säga i sammanhanget.

Den andra frågan gäller om det är klokt att sätta upp hastighetskameror utan överenskommelse och därmed utan tillstånd från polisen eller Trafikverket. Kommunledningen gick i oktober förra året ut i medierna och sa att kameror trots att det inte fanns avtal skulle upphandlas och placeras ut under 2022. Enligt den information jag har tillgång till har ännu inte ett enda samtal förts med polisen eller Trafikverket om detta, trots att denna interpellation skrevs i oktober förra året – hör och häpna.

Det billigaste sättet att sätta upp fartkameror är att Trafikverket gör det på uppdrag av staden, efter dialog med polisen, som sagt. Till exempel på Magelungsvägen kostar utrustningen med denna lösning flera miljoner. Skulle vi göra som ni är inne på och upphandla måste vi rigga en organisation på trafikkontoret för att sedan böna och be om att få sätta igång kamerorna. Då skulle kostnaderna mångdubblas. Detta kan ni knappast vilja genomföra i praktiken, antar jag.

Således kvarstår min fråga: Kommer staden att sätta ut kameror utan tillstånd och överenskommelse med polis och trafikverk? Eller kommer ni, som det står i budgeten, bara att förbereda upphandlingen länge och väl? Vad är det som gäller?

Anförande nr 18

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Egentligen är detta trafikborgarrådets område, men självklart ska man kunna ställa vilka frågor som helst till finansborgarrådet.

Det jag ändå fått till mig och som vi diskuterar är att hastighetskameror i sig kan vara ett väldigt bra verktyg att ta till. Jag har själv besökt delar av staden där det förekommer snabbkörande bilar i områden där små barn vistas, på cykelvägar och på gångstråk. Det är helt enkelt trafikfarligt. En del stressade föräldrar kör också lite för fort i närheten av skolor, så vi behöver få in hastighetsbegränsande åtgärder.

Detta är såklart väldigt dyrt. En del blir också upprörda när de ser guppen i gatan. Kameror kan vara ett alternativ till detta. Om man får upp hastighetskameror får man också en bättre efterlevnad av trafik- och hastighetsreglerna. Det är bra, skulle jag säga. Annars handlar det mer om omfattande ombyggnationer – man kanske gör gator smalare och så vidare. Detta kostar också mycket pengar, och dessa saker ska sättas i relation till varandra. Jag tycker alltså att det är bra att vi har hastighetskameror i staden.

Vi behöver inte tillstånd från Trafikverket, utan vi kan sätta upp kameror. När det gäller leverantörsavtalet kan vi däremot inte använda Trafikverkets, utan vi måste upphandla. Som jag har förstått det kommer även Malmö att agera på ett liknande sätt. Där är det Socialdemokraterna som styr, dina kollegor. Vi gör alltså på samma sätt.

Sedan krävs det en överenskommelse med polisen för att kunna ta materialet och gå vidare och bötfälla. Det ska inte staden göra, utan det blir en polisiär fråga.

Syftet med kamerorna är att säkerställa att bilar inte kör för fort i områden där barn och unga vistas. Det tycker jag som förälder är mycket bra investerade medel. Vi behöver inget tillstånd; det är en missuppfattning. Vi kan göra detta, och det är ett bra komplement, ibland till och med bättre än trafikuddar och annat som läggs ut i gatumiljön. Vi ser nämligen att människor förändrar sitt beteende om de riskerar böter, och det är bra.

Anförande nr 19

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Det sista som finansborgarrådet sa var rent häpnadsväckande: ”Vi kan göra detta.” Nej, det kan ni inte alls. Ni kan inte sätta upp kameror och koppla upp dem mot polisen, för det krävs tillstånd från både polis och trafikverk. Trafikverket kräver också en utredning om varför man inte först har genomfört hastighetsdämpande åtgärder. Ni kan inte alls göra detta.

Man kan naturligtvis förbereda en upphandling om man vill. Men det händer ju ingenting. Någon upphandling är inte på gång. Någon dialog med polisen eller Trafikverket pågår inte heller. Detta är liksom symboliskt. Jag vet absolut vad trafikborgarrådet tycker om detta. Han tycker att vi ska sätta upp kameror och köra igång dem – ta bilder och skicka in till polisen och säga: Här har man kört för fort. Men det kommer inte att funka. Och så hör jag finansborgarrådet säga att vi kan göra detta.

Menar verkligen finansborgarrådet på fullt allvar att vi, mot gällande lagstiftning och mot polisens och Trafikverkets uppfattning, kan sätta upp kameror och få dem

uppkopplade mot polisen, fast det inte finns några tillstånd? Det är i så fall en sensation. Jag trodde någonstans att ni ändå hade gått igenom detta ordentligt.

Man kan naturligtvis, som sagt, teoretiskt sett göra en upphandling och sätta upp kameror utan att kunna koppla upp dem. Men det är väl knappast någon poäng med det – att betala för en massa kameror när man inte vet om man sedan får använda dem eller inte, om det är lämpligt eller om Trafikverket tycker att man ska vidta hastighetsdämpande åtgärder i stället.

Det blir väldigt märkligt och, menar jag, lite trist att i sådana här viktiga trafiksäkerhetsfrågor hålla på med utspel och påståenden som inte har med verkligheten att göra, för att verka visa dådkraft. Varför inte innan man gör dessa utspel sätta sig med Trafikverket eller polisen och få fart på detta? Denna interpellation skrevs i oktober. Det har inte hänt ett dugg sedan dess. Man säger att detta ska upp under 2022, men det kommer naturligtvis inte att hända.

Jag tycker faktiskt att det är på sin plats med ett klargörande efter det senaste inlägget från finansborgarrådet. Går detta att göra – är det möjligt? Vi kan sätta upp kameror, men vi måste ha tillstånd. Det är polisen som sköter bevakningen. Det är inte stadens tjänstemän som skickar in bilder; det går inte. Det måste föras en dialog, och detta måste rimligtvis ske innan man gör en upphandling.

Jag håller med om att sådana här kameror behövs. Det har vi också sagt hela tiden. Men varför krånglar man till det och gör sådana här utspel som inte har med verkligheten att göra? Nu tycker jag faktiskt att finansborgarrådet måste klargöra vad det är som gäller. Menar finansborgarrådet verkligen att vi kan sätta upp de här kamerorna och få igång dem fast polisen och Trafikverket inte är med på noterna, vilket de inte är än så länge?

Anförande nr 20

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jan Valeskog! Vad var det jag sa i talarstolen alldeles nyss? Jo, att det inte behövs tillstånd från Trafikverket – det var det jag sa. Jag var också tydlig med att det behövs en överenskommelse med polisen. Men Jan Valeskog sitter tydligen på egen information om att det inte sker någon dialog. Jag skulle inte vara så säker på det. Det krävs en överenskommelse för att polisen ska kunna få tillgång till kameramaterialet. Det sa jag också.

Jag tycker inte om antydningarna om att man inte är påläst eller inte kan frågorna. Jag försöker vara väldigt tydlig: Vi kan sätta upp kameror utan tillstånd, men för att de ska fungera måste man ha en överenskommelse med polisen. Vi måste också upphandla – vi kan inte använda Trafikverkets leverantörsavtal när det gäller innehåll. Vi måste upphandla detta, precis som Malmö kommun nu gör. Detta är ett bra komplement, i vissa områden till och med bättre, för att säkerställa att barn och unga inte riskerar att skadas av bilar som kör i alltför hög hastighet nära skolor, förskolor eller parker.

Detta är viktigt, och det gläder mig att Jan Valeskog också tycker det. Man kunde annars nästan känna att det fanns en kritik mot hastighetskameror – att man tycker att

det är dyrt och att det inte är lämpligt. Men det gläder mig att man i så fall ställer sig bakom majoritetens politik på detta område och ser hastighetskameror som viktiga verktyg framåt.

Det är klart att vi också måste kunna utmana och säga att detta är ett verktyg som vi vill kunna använda oss av, precis som vi nu gör med trygghetskameror. Det är långa handläggningstider för detta, och vi hade gärna sett dem kortas. I avsaknad av fler poliser behövs fler trygghetskameror. Detsamma gäller fler poliser i yttre miljö, som kan ta fast de bilister som kör alldeles för fort. De finns inte riktigt närvarande nu, och därför behöver vi också fler hastighetskameror. Detta är alltså också på något sätt en konsekvens av avsaknaden av närvarande, synliga poliser – något som inte kommit Stockholm till del men däremot Malmö och många andra kommuner under dessa fyra år.

Det är tråkigt, men det är nödvändigt. Jag menar därför att detta är vägen framåt. Vi kommer att jobba för en överenskommelse med polisen om att kunna använda materialet. Hastighetskameror är här för att stanna.

Anförande nr 21

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Hastighetskameror är här för att stanna – men de har ju inte ens dykt upp än. Det är väl det vi pratar om.

Nyckelordet här är att utmana. Det är viss skillnad att sätta upp småkameror och att sätta upp de här kamerorna, som kostar flera miljoner. Som jag uppfattar det menar finansborgarrådet att vi ska sätta upp dem på chans. Vi ska upphandla dem och sätta upp dem, och sedan väntar vi tills man accepterar detta. Det kan väl inte vara fullt allvar, att vi ska lägga många miljoner per anläggning på chans utan att veta om vi får tillstånd. Det kan inte handla om att vi ska utmana på det sättet. Det är ett lika besynnerligt utspel som det i oktober förra året, att vi minsann skulle fostra Trafikverket och polisen genom att upphandla och sätta upp de här kamerorna och sedan stå där och demonstrera dem. Jag tror inte att det underlättar dialogen med vare sig Trafikverket eller polisen att bete sig på det barnsliga sättet.

Detta är alltför viktiga saker. Det är alltför viktigt för att inte satsa tillräckligt på hastighetsbegränsande fysiska åtgärder, som vi inte tycker att ni gör i er budget. Det är alltför viktigt för att inte ha en vettig dialog med polis och trafikverk så att de tar Stockholms stad seriöst. Det är barnsliga utspel att kamerorna ska sättas upp olagligen för att vi ska utmana och vara tuffa. Det händer väl ingenting! Som jag sa har det inte hänt något sedan oktober. Ni kan kolla själva med trafikkontoret. Det har jag gjort. Än så länge har det tyvärr inte hänt någonting – inga samtal och inga möten.

Alla ser att detta är en barock väg att gå. Det går inte att agera i bästa anarkistiska stil och tro att man får respekt hos dem man ska komma överens med och samtala med. Detta är allvarliga saker. På vissa ställen behövs betydligt större investeringar för att komma ned i 30 kilometer i timmen med fysiska åtgärder, vägbulor och annat. På andra ställen är hastighetskameror alldeles utmärkt. Men det är återigen lite som i den förra

debatten om regionen – har man ingen dialog och inte ens går på mötena är det klart att ingenting händer. Det är därför ni behöver bytas ut efter valet.

Anförande nr 22

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jan Valeskog, du verkar väldigt arg. Jag beklagar det. Men när det gäller den ilska du känner vet jag inte vem du citerar eller vilka utspel du talar om. Jag är finansborgarråd, och jag känner inte till något av dessa utspel, som du hänvisar till.

Det viktigaste här är att säga att det inte behövs något tillstånd från Trafikverket för att vi ska kunna sätta upp hastighetskameror. Där hade Jan Valeskog fel. Du började med att säga att det visst behövs tillstånd och att finansborgarrådet inte är påläst. Det behövs inget tillstånd. Det behövs en överenskommelse med polisen, och vi har en dialog för att detta ska ske så att vi kan få möjlighet att använda detta material.

Det är genom att arbeta lösningsorienterat som vi når framgång. Det är så vi samarbetar med myndigheter som Skatteverket så att vi kommer åt olovliga boendekontrakt. Det är så vi nu samarbetar med polisen kring ungdomskriminella. Vi sitter tillsammans med socialtjänst och polis i samma polishus. Det är så vi jobbar tillsammans med Försäkringskassan mot bidragsbrott. Vi jobbar sida vid sida med olika myndigheter, inte minst med polisen.

Vad är det som säger att vi inte skulle lyckas samarbeta med polisen när det gäller fortkörning och bilister som kör alldeles för fort i närheten av ställen där barn vistas? Det är klart att vi kommer att kunna göra det. Och det är skillnaden. Vi för dialog. Vi når framgång i samarbeten där vi sida vid sida lägger fram förslag för att uppnå en tryggare och säkrare stad.

Det kommer vi att göra även på detta område därför att vi historiskt har byggt upp ett nära samarbete med polisen. Vi träffar polisledningen mycket oftare än vad som var fallet när Socialdemokraterna styrde. Vi har mycket närmare samarbete kring avhopparprogram och annat. Det tror jag att de kan intyga. Det viktiga nu är att vi kommer att kunna fortsätta att föra en dialog med polisen om detta – det är det ingen tvekan om.

Och det är också så vi kommer att fortsätta styra Stockholm, för ett säkrare och tryggare Stockholm när det gäller arbetet mot de gängkriminella såväl som mot bilister som kör alldeles för fort i närheten av platser där barn vistas.

§ 8 Frågestund

Fråga nr 1. Rysslands invasion av Ukraina

Anförande nr 23

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Ordförande och fullmäktige! Det vi ser i Ukraina just nu ligger bortom det som är förståeligt. Att med berått mod mörda människor för att vinna makt ligger bortom det som borde vara möjligt i vår tid. Världens, Sveriges och Stockholms solidaritet med Ukrainas folk måste därför nu vara förbehållslöst.

Fullmäktiges frågestund brukar vara en timme då vi belyser skillnader, det som är själva kärnan i demokratin och ett öppet samhälle. I dag är detta hotat. I Ukraina, och i förlängningen i övriga världen, är det snarare så att vi vill se det som förenar oss. Vår uppgift är nu att ge människor skydd, att stärka beredskapen och bygga vårt samhälle starkare och att gemensamt protestera mot och straffa dem som med våld vill förstöra demokratin.

Jag vill med anledning av detta höra om finansborgarrådets syn på det som sker i Ukraina.

Anförande nr 24

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Jag instämmer i det som Karin Wanngård framför. Det är besinningslöst våld. Det är mord på barn och unga. Det är ett förtryck och en oprovocerad invasion av ett land som vill leva demokratiskt med friheter och rättigheter för sina medborgare. Jag har själv varit i Kiev. Jag träffade borgmästaren i Kiev för ett antal år sedan. Redan då kunde man känna spänningarna mellan Ryssland, som fanns med på mötet, och de ukrainska företrädarna. Det är viktigt att stå upp för frihet, för demokrati och för de värderingar som Stockholm och många andra länder nu står för. Jag är glad över att EU på det sätt som vi har visat den senaste tiden står tillsammans mot den invasion som Ryssland gör.

Jag var väldigt tidigt ute och sa att vi står redo att ta emot flyktingar. Jag tror att jag var en av de första politikerna, beslutsfattarna, som gjorde det. Jag gjorde det för att visa att det här är människor som inte har någonting med sig och som flyr förtryck och våld. Flera EU-länder har öppnat gränser och gjort ett fantastiskt mottagande. Sedan gäller det att också hålla i detta, från det initiala mottagandet till att säkerställa att de får en bra tid. Låt oss hoppas att tiden i Sverige eller i ett annat EU-medlemsland blir så kort som möjligt och att de får återvända, vilket så många vill, till ett demokratiskt Ukraina, där de kan fortsätta att bygga upp sitt land igen, givetvis med stöd av omvärlden!

Anförande nr 25

Borgarrådet **W a n n g å r d** (S): Vi kan verkligen konstatera att det är ett besinningslöst våld. Vi ser en nyförlöst kvinna och hennes nyfödda barn mördas. Det är bilder som inte går att ta in och inte går att föreställa sig. Det är klart att Stockholm

i den här situationen ska visa att vi är en stad som är öppen för världen och att vi är redo att ta emot människor på flykt. Vi ska göra allt vi kan för att vi ska vara det självklara valet, så att man vill komma till Stockholm. Vi ska visa att vi har möjligheter till bostäder och möjligheter för barnen om det är så att man vill sätta dem i svensk skola. Det finns möjligheter i Stockholm. Självklart ska vi också använda alla medel för att påverka; vi vill naturligtvis se ett slut på detta krig. Jag vill markera att det är självklart att vi stockholmare står upp tillsammans och vill göra detta tillsammans.

Anförande nr 26

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Jag tycker att vi visade under pandemin och även under terrorattentatet att vi sluter upp i tider av kris. Vi står tillsammans för att kunna möta de utmaningar vi ser. Det gläder mig. Jag ser fram emot att samarbeta i den här frågan för att ge bästa möjliga mottagande i Stockholm och Sverige.

Fråga nr 2. Ukraina

Anförande nr 27

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Jag vill börja med att säga några ord till våra grannar i Ukraina: Ukrajina v nasjych dumkach. Nasje misto vidkryte dlja vas chto tikaje vid vijny. Vy znovu otrymajete svobodu ta bezpeku. Slava Ukrajini!

På svenska betyder det: Ukraina finns i våra tankar. Vår stad är öppen för er som behöver fly undan kriget. Ni kommer att återfå er frihet och trygghet igen. Ära åt Ukraina!

De allra flesta som flyr från det här kriget söker sig till grannländerna, som så många gånger förr. Men väldigt många ukrainare kommer också just nu till Stockholm. Nu är min fråga till finansborgarrådet: Hur ska staden se till att alla de som flyr till vår stad från krigets Ukraina tas emot på bästa sätt?

Anförande nr 28

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Tack, Clara Lindblom, för din inledning! Självklart är det så att vi har för ögonen att det ska bli en så bra start i Sverige som möjligt. Jag tror till viss del att EU också måste stötta Polen, Rumänien och andra länder som nu tar emot många flyktingar. Även på längre sikt måste det komma stödpaket dit.

När det gäller Sverige är det viktigt att vi utöver det som handlar om lagen om asylmottagning funderar på vad som är nästa steg. Det som regeringen signalerar nu gäller tält och tältplatser. Fortfarande är lagen sådan att ansvaret för mottagandet är statens. Men vad händer sedan? Vi har ju också bosättningslagen. Vi har annan lagstiftning att kunna ta till som ger en jämn fördelning över Sveriges kommuner. Man kan också kanske titta på att upphandla platser från Migrationsverkets sida i

Stockholm, för vi är en kraftfull arbetsmarknadsregion med möjligheter till arbete och sysselsättning.

Vid sidan av viktiga saker som förskola och skola till barnen tror jag att det är viktigt att det nu finns en plan för hur vi snabbt ska kunna få människor i egen försörjning under den här perioden. När man sedan ska återvända är det viktigt att man har någonting att ta med sig, när man har förlorat allt. Ur mitt perspektiv är detta väldigt viktigt, och det är någonting som jag för fram till Migrationsverket och regeringen. Vi hade möte om det senast förra veckan. Vad är planen sedan? Kommer man att upphandla platser och så vidare? Sådana frågor tas upp.

Vi har nu i Stockholm sett till att vi har 600 platser till förfogande. Det är 40 platser som har tagits i anspråk, så det finns fortfarande ledig kapacitet. Förfrågan går via länsstyrelsen. Vi tillhör tillsammans med Västerås, Sörmland och Uppsala ett kluster som har fått frågan om 4 000 platser. Det kommer vårt kluster att kunna leverera. Vi har hittills kunnat leverera på det som Migrationsverket frågat oss om under olika perioder, och vi hoppas att kunna göra det nu också.

Anförande nr 29

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Migrationsverket går ju minst sagt på knäna just nu. Man kan jämföra med 2015, då det som mest var 2 000 personer per dag. Nu är det 4 000. Det är viktigt att alla kommuner hjälps åt, så att inte bara de kommuner som brukar ställa upp gör det utan att vi faktiskt är många kommuner som gör det. Vårt mål i Stockholm måste vara värdiga, trygga och bra bostäder. Vi ska göra allt vi kan för att det inte ska vara fråga om sovsalar eller dylikt.

Det är just nu många privatpersoner som öppnar sina hem för ukrainska familjer på flykt. Inte minst gör stockholmare med rötter i Ukraina oerhört mycket för att ordna mottagandet. Det handlar till exempel om föreningslivet. Man tillhandahåller lokaler och hjälper till med juridisk rådgivning, vägledning och så vidare. Finns det någonting staden kan göra för att stötta civilsamhället, som just nu verkligen sliter dag och natt för att hjälpa ukrainare på plats här i Stockholm?

Anförande nr 30

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! När det gäller Migrationsverkets handläggning har vi sträckt ut en hand och sagt att man kan använda kommunernas socialjour om det är svårt med bemanning och öppettider. Man måste också omfördela inom de olika statliga myndigheterna, så att vi kan undvika de köer som vi nu ser. Det tycker vi är viktigt.

Civilsamhället gör ovärderliga insatser. Socialborgarrådet Jan Jönsson kommer säkert att kunna berätta närmare om detta. Det finns en frivilligsamordnare och ett bostadskansli. Det finns ingångar till frivilligsektorn för staden, så att stöd och hjälp kan förmedlas. Om man anmäler sig hos Migrationsverket kommer man också in i Stockholms stads system. Vi säkerställer att det är ett bra mottagande och att det är bra miljöer som barnen kommer till. Att socialtjänsten är inkopplad är också viktigt, så att

det inte blir problematiska förhållanden som man kommer till som barn eller som kvinna; det är viktigt att vi säkerställer de hem som erbjuds.

Anförande nr 31

Borgarrådet **L i n d b l o m** (V): Det är väldigt bra om staden hjälper Migrationsverket, som vi gjorde i samband med flyktingkrisen 2015, med att skynda på och korta den långa handläggningstiden, för just nu är det långa köer. Det är väl jättebra att man registrerar sig och så att säga kommer in i systemet, men vi får inte glömma att civilsamhället i det här sammanhanget kan fylla en roll som staden faktiskt inte kan fylla. Det handlar om personer som själva kommer från Ukraina eller har rötterna i Ukraina, som talar språket och som också kan stå för ett socialt sammanhang på ett sätt som staden inte kan. Redan nu är det så att föreningar som till exempel Nordic Ukraine Forum har lokaler öppna och erbjuder stöd. Det handlar också om att bearbeta det som många bevittnat och varit med om. Återigen: Vad kan staden göra för civilsamhället?

Anförande nr 32

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Jag håller helt med. Civilsamhället står för ett sammanhållande socialt kitt som det är svårt för en offentlig sektor att erbjuda på det sättet. Det handlar om nätverk och så mycket mer. Där vet jag att socialborgarrådet och staden har en planering. Jag hörde Fryshuset nämnas här tidigare. Man jobbar med civilsamhället. De organisationer som har kontakter med Ukraina och behärskar språket är särskilt viktiga i detta för att det ska bli så bra som möjligt. De är otroligt viktiga för oss nu. Det är klart att vi ska använda dem och ge det stöd som de behöver i så stor utsträckning som möjligt.

Fråga nr 3. Minnesmärket på Sergels torg

Anförande nr 33

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Vi går snart mot årsdagen av det hemska terrorattentatet på Drottninggatan som Stockholm drabbades av. Under flera år har det varit tal om att vi ska ha ett minnesmärke på Sergels torg, men trots att det snart har gått nästan fem år har vi fortfarande inget minnesmonument på plats. Min fråga till finansborgarrådet är helt enkelt: Varför tar det så lång tid?

Anförande nr 34

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Ordförande! Det här är en oerhört svår fråga. Å ena sidan vill man att minnesmärket ska stå klart. Å andra sidan måste man också göra det med respekt för anhöriga i en värdig process där man känner att slutresultatet blir bra. Det är därför det har dröjt.

Jag kan bara tala för den här mandatperioden. När vi började den här processen var det utifrån vårt perspektiv viktigt att ha en nära dialog med anhöriga, vilket man också hade då. Det tog tid. När man sedan väl hittar en plats ska man börja diskutera vilken

konstnär det ska vara och hur utformningen ska ske. Det tog lite tid. Sedan var det ärligt talat så att det förslag som vi hade sagt ja till förändrades. Det blev någonting annat, som vi upplever kanske inte var i linje med det som först hade efterfrågats.

Då kan man ställa sig frågan: Vad ska man göra då? Vi valde att göra ett omtag för att få på plats ett monument som kan symbolisera de värden som vi tycker är viktiga på den här platsen: öppenhet, kärlek och gemenskap. Man ska också hedra dem som blivit drabbade. Då är det viktigt att göra det här med respekt för de anhöriga och göra det bra.

Men det finns en planering nu, och det har skett ett omtag. Det kommer att komma en process här i vår med tilldelningsbeslut och kontraktsskrivande. Det kommer givetvis också att ske en förankring i Stockholm konst, som är de som håller ihop processen. Vi vill göra det här bra. Det är bara att beklaga att det har tagit lång tid.

Anförande nr 35

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag tackar Anna König Jerlmyr för svaret.

Du sa att det är en process som pågår. Hur kommer ni att göra i majoriteten? Kommer ni att ta beslut om hela minnesmonumentet, eller kommer detta på något sätt att gå ut till remissinstanser, så att andra instanser får yttra sig kring minnesmärket?

Anförande nr 36

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag kan svara med utgångspunkt i den information som jag har just nu, vid den här frågestunden. Sista anbudsdag till Stockholm konst har nyligen varit. Sedan kommer det att ske en förankring av valt anbud. Därefter kommer tilldelningsbeslut, avtal och kontraktstecknande. Det är den kommande process som jag känner till. Sedan kommer man väl att jobba fram en utformning som man känner kan vara i linje med öppenhet och kärlek – allt det som ändå präglade den här dagen och det som inträffade då.

Anförande nr 37

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Fru ordförande! Jag har bara en fråga till. Jag har full förståelse för om du inte kan svara på den, finansborgarrådet, men du kan väl göra ditt bästa. Det är vad jag har förstått en samrådsgrupp som arbetar med det här minnesmonumentet. Bland de olika personerna i samrådsgruppen finns även två politiker. Vet du vilka dessa politiker är, eller åtminstone vilka partibeteckningar de har?

Anförande nr 38

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det är ledamöter i Konstrådet. Det är väl inte specifikt för just det här. Det berör detta, men det är inte tillsatt för monumentet.

Fråga nr 4. Fossilnedrustningsavtalet

Anförande nr 39

M a l i n E r i c s o n (FI): I skuggan av Putins invasion av Ukraina presenterade IPCC sin senaste rapport. Som vanligt är det väldigt nedslående läsning. Nu pågår en ny global kampanj i flera länder med målet att få till ett internationellt fossilnedrustningsavtal: Fossil Fuel Treaty. Det är ett nytt globalt initiativ som kräver ett fördrag om icke-spridning av fossila bränslen. Det skulle avsluta nyprospektering och expansion av fossila bränslen, fasa ut befintlig produktion i linje med globala åtaganden om att begränsa uppvärmningen och påskynda rättvisa övergångsplaner. Vi i FI har blivit uppvaktade av civilsamhällesorganisationer och klimataktivister i Stockholm angående att vi borde skriva under för ett sådant avtal i Stockholm. Säkert har ni också fått sådan uppvaktning. Därför vill jag fråga: Vilka möjligheter finns för att Stockholm ska skriva under för ett sådant avtal?

Anförande nr 40

Borgarrådet L u h r (MP): Tack så jättemycket för en viktig fråga! I de här tiderna, när många saker pågår samtidigt, måste vi också kunna hålla flera saker i huvudet samtidigt. Förutom att det pågår ett krig i Ukraina har vi också ett globalt klimatnödläge. IPCC-rapporten visade ju egentligen inget annorlunda än det vi redan visste: att det är bråttom och att vi måste göra precis allt vi kan. Det här initiativet tycker jag är superviktigt, för det sätter fokus på vad som faktiskt behöver göras.

I Stockholm går vi före. Vi har sagt att vi ska vara de som leder vägen mot att uppfylla Parisavtalet. Med de klimathandlingsplaner och andra planer som vi har ligger vi i linje med vår del av Parisavtalet. Det går ut på att vi måste sluta använda fossila bränslen. För att hela världen ska kunna hålla sig inom 1,5-gradersmålet måste vi sluta använda fossila bränslen. Det är det som det här avtalet går ut på. Det finns egentligen inga andra vägar att gå. Detta är någonting som jag pratar om väldigt ofta. Vi behöver jobba för att minska vår användning av det fossila, och om vi inte slutar ta upp det fossila kommer vi att ha enorma problem.

Det är ett internationellt avtal som föreslås. Det handlar om att skriva på ett fossilnedrustningsavtal. Det här är ingenting som kommunen kan skriva under på, utan det måste vara Sveriges regering som skriver under det här avtalet. Det är inte någon kommunal fråga, även om jag i mina diskussioner med olika regeringsrepresentanter och personer på nationell nivå såklart hela tiden lyfter fram frågan om hur vi snabbare ska kunna sluta använda fossilt i Sverige och i hela världen.

Anförande nr 41

M a l i n E r i c s o n (FI): Detta är en av poängerna i Fossil Fuel Treaty – nej, det är kanske inte kommunerna som arbetar aktivt med det här, men genom att skriva under avtalet sätter man press på sina regeringar att arbeta vidare med frågan på ett mer engagerat sätt. Det finns redan städer som har skrivit under. Bland annat har Vancouver, Barcelona och Los Angeles redan skrivit under och anslutit sig, och flera

är på väg. Underskriften handlar om att uppmana sina respektive nationella regeringar att stödja fördraget. I Göteborg utreds frågan på initiativ av FI, MP och V i enlighet med en motion. Min andra fråga är: Anser du att det behövs ett fossilnedrustningsavtal?

Anförande nr 42

Borgarrådet **L u h r** (MP): Här skulle jag kunna vara jättekortfattad och bara säga ja, för jag är helt övertygad om att detta är vägen mot att vi ska ta oss ur klimatkrisen utan de värsta effekterna – vi behöver sluta ta upp fossila bränslen ur marken. Ett sådant här avtal tror jag skulle kunna vara en väg framåt. Vi måste fatta ett beslut som är internationellt om att sluta ta upp mer fossilt ur marken. Det här är någonting som vi i Stockholm jobbar med, och det är åsikter som vi framför både nationellt och internationellt och pratar om på de flesta ställen där vi är. Vi måste sluta använda det fossila. Enligt de klimathandlingsplaner vi har ska vi senast 2040 inte släppa ut några fossila bränslen. Nu har vi fattat ett beslut om att bli klimatneutrala 2030. Det här är alltså någonting som vi arbetar med hela tiden.

Anförande nr 43

M a l i n E r i c s o n (FI): I Göteborg har miljöförvaltningen kommit fram till att det finns goda skäl att utreda frågan om att skriva under ett fossilnedrustningsavtal. Vi ser inga hinder för att även Stockholm utreder frågan. Jag förstår det du säger om att du anser att det är en nationell fråga och att vi i Stockholm redan ligger i framkant. Jag kanske inte tycker att vi ligger riktigt så mycket i framkant. Vi vill till exempel ha en mycket tidigare utfasning av fossila bränslen i Stockholm än vad ni grönblå vill. Då undrar jag: Tycker du att det är helt omöjligt att gå vidare med att skriva under ett sådant här avtal för Stockholms del?

Anförande nr 44

Borgarrådet **L u h r** (MP): Vi har fått denna förfrågan och vill titta på frågan. Men jag tror fortfarande att det är så att det är regeringen som måste ta det här initiativet. Vi har tidigare fattat beslut om att vara världens första fossiloberoende välfärdsland. Jag tycker också att det måste gå vidare. Vi skulle ju ha slutat med fossila bränslen för många år sedan för att inte se de klimatförändringar som vi nu har.

Jag instämmer i problembeskrivningen. Jag tror att vi på något sätt måste få till bindande avtal internationellt om att sluta använda fossila bränslen för att ta oss ur den här situationen. Men det är fortfarande ett regeringsbeslut som behövs för att driva den här frågan internationellt.

Fråga nr 5. Havsbaserad vindkraft

Anförande nr 45

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Ordförande! Efter de senaste veckorna är det uppenbart att vi i vårt land och vår region behöver stärka vår egen beredskap och inte

minst vårt oberoende av Ryssland. Sverige och Stockholm bör inte vara beroende av vare sig rysk gas och olja eller ryskt uran. Jag vet att det finns en bred politisk enighet i den här salen för en utbyggnad av havsbaserad vindkraft. Det är såklart glädjande, men det går inte att undvika att oroas över att Moderaterna i Region Stockholm och i många av länets kommuner försöker stoppa den här viktiga satsningen.

Mot bakgrund av det vill jag ställa följande fråga: Hur kommer finansborgarrådet framöver att agera gentemot regionen och Moderaterna i Stockholms län för att trygga en utbyggnad av havsbaserad vindkraft i syfte att säkra elförsörjningen till Stockholm?

Anförande nr 46

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Det här är otroligt viktiga frågor. Jag håller med om att det är oerhört viktigt med självförsörjning av el, eller i alla fall att vi får en större förmåga till elproduktion. Vi ska vara glada att vi har Stockholm Exergi. Jag tycker att det är olyckligt att vi i Sverige den här vintern har varit beroende av till exempel olja från Karlshamn för uppvärmning och elproduktion.

Den havsbaserade vindkraften är viktig utifrån vårt perspektiv. Jag är glad att regeringen i sista stund äntligen lade fram havsplanen, som vi har väntat på och som kan påbörja den här typen av diskussioner och peka ut strategiska platser där vi kan göra den här typen av investeringar. Men visst finns det olika åsikter. Kommunala företrädare har rätt att lägga in kommunalt veto mot detta. Jag vet inte om Socialdemokraterna har en annan linje om det och vill förbjuda kommuner att säga nej.

Staden och vi i Moderaterna här ser positivt på havsbaserad vindkraft. Vi ser den som en del av vår framtida försörjning. Men frågan kommer såklart att avgöras nationellt. Ur vårt perspektiv är det också viktigt att vi har kärnkraft i basen och inte blir beroende av olja för att kunna tillgodose behoven, vilket vi har varit den här vintern. Framöver kommer vi att behöva elektrifiera alla fordon. Då behöver vi mycket mer elförsörjning, och det vet även ni om.

Vi behöver också göra framdriften av elnät till ett riksintresse. Det är det inte i dag, vilket gör att alla de regionala och nationella näten hela tiden överklagas, som vilket bostadsbygge som helst. Så kan vi inte ha det. Vi måste säkerställa att vår energiförsörjning blir ett riksintresse i sig, så att vi får slut på de här långa processerna och snabbare kan bygga ut de regionala och nationella näten.

Anförande nr 47

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tackar för svaret. Det är lite ovant att höra moderater lokalt kräva fler riksintressen, men jag tror att vi i just den här frågan är överens. Det handlar ju om att vi på ganska kort sikt ska säkerställa mer el, både för att kunna hålla nere elpriserna och såklart också för att säkra tillgången för Stockholms näringsliv. Som sagt handlar det inte minst om att minska beroendet av Ryssland, och det gäller såväl gas och olja som uran.

Vi är överens i sak. Anledningen till att jag lyfter fram det här är att vi inte vill att Moderaterna i resten av vår region sätter stopp för de viktiga utbyggnaderna. Men det faktum att dina kollegor nu ser risken med att vara beroende av rysk olja, gas eller uran kanske har gjort att de har ändrat sig. Tror du det?

Anförande nr 48

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag förstår vart ni vill komma, Emilia Bjuggren. Men det finns också många socialdemokrater som sätter stopp för vindkraft runt om i landet. Det är klart att det här väcker känslor. I detta fall är det internationellt vatten, vilket är viktigt att påminna om. Egentligen är det alltså inga kommuner som kan lägga in veto här.

Det är viktigt att vi har en havsplan och att vi pekar ut i vilka områden vi skulle kunna göra de här investeringarna. Och ja, det kommer att kosta. Men att inte göra den här typen av investeringar kommer också att kosta, som jag brukar säga. Det blir en kostnad för Sveriges konkurrenskraft. Vi går över till fossilfritt stål och automatiserar. Vi vill skapa ett elektrifierat samhälle, inte minst här i Stockholm. Vi vill gå före och elektrifiera både tung trafik och personbilstrafik. Vi kommer alltså att behöva mycket mer elförsörjning inför framtiden, och då givetvis fossilfri sådan. I energimixen, som måste bestå av många olika delar, är havsbaserad vindkraft ett alternativ som jag tycker att vi i Stockholm kan arbeta för, så att det förverkligas för vår egen förmåga till elförsörjning.

Anförande nr 49

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag får tacka för ungefär-svaren. Vi kommer såklart att fortsätta jobba hårt för att Stockholm ska ha god tillgång till el både i fred och i kris. Lokalt producerad hållbar energi skulle vara ett väldigt bra sätt att bidra till det.

Jag tror tyvärr att min förmåga att övertyga moderater runt om i Region Stockholm är lite begränsad, så jag hoppas verkligen att finansborgarrådet har större framgångar i att övertyga fler om hur viktigt det här kommer att vara för Stockholm, Stockholmsregionen och i förlängningen såklart Sverige.

Fråga nr 6. Vikten av öppna förskolans verksamhet

Anförande nr 50

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! ”Den öppna förskolan, förskolan och grundskolan är betydelsefulla verksamheter i det förebyggande arbetet. Detta inte minst genom sitt värdegrundsuppdrag att förmedla och förankra respekt för de mänskliga fri- och rättigheterna, grundläggande demokratiska värderingar och för att skapa tillit till samhället.” Så står det i den strategi för att minska risken för att barn och unga ska dras in i kriminalitet som ni i majoriteten har tagit fram.

Förutom detta viktiga samhällsuppdrag är den öppna förskolan också en plats för att träffa nya vänner, få råd och stöd i sitt föräldraskap, gå på sångstund med sin bebis eller få information om vart man kan vända sig i olika frågor. Särskilt viktigt kan det vara om man är ny i staden eller ny i landet eller kanske har fått sitt första barn. Är detta något som du som ansvarigt borgarråd håller med om? Nu har jag precis läst om ännu en öppen förskola som hotas av nedläggning.

Anförande nr 51

Borgarrådet **S m e d b e r g - P a l m q v i s t** (L): Fru ordförande! Jag tackar Alexandra Mattsson Åkerström för en jätte viktig fråga. Jag tycker att den öppna förskolan är en oerhört viktig verksamhet, inte minst i dessa dagar, när vi sannolikt kommer att få barn som kanske inte i första hand kommer att gå i förskola och skola, i alla fall inte på kort sikt. Jag tror att den öppna förskolan kommer att få en oerhört viktig roll i den kris som vi nu sannolikt kommer att möta, med alla utmaningarna med de barn som kommer till Stockholm. Jag vill vara jättetydlig. Vi kommer att göra allt som står i vår makt för att ta emot dem. Då tror jag att den öppna förskolan verkligen blir ett viktigt ställe där man kan mötas och samtala. Det finns också många förskolor som har ett nära samarbete med föräldragrupper och andra stödfunktioner, vilket jag tror kan vara viktigt, inte minst i dessa svåra tider.

Den öppna förskolan är jättebra. Den finns i alla stadsdelar, och det är en skyldighet att tillhandahålla den. Jag förstår att det kan vara lite olika. Jag visste ju inte riktigt vilken stadsdel det här handlade om, men jag tittade lite hastigt på detta före debatten. Jag vet att det har varit en diskussion i Farsta. Där har man sju öppna förskolor. Det tycker jag är bra. Det är ganska vitt skilda öppettider, många gånger på förmiddagen. Många öppna förskolor är förknippade med parklekar. Parklekarna kan ha längre öppettider, medan den öppna förskolan kanske har lite kortare. Det är sångstunder och så vidare. Det är framför allt föräldralediga vuxna och deras barn som är där, men också de som av olika skäl väljer att inte ha barnen i förskolan.

Anförande nr 52

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Jag tackar för svaret och för att du håller med angående den öppna förskolans viktiga verksamhet och hur betydelsefull den kan bli framöver. Men vi går in i den här krisen med flera år av nedskärningar på området. Det har ju varit ungefär 130 miljoner i nedskärningar totalt, om man jämför vår budget 2018 med den ni lade fram inför i år. Då innehåller det flytt av vissa verksamheter, men det är ändå ungefär 50 miljoner som saknas, samtidigt som priser och löner gått upp. Det ska man ändå ha med sig när man säger att det här är en viktig verksamhet. Man måste också vara beredd att betala för denna viktiga verksamhet.

I Farsta stadsdelsnämnd, för att ta ett exempel, minskade öppettiderna i den öppna fritidsverksamheten med 66 timmar i veckan. Det kan få effekter på kort och lång sikt för de barn och ungdomar som går där. Men det rör sig ändå inte om så stora summor pengar. Är ni beredda att skjuta till dem till Farsta stadsdelsnämnd, så att den öppna förskolan i Hökarängen, som är ett av fallen, kan vara kvar?

Anförande nr 53

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Det har inte varit några neddragningar på den öppna förskolan. Vi har jämfört budgetar över tid, och inte heller ni gjorde när ni satt i majoritet några öknningar i budgeten för just den öppna förskolan. Det är en verksamhet som inte har ökat. Det beror också på att den är förlagd ute på stadsdelarna och att det är stadsdelarna som styr hur den här verksamheten utformas.

Utbildningsförvaltningen fick det här uppdraget 2021. Vi i den grönbå majoriteten var faktiskt de första som gav ett ordentligt uppdrag för den öppna förskolan. Vi har gett ett uppdrag att inventera hur det ser ut med förskolläraryrkes- och barnskötarkompetensen på våra öppna förskolor för att på så sätt säkra kvaliteten. Det har vi inte fått återrapporterat än, men det är ett pågående arbete.

Anförande nr 54

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Om man jämför den budget som vi i den rödgrönrosa majoriteten lade fram sista året med årets budget är det ändå stora skillnader. Även bortsett från flytt av vissa verksamheter och funktioner, som fältassistenter, öppen förskola och så vidare, är det ändå mindre pengar. Så är det bara helt enkelt.

Verksamheter som är gratis och öppna för alla är väldigt betydelsefulla och kan göra stor skillnad i framtiden. Jag tycker att vi ska vara stolta över de öppna förskolor och parklekar som finns i Stockholm. Jag brukar själv skryta om att jag på en kvart kan gå till Bandängen och kolla på djur helt gratis alla dagar om året.

När det gäller Farsta stadsdelsnämnd är det så att man måste väga resurser mot öppettider. Ska vi hålla öppet i Tallkrogen, Hökarängen och så vidare? Om man vill ha kvar den öppna förskolan i Hökarängen kan man tillsätta mer resurser, så att den kan vara öppen samtidigt som man behåller den andra, i stället för att ställa dem mot varandra.

Anförande nr 55

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag tycker att vi är helt överens. Det här är verksamheter som vi verkligen är stolta över. Det är roligt att höra att du också besöker dem. Det gjorde jag också när jag hade små barn.

Det här är en verksamhet som jag verkligen skulle vilja titta närmare på. Det är ingen som på riktigt har gjort det och funderat på hur vi kan utveckla verksamheten. Jag har talat runt lite med dem som är ansvariga ute på stadsdelarna, och alla är mycket nöjda med sina öppna förskolor och ser väldigt mycket kompetens. Det ser väldigt olika ut. Det finns, som du beskriver, hästar vid några av dem, och det finns nära samarbete med barnavårdscentralen på andra. Det finns nära samarbete med parklekar. Det finns några som är fristående och drivs som föräldrakooperativ. Det ser väldigt olika ut, och det tycker jag är bra.

Men jag tycker också att vi ska se över detta och se hur vi kan säkra kvaliteten. Vad jag förstår finns det även önskemål om ändrade öppettider. Jag tycker att det är bra om

man kan föra en dialog med föräldrarna och ha öppet när föräldrarna tycker att man ska ha öppet. Det är en bra och fin verksamhet.

Fråga nr 7. Kommer den grönbå majoriteten att fortsätta försvåra för bilisterna nu när bränslepriserna skenar?

Anförande nr 56

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Skenande bränslepriser och höga fordonsskatter har gjort det dyrare än någonsin att äga en bil. Samtidigt kan inte alla bo i innerstaden, och många stockholmare har behov av att äga en bil. Miljöpartiet har jobbat hårt för att försvåra människors bilägande. Jag undrar om ni kommer att fortsätta med det eller om ni är nöjda med att det är dyrare än någonsin att äga en bil.

Anförande nr 57

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Linnéa Vinge! En retorisk fråga måste ha något slags finess, skulle jag säga. Det intressanta är ju att om det är någonting vi har gjort i den här staden och som vi faktiskt är Sverigeledande och Europaledande på är det satsningar på bilisterna i den bemärkelsen att de ska kunna lämna det fossila beroendet. Vi bygger ut laddinfrastrukturen som ingen har gjort tidigare. Vi har en plan fram till 2030 för hur trafiken i Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri, det vill säga använda el. Vi har i princip en plan för hur man fram till 2035 sannolikt kommer att se till att alla bilar är elbilar. Vi gör enorma satsningar på laddinfrastruktur för att få bilägarna att kunna lämna just det fossila beroendet, som är ett stort problem i förhållande till exempelvis kriget i Ukraina, rysk olja och så vidare. Kan vi bli av med det klarar vi klimatutsläppen. Vi minskar också beroendet av stater som har en förmåga att inte bete sig som civiliserade länder.

Vad vi gör i Stockholm är att vi går före. Vi gör det på ett sätt vars like inte finns i Sverige. Det finns många som undrar varför en miljöpartist ägnar sig åt att se till att bilarna kan byta bränsle och lägger så mycket resurser på det. Jo, därför att vår bedömning är att Stockholm under lång tid framåt kommer att ha många bilar, dock kanske inte så många som vi har i dag. De som finns ska gå på el och vara utsläppsfria. Det ska inte vara något buller och inte några klimatutsläpp eller luftutsläpp. Det är en enorm satsning. Jag läste er budget i höstas. Där finns ingenting av detta, vilket förvånar mig.

Anförande nr 58

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Det är fortfarande så att de satsningarna är väldigt kostsamma för den enskilda bilägaren.

På er hemsida skriver ni att ni vill satsa på bilpooler. Det här är en fråga som Sverigedemokraterna också driver. Men samtidigt har flera bildelningsföretag i Stockholm lagt ned sin verksamhet. Många hänvisar till att det inte är lönsamt på grund av höjda trängsel- och parkeringsavgifter. Är det någonting som ni avser att ändra på?

Anförande nr 59

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Den laddinfrastrukturutbyggnad som vi gör är inte dyr för bilägarna – tvärtom. Det är enormt mycket billigare att köra på el än att köra på de fossila bränslena. Dessutom är det så att vårt parkeringsbolag, med vars hjälp vi nu sätter upp laddinfrastruktur, vid årets slut kommer att ha 4 000 publika laddplatser. Där ”tankar” man bilen med el gratis. Man betalar parkeringsavgiften, men elen in i bilen är gratis. Vi gör också satsningar i bostadsbolagen. Har man en elbil ska man få en laddplats, har vi sagt. Alla garagen ska successivt byggas ut. Det här är en investering som kostar pengar. Men det är inte dyrt för bilägarna – tvärtom.

Frågan om bilpooler är intressant, och den jobbar vi mycket med. Ja, det har försvunnit några bolag. Ett bolag som är kvar är Aimo, som utökar sin verksamhet och bara har elbilar. Det blir mer och mer av den varan. Vi kan dela på bilarna. Det är jätteintressant att se.

Anförande nr 60

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Ja, det blir billigare med elbil i och med att man har gjort det så dyrt att äga en annan bil. Så är det.

Jag tror att vi kommer att få anledning att återkomma till denna fråga, då bilen verkar bli en väldigt stor fråga i höstens val. I dagens opinionsundersökning i Mitt i ökar Sverigedemokraterna i Stockholm nästan lika mycket som Miljöpartiet backar. Det här verkar inte vara ett vinnande koncept. Men vi får se.

Anförande nr 61

Borgarrådet H e l l d é n (MP): I en modern stad ser man till att minska bilens utrymme men ser också till att de transporter som behövs kommer fram på ett bra och effektivt sätt. Staden har en framkomlighetsstrategi. Vi kommer snart att göra en uppdatering av den för att peka på hur det här ska gå till.

Vi har de transporter vi behöver. De som kan gå, cyklar och åker kollektivt. Det är det enda sättet att få ihop en storstad till att växa och bli levande. Alla de satsningar som vi gör på till exempel Levande Stockholm, sommargågatorna och så vidare är en del av detta. Det handlar om att kunna använda det trånga stadsrummet på ett annat sätt. Staden fungerar och transportererna kommer fram – det är det vi ser till.

Man kan säga att bilen kan bli en valfråga. Ja, jag såg att regeringen gav oss bilägare – jag har också en bil – 1 000 kronor, vilket är märkligt. Om man har bilen stående får man ändå 1 000 kronor. Frågan är hur mycket valfråga det blir och hur mycket valfläsk det blir. Men det är en intressant fråga.

Fråga nr 8. Utsatthet för trafficking

Anförande nr 62

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Som vi alla vet befinner sig väldigt många ukrainare på flykt just nu. Framför allt är det kvinnor och barn som flyr. Kvinna till Kvinna och en rad andra civilsamhällesorganisationer larmar nu om en ökad risk för att kvinnor tvingas in i prostitution och trafficking. Därför blir min fråga till socialborgarrådet i dag: Hur ser det ut med stadens beredskap för att motverka trafficking i samband med flyktingmottagandet?

Anförande nr 63

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Det här är en väldigt viktig fråga. Detta är någonting som vi uppmärksammade redan från dag ett av den här förskräckliga, avskyvärda invasionen, som nu driver människor på flykt. Vi har våra regionkoordinatorer, som kommer att jobba uppsökande i hamnen i Nynäshamn. De kommer även att ta sig en titt vid centralstationen och på flygplatserna, men jag tror att de kommer att börja nere vid Nynäshamns färjeläge, för det är nämligen därifrån vi har fått en del rykten om att det kanske finns lite olämpliga människor som försöker att ta tag i folk. Vi håller förstås också på och upprättar samverkan med polisen kring det här. Jag vet att man så sent som i förra helgen gjorde en särskild insats med prostitutions- och människohandelsgruppen för att söka upp kvinnor från Ukraina som kan befinna sig i en väldigt svår situation nu. Detta är någonting som vi jobbar med väldigt aktivt.

Anförande nr 64

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det är jättebra att man jobbar uppsökande. Men regionkoordinatorerna är bara två personer, så det blir kanske svårt för dem att täcka den mängd av flyktingar som vi väntar. Min fråga är: Kommer ni att skala upp? Mikamottagningens personal består ju inte heller av jättemånga personer. Vi har inte jättemånga personer i staden som jobbar uppsökande mot den här gruppen, som det är nu.

Sedan tänkte jag också fråga om bostadskansliet, som är återaktiverat. Dit kan privatpersoner höra av sig om de vill hyra ut en lägenhet eller inhysa personer. Det är ju såklart i grunden bra. Men jag tror att alla förstår att det också finns en risk att det bland dem finns människor som inte vill väl utan snarare ser en chans att utnyttja väldigt sårbara människor. Då undrar jag: Hur görs kontrollerna av de personer som hör av sig? Görs det ens några kontroller? På vilket sätt tar staden ansvar när man är med och förmedlar privatpersoners bostäder till flyktingar?

Anförande nr 65

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag börjar med att kommentera det här med det uppsökande arbetet. Nej, regionkoordinatorerna är inte så många. Men det är många fler som är ute på fältet. Vi håller på och skalar upp socialjouren. Vi har tagit i anspråk personer på ungdomsjouren som också kan de här frågorna, inte minst vad gäller barn

som dras in i sexhandel. Vi har även många andra personalgrupper som skalas upp nu. Vi håller också på och tar kontakt med frivilligorganisationer med flera som jobbar med det här. Stadsmissionen är väldigt engagerade till exempel.

Vad gäller bostadskansliet finns det självklart en risk. Jag skulle dock säga att de bostäderna i första hand kommer att användas om det blir väldigt stora mängder. Då pratar vi om en situation där jag tyvärr inte tror att vi kommer att hinna säkerställa de boendena. Men nu har vi 600 platser, och det är bara 40 som är utnyttjade. Vi använder oss av våra egna platser till att börja med.

Anförande nr 66

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag tycker att det är jättebra att man använder sig av egna platser först. Sedan är det en oroande tanke att staden skulle vara med och förmedla bostäder man faktiskt inte har möjlighet att kontrollera. Min uppmaning är att se till att göra det om det är möjligt. Varken du eller jag vill ju att det uppdagas att man har förmedlat bostäder som sedan använts som bordeller eller att människor har farit illa på andra sätt. Caritas Sverige har också gått ut kring just det här – det är många som nu vill hjälpa till, och det är bra, men deras erfarenhet säger att det bland sådana här erbjudanden kan finnas sådana som kommer från oseriösa personer, inte sällan kopplade till organiserad brottslighet.

Caritas föreslår en särskild telefonlinje, en nödtelefon, dit man kan ringa om man hamnat i svårigheter. Är det här någonting som ni har funderat på att skapa? Jag vet att man kan ringa polisen, men det är inte alla som direkt lär sig hur det svenska systemet funkar. Man skulle till exempel kunna ha en nödtelefon där folk svarar på ukrainska för att nå den här gruppen. Är det någonting som ni har tänkt över?

Anförande nr 67

B o r g a r r å d e t J ö n s s o n (L): Det här kommer att förmedlas genom bostadskansliet, och de har ju ett telefonnummer. En väldigt bra idé som jag ska skicka med är att man i samband med att man får ett sådant bostadserbjudande – om det nu blir aktuellt – också kanske ska få med sig till exempel numret till socialjouren, som utgör den absolut bästa vägen. Där är det öppet dygnet runt.

Jag ska också förtydliga att vi absolut inte kommer att placera några ensamkommande barn i de här bostäderna, utan då är det ju en mer gedigen utredning som ska göras. Bostadskansliet blir mer en lösning när det verkligen handlar om att folk måste komma in under tak, så att vi kan undvika sovsalar och liknande.

Sedan vill jag också säga att vi i Liberalernas KF-grupp har beslutat att vi skänker våra sammanträdesarvodet för i kväll till Rädda Barnen. Jag hoppas att andra också gör det.

§ 13 Valärenden i kommunfullmäktige 2022

Anförande nr 68

A b i t D u n d a r (L): Ordförande! Vi liberaler vill bordlägga valet av suppleant till Stadsteatern AB.

§ 14 Stockholms stads funktionshinderombudsmans rapport 2021

Anförande nr 69

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Det här är den rapport som stadens funktionshinderombudsman presenterar vartannat år. Fokus för denna rapport har varit hur personer med funktionsnedsättning har påverkats under och av coronapandemin. Det är ett väldigt viktigt ämne, och jag vill därför tacka för en gedigen rapport.

Pandemin fick stora konsekvenser för många stockholmare med funktionsnedsättning, inte minst i och med att vi under en period behövde stänga ned de dagliga verksamheterna för att förhindra smittspridning. Det här påverkade inte bara brukare, som gick miste om meningsfull sysselsättning, utan även till exempel föräldrar som behövde ta hand om sina barn i hemmet. Staden försökte så gott vi kunde kompensera med andra insatser och anordna verksamhet på distans, men det blev ändå inte tillräckligt bra för alla.

Då var digitala lösningar helt avgörande för att kunna sätta in insatser när det var omöjligt med fysiska möten. Det kan å ena sidan underlätta i vissa fall – elever som inte har kunnat gå till skolan har kunnat följa med digitalt – men det kan å andra sidan stänga ute människor från samhället. Vi måste ta riskerna med digitalt utanförskap på allvar. Vi måste till exempel se till att de nya digitala lösningarna leder till att människor inkluderas och inte exkluderas. Vi måste därför säkerställa bättre tillgång till bredband på våra LSS-boenden, som vi nu också har uppdrag om i budget 2022.

Det är lätt att fokusera på det vi behövde avbryta, ändra och ställa in. Många har gjort stora insatser för att se till att personer med funktionsnedsättning kunde leva som vanligt. Jag vill passa på att särskilt nämna LSS-hälsan, som gjorde ett otroligt jobb för att upprätthålla en god hälso- och sjukvård på LSS-boendena och som i förlängningen också bidrog till att förhindra att fler människor blev allvarligt sjuka eller rent av dog. Det är till och med så att vi inom LSS tack vare deras insatser lyckades hålla smittspridningen på en relativt sett mycket låg nivå.

Vi kommer att fortsätta att lära oss av pandemin i form av olika utvärderingar och rapporter. Det är viktigt att vi tar dessa lärdomar till vara när vi nu går vidare med alla de utmaningar som har funnits sedan tidigare. Vi satsar resurser både i den löpande verksamheten och i särskilda kompetenssatsningar genom det pedagogiska ramverket och en enhetlig yrkestitulatur.

Vi centraliserar också beställningen av LSS-bostäder för att se till att fler bostäder byggs. Vi gör även mycket annat utanför mitt ansvarsområde för att ge personer med funktionsnedsättning lika möjligheter att leva som andra. Det handlar om allt från mer resurser till elever i behov av särskilt stöd till en ny framkomlighetsstrategi som lyfter fram vikten av en tillgänglig stad. När Stockholm nu återstartar efter pandemin ska alla vara med ombord. Därför är det arbete som vår funktionshinderombudsman har gjort väldigt viktigt. Jag vill tacka för de viktiga lärdomar som de har tagit fram till oss.

Anförande nr 70

Salar Rashid (S): Fru ordförande! Vi socialdemokrater vill börja med att tacka funktionshinderombudsmannen för rapporten om stadens oerhört viktiga arbete med personer som lever med funktionsnedsättning. Rapporten är viktig. Framför allt gäller det utvecklingsarbetet inom verksamheter och insatser som har till syfte att främja tillgängligheten och öka delaktigheten.

Pandemin har slagit hårt, precis som borgarrådet Jan Jönsson var inne på, mot personer som lever med funktionsnedsättning. I rapporten går det att utläsa hur pandemin har påverkat personer med funktionsnedsättning utifrån olika livsområden. På område efter område kan vi utläsa att en grupp som har haft det svårt redan före pandemin nu har fått det ännu sämre och att skillnaderna har blivit större.

En särskild grupp som lyfts i rapporten är unga med funktionsnedsättning, vars möjligheter till en likvärdig skolundervisning och ökad delaktighet och möjligheter till en etablering på arbetsmarknaden har försämrats. Rapporten visar att stadens arbete har varit en balansgång mellan att skydda olika individer inom olika riskgrupper och isolering, som har haft en negativ konsekvens för gruppen. Det är dock vår mening att pandemin trots denna balansgång aldrig får bli en ursäkt för att personer som lever med funktionsnedsättning glöms bort. Staden har en skuld till den här gruppen.

Det oroar oss nu att majoriteten brister i sitt arbete för att personer med funktionsnedsättning ska kunna komma in på bostads- och arbetsmarknaden. Flera insatser måste nu in efter pandemin. Inlåsnings effekterna inom daglig verksamhet kvarstår, och staden behöver agera brett för att underlätta övergången till den reguljära arbetsmarknaden. Långtidsarbetslöshetsstatistiken talar för sig själv, och gruppen är i dag särskilt utsatt på arbetsmarknaden samt överrepresenterad bland de långtidsarbetslösa. Trots denna vetskap lyser de politiska satsningarna från majoritetens sida med sin frånvaro, framför allt när det gäller hur man på strukturell nivå ska lösa problemen.

Vidare visar rapporten att personer som lever med funktionsnedsättning upplever en sämre hälsa. De deltar i mindre utsträckning i hälsofrämjande aktiviteter jämfört med den övriga befolkningen. Framför allt gäller detta barn, unga och kvinnor. Den allmänna upplevda otryggheten i form av risker för att utsättas för brott och bristande trygghet är hög hos personerna.

Avslutningsvis måste jag säga att jag tycker att det är ett stort misslyckande att vi från stadens sida ännu inte lyckats säkerställa en god byggtakt och en god beställningstakt av antalet LSS-bostäder. Denna fråga kan vi inte säga att vi löser genom att förlita oss på marknaden eller på snabbare processer i förmedling av bostäder, utan vi gör det genom att göra precis som Jan Jönsson sa: att se till att fastighetsnämndens ansvar överförs till socialnämnden eller en annan stadsövergripande funktion.

Anförande nr 71

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Det gläder mig att Salar Rashid refererar till det jag själv sa i åtminstone några lösningar. Jag ingår ju själv i den grönbå majoriteten, så det innebär att vi ändå har en del idéer.

Något som kommer upp i socialnämnden vid nästa sammanträde är ett ärende som handlar om att vi ska skriva om våra riktlinjer så att vi möjliggör för en del av de personer inom LSS målgrupp att få del av jobbtorgens insatser. Det kan säkert Karin Ernlund berätta mer om. Det finns goda möjligheter där för personer som faktiskt skulle kunna komma ut på arbetsmarknaden att få mer stöd och hjälp även om man inte uppbär försörjningsstöd. Jag tror att det är en del i svaret på det som du berättade om i din kritik vad gäller arbetsmarknadsåtgärder.

Anförande nr 72

Salar Rashid (S): Jag kan inget annat säga än att vi välkomnar dessa insatser. Men jag tror också att man måste se på frågan lite bredare. Stockholm är en kommun som kan ta ett stort samhällsansvar, och vi borde kunna bereda fler platser inom våra verksamheter.

När man pratar med personer som jobbar med de här tjänsterna hör man att det är framför allt servicetjänster som efterfrågas. De efterfrågar också en bredare samverkan med näringslivet, och där har vi även sett frågor som har handlat om att bjuda in de sociala företagen, som arbetar med de här frågorna på ett utmärkt sätt. Vi välkomnar allt det du säger!

Anförande nr 73

Anna-Klara Müntzing (MP): Jag vill börja med att säga att det är fantastiskt och jättebra att vi har en funktionshinderombudsman! Att få en sådan här rapport som beskriver bredd hur det fungerar är otroligt värdefullt. Det är inte alla kommuner som har det, så det är väldigt bra att vi har det.

Det handlar om den breddade blicken som dels kan visa på vad vi har för konventioner och lagar och vad staden säger, dels hur det blir för dem det berör. I år har man tittat på hur det har blivit under pandemin. Jag tycker att det finns en formulering här som är väldigt fin: Funktionshinderombudsmannen vill i detta sammanhang lyfta stadens verksamheter och medarbetare som har lagt ned ett stort arbete med att skapa möjligheter och förutsättningar att tillgodose personer med funktionsnedsättnings behov under rådande pandemi. Målmedvetenheten att fullgöra sina uppdrag är framträdande. Det tycker jag var ett väldigt fint och lite ovanligt sätt att formulera sig. Man fattar att många har jobbat otroligt idérikt under den här perioden för att försöka få till det så bra som möjligt.

Social isolering har förstås varit ett problem. Men man har också testat nya arbetssätt, och en del har funkad väldigt väl. Man kan dra lärdom av detta och fortsätta med dem framöver, vilket är bra. När det gäller digitala lösningar, till exempel, har man testat det här med bibliotek. Man har läst upp böcker så att det går att lyssna. Det finns också

kultur som man har kunnat ta till sig digitalt. Det har varit väldigt värdefullt för personer med funktionsnedsättning som har haft svårt att komma hemifrån. Men vi har också det digitala utanförskapet, som är riskfyllt. Det får vi inte bygga in så att det blir nya funktionsnedsättningar. Det är ett otroligt viktigt område.

Arbetsmarknadsfrågan är också väldigt viktig. Trots olika konjunkturer har det alltid varit svårare för personer med funktionsnedsättning att komma in på arbetsmarknaden. Deras möjligheter har varit sämre. En sak som vi inte har pratat om hittills är att vi i budgeten har en strategi för arbetsintegrerande sociala företag. Det tror vi kan vara en liten lösning för en del av den här gruppen.

Apropå krigsläget i Ukraina vill jag också bara säga att det är klart att det kommer att komma hit personer med funktionsnedsättning från Ukraina. Det kan även finnas hela verksamheter som kanske kommer hit, med barn som har funnits på hem – om man nu lyckas ta sig hit. Det vet inte jag, men vi måste ha en beredskap för det. Där hoppas jag verkligen att staden hittar bra lösningar och snabbt kan anställa ukrainsktalande personal och så vidare. Men som sagt: Med tanke på förordet, som ombudsmannen pekade på, tror jag verkligen att det finns mycket bra personal i staden, som också kommer att hitta lösningar.

§ 15 Kvalitetspremie inom hemtjänst – pilotprojekt

Anförande nr 74

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! I dag tar vi ytterligare steg för att utveckla hemtjänsten i Stockholm. Flera åtgärder har redan genomförts under den här mandatperioden. Genom bland annat utbildningsinsatser för våra medarbetare, skärpta krav i de avtal vi har med utförarna, införandet av smarta lås samt en rekordstor ökning av ersättningen till hemtjänsten har vi skapat en bra grund för kvalitetsutveckling inom hemtjänsten. Och det kommer verkligen att behövas, för fram till 2040 beräknas antalet invånare över 80 år fördubblas. De allra flesta kommer att bo kvar i sina egna boenden, och kraven på en bra hemtjänst kommer därmed att öka framöver.

Stockholm har en bred valfrihet och en mångfald av utförare inom hemtjänsten. Det är väldigt bra, för det ger de äldre möjlighet att välja men också att välja bort olika aktörer. Utförare som inte sköter sina åtaganden ska inte heller bedriva hemtjänst i vår kommun. Men vi kan göra mer än att bara ställa krav i avtalen. Att införa ett bonussystem, som vi nu föreslår, till utförare som presterar extra bra inom ett antal området tror jag är ett bra och effektivt sätt att stimulera fram ökad kvalitet.

Vi föreslår nu därför ett pilotprojekt med en kvalitetsbonus som ger extra ersättning till de utförare, både kommunal och privata, som inom ett antal områden levererar goda resultat. De parametrar vi har valt och som vi går efter är lärdomar vi har tagit med oss från coronapandemin och som också Coronakommissionen har lyft fram i sin slutrapport.

Hög personalkontinuitet är viktigt för att de äldre ska känna sig trygga med insatserna från hemtjänsten. En hög andel utbildad personal ökar förutsättningarna att utföra hemtjänst på ett bra sätt, och färre ofrivilligt timavlönade skapar en bättre arbetsmiljö för medarbetarna och ökade förutsättningar att rekrytera personal som vill stanna och utvecklas inom yrket. De här tre delarna är också sådant som Coronakommissionen har lyft fram som viktiga slutsatser i sin rapport. Det är just därför vi har valt dessa parametrar.

Medel för piloten finns i central medelsreserv för i år, och projektet ska utvärderas. Sedan får politiken bestämma om, och i så fall på vilket sätt, detta bonussystem ska fortsätta.

Jag tycker att det är ett mycket spännande beslut som vi nu fattar i kväll. Det är något som vi också drev i opposition under förra mandatperioden. Jag är glad över den positiva respons som det här har fått bland många av remissinstanserna. I samtal med olika utförare har jag också fått intrycket att detta verkligen kan bli en morot för dem när det gäller att utveckla sitt kvalitetsarbete. Senast i dag på ett studiebesök fick jag det bekräftat. Jag tycker också att det är rättvist att de aktörer som levererar bättre kvalitet belönas och till viss del kompenseras för de merkostnader som kan medfölja om man aktivt jobbar med de här frågorna.

Jag är beredd att ta många olika grepp för att utveckla hemtjänsten och äldreomsorgen brett i Stockholm. Låt oss nu se om detta system med en kvalitetsbonus kan vara en sådan metod som är till gagn för de äldre i vår stad!

Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 75

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till den reservation vi har i kommunstyrelsen och till att enligt denna reservation återremittera ärendet, för ärendet är verkligen ofullständigt.

Givetvis är det så att hemtjänsten behöver utvecklas, men vi är inte så säkra på att den här formen är den utveckling som hemtjänsten behöver. De lärdomar vi fick under pandemin har visat att vi behöver förstärka hemtjänsten. Det är inte pengar jag pratar om nu, utan snarare att vi behöver en god bemanning och en ökad kontinuitet och att vi givetvis behöver öka andelen trygga anställningar. Det jag hör nu från stadsdelarna är att man minskar timanställningar som går på vakanta rader, men man anställer ingen på fast anställning i stället. Då minskar personalen! Dessa rapporter kommer just nu på daglig basis via andra organisationer

Vi har framför allt invändningar mot de skrivningar som finns om kompetenskraven inom hemtjänsten. Så sent som i december tog kommunfullmäktige ett nytt reviderat LOV-avtal. Där skrev man att 80 procent ska ha utbildning och att 50 procent av dem ska ha en utbildning med 800 poäng motsvarande vårdbiträde. 30 procent ska ha en utbildning som motsvarar 1 500 poäng i karaktärsämnen motsvarande undersköterska. För mig är det här ärendet en försämring jämfört med de krav som fullmäktige beslutade om i december. Vi går nu visserligen till 80 procent utbildad personal, men Stockholms stads älsklingspoängantal, 600 poäng, har återkommit. Det finns inte! 2017 tog Kommunal och SKR en överenskommelse om att lägsta nivå där är 800 poäng, motsvarande vårdbiträde. Denna överenskommelse har inte implementerats i den här staden förrän man gjorde det nu i LOV-avtalet, och sedan håller vi inte LOV-avtalet. Det tycker jag är väldigt märkligt.

Det här är anledningen till att vi givetvis vill återremittera ärendet. Det är viktigt att vi förbättrar detta. Jag skulle förstå en kontinuitetsbonus om den skulle förbättra kraven i jämförelse med LOV-avtalet som togs i december. Men i stället accepterar vi en lägre utbildningsnivå, och det är oacceptabelt.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation.

Anförande nr 76

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Detta är helt enkelt inte sant. I dag är kraven för att få bedriva hemtjänst i Stockholm, enligt de regler som ni satte upp när ni styrde i majoritet, att 50 procent av de anställda ska ha minst 600 poäng. Det är de krav som gäller i dag. För att få bonus ska 80 procent ha minst 600 poäng, och av dessa 80 procent ska 20 procent vara undersköterskor. Det är alltså betydligt högre krav än de krav vi ställer i dag.

De nya krav, som Mirja hänvisar till och som vi fattade beslut om i december, börjar gälla från 2024. Om vi har kvar bonussystemet 2024 kan vi såklart inte ligga på de här siffrorna, men med detta bonussystem kan vi göra progression i systemet. Vi kan ändra parametrarna från år till år. Men när vi nu ställer de här kraven kommer det att bli en morot för utförarna att verkligen komma igång med sitt arbete att vidareutbilda personal, och det tror jag är jätteviktigt.

Anförande nr 77

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet Slottnér! När moroten blir att man inte anställer utan att man avslutar timanställningar för att man vill minska dem men inte anställer någon ny på den vakanta raden är det för mig inte någon kvalitetsförbättring.

Visst, vi hade 600 poäng under förra mandatperioden. 2017 gjordes överenskommelsen med SKR om att 800 poäng är vårdbiträde och den lägsta utbildningsnivån. Jag berömde dig när du kom med LOV-avtalet, om du kommer ihåg det. Jag sa: Äntligen! Titta, Erik, den sista droppen urholkade stenen! Men jag tycker att det här är att gå bakåt – tyvärr.

Anförande nr 78

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Mycket ska man höra innan öronen trillar av. Tack, Mirja, för dina inlägg! Det här är väldigt viktigt, såväl av principiella som av direkt kvalitativa skäl.

Först och främst: Vänsterpartiet skrev tillsammans med Socialdemokraterna, som Mirja nämnde, i äldrenämnden en gemensam skrivelse där vi ville avslå ärendet helt. Det principiella skälet är väldigt enkelt. Utförare som har tecknat avtal med staden ska följa det utan att lockas med extra ersättningar. Tilläggsdelegationen, som vi nämnde i vår lapp, säger mycket riktigt att premier av den här arten inte ökar kvaliteten på omsorgen.

Det finns saker som är positiva i det negativa, och det är att majoriteten bevisligen har lyssnat på det vi har sagt under de år som har gått. Man ställer korrekt in siktet på att minska andelen timanställda och öka kontinuiteten. Ni har ett förslag om att en vikariepool med tillsvidareanställda på heltid ska inrättas, vilket jag tycker är ett mycket rimligare sätt att nå kvalitet. Däremot tycker jag att ni träffar helt fel när ni bakar in kvalitetspremierna i vad som nästan kan beskrivas som en utbildningsdumpning i kraven. Vad kommer det här att ha att göra med kvaliteten i omsorgen hos de privata utförarna? På vilket vis signalerar det här kvalitet till stadens äldre? Det är ett mysterium för mig.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 79

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har hört här att det finns lite olika åsikter även om det såg rätt bra ut när

facken uttalade sig kring ärendet. Jag tycker att det är bra att vi talar om hemtjänsten här i dag. Det är en viktig grundbult inom äldreomsorgen som dagligen gör ett stort och mycket uppskattat arbete. Hemtjänst är också den vanligaste insatsen inom äldreomsorgen, som ges inom ordinärt boende till cirka 13 300 äldre i staden.

Andelen äldre i Stockholm ökar under de närmaste åren och som en följd även behovet av hemtjänst. Ärendet handlar om att testa ett förslag till försök med en kvalitetspremie i form av ett pilotprojekt. Ersättningen konstrueras som en separat del av hemtjänstpengen. Genomförs projektet kan Stockholm bli en av de första kommuner i landet som testar ett kvalitetstänkande. Pilotprojektet i Stockholm omfattar såväl egenregi som LOV-upphandlade verksamheter. Allt bottnar i ett utredningsuppdrag för kommunstyrelsen och äldrenämnden under 2021 att utreda och i mindre skala pröva ersättning som premierar just hög kvalitet och kontinuitet bland hemtjänstutförarna. Det här systemet finns sedan tidigare i Täby och Lund med lite olika utformning.

Syftet med premien är att försöka skapa incitament för innovation men också att försöka flytta fokus från tänket kring tidsaspekten i vardagen till den enskildes faktiska behov, mål och resultat. Det är lite grann av ett nytt sätt att arbeta. Jag ser det här projektet som att hemtjänsten på allvar sätts på kartan, inte bara som en möjlighet till ökad kvalitet till de äldre utan även som nya möjligheter för de anställda att utvecklas och pröva nytt inom en verksamhet som växer, där det behövs stimulans och framtidstro.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 80

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det har sagts mycket som jag håller med om här både från Mirja och från Robert. Men det är ett lite märkligt resonemang i ärendet, kan jag tycka. Jag kan välkomna resonemanget om att man behöver bättre personalkontinuitet och färre timavlönade. Det var inte riktigt den politik ni förde förut, och coronapandemin visade också att det inte var en politik att fortsätta med. Jag är glad att ni har svängt i det.

Det jag inte riktigt förstår är hur man tänker sig att bonussystemet verkligen ska fungera. Det sägs också i en del av remissvaren, där man undrar hur uppföljningen och kontrollerna ska ske. Man saknar också en del där man ser en risk för att det ska bli en sämre arbetsmiljö för de anställda när det inte finns en ordentlig tanke för hur det ska se ut. Om man, precis som Mirja tog upp, också tar bort timanställda men inte ersätter dem med några fasta anställningar blir det en sämre arbetsmiljö fast det kanske ser bättre ut poängmässigt.

Man kan också tänka att man skulle öka kraven och tillföra mer resurser till hela hemtjänsten i stället för att vissa utförare premieras för att de gör det som vi tycker att de ska göra. Jag förstår att det här är ert tänk och att vi har en annan tanke om hur man ökar kvaliteten. Men vi får helt enkelt se när det utvärderas vad resultatet blir.

Med det vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation, som FI har anslutit sig till.

Anförande nr 81

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Först hör vi det vanliga tugget om att det här styret inte skulle ha haft något intresse tidigare av att minska andelen timavlönade eller av att öka vilja personalkontinuiteten.

Stockholm ligger på betydligt bättre kontinuitetssiffror än genomsnittet i Sverige. Vi har i dag faktiskt en lägre andel timavlönade än vi hade när vi tog över makten, så nog har vi gjort framsteg på det här områdena.

Däremot noterar jag att det är väldigt stora skillnader mellan utförare. Det är väldigt stora skillnader mellan olika stadsdelsnämnder när det gäller exempelvis hur stor andel timavlönade man använder sig av men också när det gäller hur man ligger till i personalkontinuiteten. Det tycker jag på något sätt visar på att man kan jobba på väldigt olika sätt med samma resurser. Därför hoppas jag att bonussystemet ska bli en trigger för dem som ligger dåligt till att faktiskt bli bättre.

Ni säger att vi borde ge mer resurser till hemtjänsten. Men visa det då i era budgetar! Ni lade inte mer pengar på hemtjänsten i budgeten. Det ni gjorde var att ni ville ta bort kvalitetspengen och därmed minska resurserna med 25 miljoner jämfört med vårt förslag.

Anförande nr 82

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Men tänker du verkligen, Erik, att de enda incitamenten handlar om bonussystem? Det finns andra bonussystem i olika delar av samhällsapparaten som har visat att de som redan är bra på vissa saker fortsätter att vara det, och annars funkar ofta inte sådana här bonussystem rent generellt. Sedan får vi se om ditt bonussystem funkar.

Bland det första ni gjorde när ni kom till makten var att ta bort rätten till heltid.

(Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Nej.)

Det vi just har fått höra är att man slutar att ha timanställda och inte anställer heltidsavlönad personal. Under coronapandemin fick Stockholm jättemycket kritik även från ditt eget parti, så jag tänker att ”det vanliga tugget” handlar om att det faktiskt finns substans i det.

Anförande nr 83

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Att få bestämma själv är stort. Vad finns det för förutsättningar när vi blir dubbelt så många 80-åringar i staden? Hur planerar vi Stockholms stad? För mig är det huvudfrågan. Hur planerar vi Stockholm så att alla våra äldre trivs? Hur planerar vi hemtjänsten så att de som behöver hjälp får den hjälp som de har rätt till?

Under förra mandatperioden vet jag att Clara jobbade intensivt med frågan. Vad jag kommer ihåg var det tidspressen som var det allra jobbigaste. Tiden, tiden, tiden – att jaga tiden! Som miljöpartist tyckte jag väl att klimatutsläppen från allt fler bilar som åkte fram och tillbaka i Stockholm också var väldigt besvärande, men vi har noterat att det nu mest är elbilar. Men de bidrar till trängsel. I vår kommunala hemtjänst har vi cyklar och elcyklar; det är jättebra.

Nu ska vi försöka prova något mer och utveckla det. Jag tycker att det är bra att vi gör det. Jag tycker att det är bra att det finns en tidspress här och att det ska bli en utvärdering. Jag tycker att lärdomarna från förra mandatperioden finns med och att vi utifrån covid har sett att de professionella team som jobbar tillsammans har varit en framgångssaga, höll jag på att säga. De har i alla fall varit en framgång när det gäller att klara människor som har haft det väldigt svårt men ändå kunnat skötas hemma. Det har varit professionella team.

Det här ska utvärderas så småningom. Vi är flera som har sagt att den enskildes upplevelse är väldigt viktig att ta med. Det står också i borgarrådets text, så jag ser att han har tagit till sig vad remissinstanserna har sagt.

När det gäller dem som inte kvalar in och inte får någon bonus – det B-lag som kommer fram – hur ska det tydliggöras? Det här tycker jag är jättespännande! Om vi kan tydliggöra detta för stockholmarna ordentligt hoppas jag att det kommer att bli en sanering i verksamheten. Det kanske till och med minskar antalet bolag, som jag tycker är på tok för stort i dag. Det kan vi ha en annan diskussion om. Men frågan är: Har vi funderat på hur det här ska tydliggöras? Hur ska stockholmarna få reda på resultatet? Om inte, ta med det och fundera på det! Det här kan ju verkligen bli en hjälp till att rodda upp detta.

§ 16 Uppdragsbeskrivningar för stadsdelsnämndernas dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden inom stadens valfrihetssystem

Anförande nr 84

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag ser egentligen det här som ett ganska odramatiskt ärende. Det är delvis en följd av att vi har uppdaterat förfrågningsunderlaget för de privata utförarna och att vi därmed behöver uppdatera våra uppdragsbeskrivningar för våra egna utförare. Uppdragsbeskrivningarna för våra vård- och omsorgsboenden har inte heller uppdaterats sedan 2013, och för dagverksamheterna har de inte uppdaterats sedan 2010, så det har verkligen funnits behov av att göra dem aktuella.

Jämfört med det förfrågningsunderlag som vi tog i fullmäktige för drygt ett år sedan ställer vi här högre krav i kompetensfrågan. Det har att göra dels med Coronakommissionens slutsatser, dels med en del samtal vi har haft med bland andra fackföreningarna. Tanken är nu att när vi nästa gång uppdaterar förfrågningsunderlaget ska vi ställa samma krav i det ärendet. Ambitionen är naturligtvis alltjämt att uppdragsbeskrivningarna för våra egna verksamheter och förfrågningsunderlaget för de privata verksamheterna ska synka och vara så lika varandra som möjligt. Det gäller givetvis även i detta ärende.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 85

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill även i detta ärende börja med att yrka bifall till den reservation som vi har lämnat i kommunstyrelsen tillsammans med Vänsterpartiet. Det är bra att uppdragsbeskrivningarna uppdateras. Det är verkligen en viktig sak.

Men därför behöver jag uppehålla mig vid kompetensfrågorna en gång till i kväll. Man ställer här återigen krav på 600 poäng för vårdbiträde. Det finns inte. Det är 800. Fortfarande används den sociala servicelinjen som en av utbildningarna. Men den finns knappt längre. Den fanns i en tid då den riktade sig enbart till hemtjänst, och de äldre som hade det på den tiden, under 1980-talets första hälft, skulle inte ens vara i närheten av en biståndsbedömning i dag. Det var väldigt lite, och innehållet i denna utbildning var inte sådant att den kan jämföras med en medicinsk utbildning.

Ett medskick är att det nu är väldigt viktigt att påbörja en kartläggning när det gäller kompetensnivån inom Stockholms stads äldreomsorg. Denna kartläggning måste man göra inför införandet av en skyddad yrkestitel, som träder i kraft den 1 juli 2023. Då kan man ansöka om skyddad yrkestitel hos Socialstyrelsen. Det finns en övergångsperiod på tio år, men tio år går väldigt fort i de här sammanhangen. Därför tycker vi att arbetet givetvis borde påbörjas så att man kan göra en validering av kunskaperna och om utbildningsnivån är tillräcklig utifrån den nya nationella utbildning som startade under höstterminen.

Vi vill givetvis ha bemanningsenheter med fast anställd personal. Det är någonting som verkligen höjer kvaliteten att man kan ha fast anställd utbildad personal på bemanningsenheter. Jag kan tacka borgarrådet igen för att detta finns i planerna även för majoriteten. Det blir spännande att följa och se om vi kan få detta till stånd. På mitt lilla sjukhus där borta i Solna har vi en egen bemanningsenhet sedan 20 år tillbaka. Det blir mycket billigare än att använda timanställda eller anställda från externa företag. Ofta får man också väldigt kompetent personal.

När vi tittar på anställningar – om jag nu ska prata om fackliga organisationer – gjorde LO-distriktet en utredning under våren där man har sett över anställningsformerna. Då har man sett att undersköterskor oftare har fast anställning, men inte på heltid. I gruppen vårdbiträden är det rätt ovanligt att ha en fast anställning, och där finns väldigt mycket timanställningar. Det här är någonting man givetvis behöver jobba med. Det är positivt att fast anställning på heltid nu är norm, men vi behöver jobba på.

Anförande nr 86

Borgarrådet **S l o t t n e r** (KD): Ordförande! Det är inte så ofta vi får diskutera äldreomsorg i den här salen, så jag tar gärna tillfället i akt och begär replik!

Jag håller med Mirja om hur viktigt det är att vi kompetenskartlägger medarbetarna, för detta är naturligtvis ett jätteproblem i dag. Det är ett sammelsurium av olika titlar, och vi vet inte så mycket om vem som gör vad. Även om det är vårdbiträden kan det vara utbildade vårdbiträden eller utbildade. Är de utbildade kan de ha 600 poäng eller 800 poäng. Jag tycker att det här är väldigt viktigt, och vi håller nu på att ta fram ett kompetenskartläggningsverktyg.

I den färdplan vi ska fatta beslut om i fullmäktige i april och som nyligen har varit ute på remiss skriver vi att vi ska införa en yrkeskarriärtrappa och att vi ska påbörja arbetet med den. Det tror jag också är jätteviktigt för att skapa mer reda i olika titlar och arbetsuppgifter men också för att stärka yrkets attraktivitet.

Vad gäller bemanningsenheter tror jag väldigt mycket på detta. Det finns redan i dag i vissa stadsdelar, men jag vill verkligen att det ska göras stadsövergripande.

Anförande nr 87

M i r j a R ä i h ä (S): Det var ju jättebra saker som borgarrådet kommer med i dag! Jag vet av egen erfarenhet hur bra bemanningsenheter kan fungera när det är väl fungerande verksamheter. Nu har vi sett det inom akutsjukvården men inte testat det inom äldreomsorgen. Jag tror att det är lika bra där.

Man kan inte nog trycka på detta: När jag var borgarråd under förra mandatperioden och hade ansvar för arbetsmarknadsfrågorna fick jag höra från vuxrektorerna hur pass många olika slags utbildningar de hade. Alla hette undersköterska, men innehållet var väldigt olika. Det här gjorde – precis som Socialstyrelsen sa när de började titta på detta – att arbetsgivarna inte visste vad de anställde när de anställde en undersköterska. Man hade ingen aning om vilka medicinska kunskaper de hade eftersom det var sådana skillnader. Det är det här som är anledningen till den nationella utbildningen, och det

är den vi måste jämföra med när det gäller den egna anställda personalen och även de privata. Man måste titta på den nationella utbildningen och se hur den motsvarar de utbildningar som vi har haft. Bra, jobba på!

Anförande nr 88

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter! Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation med Socialdemokraterna och, tror jag, även Feministiskt initiativ i kommunstyrelsen.

Som vi skriver i reservationen välkomnar vi huvudsakligen revideringen av uppdragsbeskrivningen inom dagverksamhet och vård- och omsorgsboenden. Men, för att parafrasera lite: Vi är glada men inte nöjda.

Jag tänkte bara lyfta en aspekt som kanske även är den absolut största utmaningen för oss alla. Det är frågan om fasta heltidsanställningar versus deltids- och visstidsanställningar. Jag har tidigare träffat utförare från den privata sidan som verkligen hävdar att de måste ha huvudsakligen deltids- och visstidsanställningar för att kunna optimera personalstyrka över de mest arbetsintensiva topparna vid frukost, lunch och middag. De har inte utrymme eller råd att ha personal som typ inte gör något under mindre arbetsintensiva tider. Med tanke på hur mycket vi talar om tidens betydelse inom omsorgen, om den sociala aspektens vikt och så vidare är det ett obegripligt resonemang som vi måste lämna bakom oss. Det gäller även inom den egna regin. Vi behöver bli bättre där också. Man ska inte hymla med att det är ett försök att spara pengar eller att skapa ett större ekonomiskt utrymme när man har många deltidare.

Det är viktigt att understryka att fast anställd personal på heltid inte bara är bra för personalen; det är också det absolut bästa även för de äldre på boendena. Det är ytterst en kvalitetsfråga, och jag är övertygad om att vi är överens om det.

Jag vill därmed understryka att vi behöver lägga väldigt mycket politisk kraft – det skriver vi i vår reservation – i utvecklingsarbetet, i den egna regin och i kravställandet till de privata utförarna. Det är ett gediget arbete, och det kommer att kräva mycket energi fortsatt.

Anförande nr 89

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Ordförande, åhörare, fullmäktige! Jag ska börja med att yrka bifall till vår gemensamma reservation tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Jag vill också passa på att lyfta en liten del av reservationen, som jag tycker är viktig. Det handlar om det som står i reservationen om att vi tycker att utförare ska skapa en plan för suicidprevention i enlighet med den handlingsplan som finns. Jag tänker att vi alla vet att den psykiska ohälsan särskilt under coronapandemin har ökat för vissa på grund av isolering och ensamhet. Det kan vara bra att också ställa krav på att kunna följa upp detta.

Anförande nr 90

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och – inte längre några åhörare! Jag får också sälla mig till glädjekören och säga att vi är glada men inte nöjda.

Jag vill bara ytterst tillägga något lite kort om ickevalsalternativet, som vi har diskuterat många gånger under mandatperioden. Vi tycker att det är viktigt att kommunen är utförare i ickevalssammanhang, och det har flera anledningar. Först och främst handlar det om administrativa skäl för stadsdelsförvaltningarna, men det är också en kvalitetsfråga för det fåtal individer det rör som inte kan, vill eller orkar välja utförare. I det här läget tycker inte vi att det ska finnas några tveksamheter kring om utföraren är bra nog eller så. I den kontexten kan man inte jämföra ett litet fåmansbolag med de resurser som staden själv har och det kvalitetsarbete vi kan bedriva.

Anförande nr 91

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Jag ska begränsa mig den här gången och bara yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 17 Överenskommelse om exploatering med försäljning och tomträtt, för bostäder, lokaler och kommersiell verksamhet inom fastigheten Södermalm 3:1 m.fl. i Södermalm med Nordr AB och Wasted Space AB, projekt Hornsbruksgatan

Anförande nr 92

B o S u n d i n (M): Ordförande, ledamöter! Jag ska inte bli så långrandig, och ärendet är ganska okomplicerat. Det är ett projekt på Hornsbruksgatan som bidrar med både bostäder, kontor, handel och service i ett centralt och bra kollektivtrafikläge på Södermalm. Där finns ett stort behov av bostäder.

Därför tycker vi att det är bra att det planeras för fler bostäder på platsen, och det ger en ökad trygghet. Ett förstärkt bostadsbyggande är en prioriterad fråga för den grönbå majoriteten, och därför är jag positiv till detta förslag.

Detaljplanen möjliggör bostäder och en ny tunnelbanebyggnad längs Hornsbruksgatan vid Högalidsparken. Tunnelbanebyggnaden innehåller handelslokaler, centrumfunktioner och möjlighet till handel på takterrass. De som tilldelas det här har möjlighet att öka antalet bostäder med 30 stycken på Södermalm, och vi vet att det finns en stor efterfrågan på bostäder. Folk vill flytta till Södermalm. Det här kan bli en liten del som påverkar detta.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 93

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Redan 2009 började vi med markanvisningarna för ärendet. Det här är ett projekt längs Hornsbruksgatan med en exploateringsöverenskommelse.

Miljöpartiet tycker att det här är roligt. Det är faktiskt ökad parkyta – halleluja! Det är lite ovanligt. Vi får bort den tråkiga cementklossen och tunnelbanedelen där, och vi får till 30 bostäder och en lite mer levande stadsmiljö. Det är lite svårt att begripa Sverigedemokraternas reservation i det hela, särskilt med tanke på det vildsinta och vansinniga kvarter som man ritade i Eriksdalslunden.

Det här är riktigt bra och en smakfull förtätning. Bifall kommunstyrelsen, helt enkelt!

Anförande nr 94

P e t e r B a c k l u n d (L): Fru ordförande! Även vi liberaler tycker att det här är ett väldigt bra projekt. Man kan säga att det är rätt långdraget om det startade 2009. Jag minns att jag såg detta i DN för väldigt länge sedan. Men nu är det äntligen i hamn.

Det är väldigt spännande arkitektur i förslaget, och det tillför en kvalitet i området där man faktiskt utvidgar parken ovanför. Den är i dag väldigt undanskymd och otillgänglig, och nu blir den både större och mer lättillgänglig. Det blir en mycket bättre miljö i området. Det kafé som eventuellt planeras ovanför tunnelbanestationen kan bli ett lyft för hela området.

Jag håller verkligen med Cecilia Obermüller; jag tycker att reservationen från Sverigedemokraterna är fullständigt obegriplig. Dessutom finns det inte heller någon som helst motivering till varför de tycker som de gör – bara att de tycker att det är dåligt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 95

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Fru ordförande! Jag vill börja med att berömma Liberalerna, som mycket väl argumenterar mot Sverigedemokraterna. Det borde ni göra oftare och på andra arenor.

Jag har suttit i stadsdelsnämnden sedan 2009 och följt ärendet. Vi var på något som heter Open Space en heldag, där man diskuterade hur området skulle utvecklas. Då, runt 2011–2012, var förslaget att det skulle bli ytterligare två våningar. Det har sedan försvunnit efter diskussioner och samråd. Jag tycker att det är bra exempel på hur samråden kan fungera väl, där man tar till vara olika delar. Vi vill instämma med övriga partier, förutom Sverigedemokraterna, och säga att detta är ett utmärkt förslag och ett bra tillskott till Södermalms bostäder.

Anförande nr 96

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande! Hörni, vilket fantastiskt roligt projekt det här kan bli! Äntligen någonting lattjo i mina Högalidskvarter och lite liv på Hornsbruksgatan, denna betongdöda, missbrukarfyllda och pissfyllda yta. Det kommer att bli toppen, det här.

Jag yrkar definitivt bifall.

Anförande nr 97

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Med viss irritation måste jag gå upp i talarstolen och säga att ni nu har haft hela stadsbyggnadsdebatten på exploateringsavtalet. Nu kan ju inte jag gå upp i nästa debatt och berätta om det här fantastiska ärende, som jag följde från 2007 när det var uppe för första gången på mitt skrivbord, konstigt nog! Då sa Wasted Space, som presenterade detta, att man genom den modell som de hade för hur man skulle förankra detta skulle vinna så mycket tid och att ärendet skulle gå snabbare fram genom alla processer än allting annat.

Nu ser vi att det tyvärr har tagit lite för lång tid. Men desto bättre är ärendet! Det är jätteroligt, och vi ska yrka bifall till detta även i nästa debatt.

§ 18 Överenskommelser om exploatering med försäljning för bostäder inom fastigheterna Akalla 4:1 och Klaksvik 1 i Kista med JM AB och Magnolia projektbolag 122 AB, projektet Kista Äng

Anförande nr 98

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Då fortsätter vi att leverera bostäder. Projektet i Kista består av den gamla idrottsplatsen, som lades ned för många år sedan. Där kommer det nu att byggas mellan 1 500 och 1 600 bostäder, kommersiella lokaler och skola så att stadens övergripande bostadsmål kan genomföras.

Vi är positiva till detta och delar exploateringsnämndens bedömning att Kista Äng kommer att bidra till att integrera befintliga verksamheter i ett nytt bostadsområde i stor utsträckning. I projektet Kista Äng genomförs detaljplan för Kista Äng av de berörda fastigheterna. Det blir åtta bostadskvarter med cirka 1 500–1 600 bostäder med lokaler i bottenplanet. Planen innehåller även en F-9-skola samt förskolor. Vid tiden för genomförandet saknades överenskommelser från två kvarter. Detta kompletteras i dag så att det blir fullständigt.

En överenskommelse om exploatering med överlåtelse av mark har nu tagits fram för JM och för Magnolia. Det innebär för JM:s del 220 bostäder, bostadsrätter, och för Magnolia mellan 300 och 350 bostäder. Detta tillsammans med tidigare beslut gör att det kommer att byggas mellan 1 500 och 1 600 bostäder på denna plats.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 19 Markanvisning för bostäder inom del av fastigheterna Midsommarkransen 1:1, Västberga 1:1 m.fl. till Amasten Fastighets AB, Stena Fastigheter Stockholm AB samt AB Industricentralen Telefonplan, projekt Centrala Telefonplan

Anförande nr 99

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Vi fortsätter att leverera bostäder. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har tillsammans tagit fram en ny strukturplan för de centrala delarna av Telefonplan, som syftar till att möjliggöra en fortsatt utveckling av platsen för bostäder, kontor, handel och publika ändamål i en tät struktur som formar attraktiva, trygga och befolkade stadsrum. En överdäckning av tunnelbanan till tunnelbanestationen öppnar för nya kopplingar inom stadsdelen och ger mer plats för samlade offentliga rum.

Strukturplanen togs av stadsbyggnadsnämnden 2021. Den består av 20–30 våningshus som integreras i kvartersstruktur med lägre bebyggelse i varierande höjd, huvudsakligen för bostäder och kontor. Den ersätter den tidigare plan som fanns med två skyskrapor på 78 och 58 våningar, vilket det har funnits vissa synpunkter på. Förslaget innebär också att tunnelbanans överdäckning vid Telefonplans centrala delar gör att ett nytt sammanhängande stadsrum av hög kvalitet kan tillskapas. Förslaget bidrar med den delen med 600 nya bostäder.

Liksom Stadsledningskontoret ser jag fram emot och är positiv till att centrala Telefonplan bidrar med dessa bostäder och över 1 500 arbetsplatser.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 100

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja lyfta fram det tråkiga i en del av ett i övrigt väldigt bra projekt. Jag tycker att det är bra att man överdäcker spårområdet. Jag tycker att det är bra att man fyller ytan med liv och rörelse. Det är ett tråkigt område, om jag ska vara ärlig. Jag bodde själv där i studentbostad under några år.

Det är som sagt 600 bostäder – i det här ärendet 550. 20 av dem kommer att vara hyresrätter. Det är viktigt att komma ihåg att om vi tittar på Midsommarkransen och Telefonplan i dess helhet ser vi att 60 procent av boendet är ägt. Någon gång måste vi bestämma oss för vad vi menar när vi pratar om att bygga blandat. Det är någonting som kommer som ett mantra från alla politiska partier: blandade upplåtelseformer, att bygga blandat och så vidare. Men gång på gång, när det är projekt med större kostnader, blir det övervägande bostadsrätter. I det här fallet skriver kontoret uttryckligen att man planerar att alla resterande bostäder ska bli bostadsrätter.

Jag vill bara understryka detta. Vi röstar för, och vi vet att det är ett dyrt projekt. Det är överdäckning, och det är alltid kostsamt. Men vi vill å det starkaste uppmana majoriteten att få in hyresrätter här. Det finns en stark princip, särskilt stark under den här majoriteten, att alla projekt måste gå med plus eller åtminstone bära sig själva. Och det är helt klart att vi ska hushålla med skattebetalarnas pengar. Det är grundläggande. Men det måste också vara så att projekt ibland ska kunna gå med minus för att andra

projekt ska kunna bli mer blandade. Det finns en massa projekt som går med plus, och då kan man faktiskt omfördela mellan olika projekt i syfte att nå andra bostadspolitiska mål. Här, till exempel, tycker jag att man ska se över möjligheten att omfördela från andra projekt för att få in hyresrätter, åtminstone i de etapper som nu är kvar.

Jag har en stark uppmaning: Försök få in hyresrätter! Knappt 4 procent av de byggda bostäderna kommer annars att bli hyresrätter. Det duger inte om vi ska bygga en blandad stad.

Anförande nr 101

B o S u n d i n (M): Man kan tycka att vi skulle ha fler hyresrätter i det här området. Men vi har byggt rekordmycket under 2021, och hälften är bostadsrätter, hälften är hyresrätter. Det kommer vi att göra i år också. Då kan man inte titta på ett enskilt projekt och säga att det bara är 4 procent hyresrätter. Det blir lite snett. Vi har andra ärenden där det är övervägande hyresrätter, och då är det ingen anmärkning.

Dessutom är ekonomin viktig. Man kan inte bortse från de ekonomiska faktorer som spelar in när man väljer bostadsrätt kontra hyreslägenheter, och det känner du till. När det gäller ekonomi är det verkligen någonting som vi har tagit tag i under mandatperioden. Vi fick ärva ett ganska stort låneberg. Det har ju inte med den här frågan att göra, men jag vill bara tala om att ekonomin är viktig i sammanhanget.

Anförande nr 102

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag tycker att det är anmärkningsvärt att när vi till exempel diskuterar ombildning är det för er oerhört viktigt att tillföra bostadsrätter i områden som domineras av hyresrätter. Men när vi pratar om ett område där 60 procent av bostäderna är ägda spelar hyresrätter plötsligt ingen roll. När Moderaterna pratar blandade boendeformer är det ombildning det handlar om, men att tillföra nya bostäder som vanliga stockholmare har råd med i områden med bostadsrätter är ni inte intresserade av. Jag tycker att det är ytterst märkligt.

Det är konstigt att börja snacka om lån och så vidare när vi pratar om exploatering. Mig veterligen lånar ni inte till byggprojekt; det hoppas jag verkligen inte att ni gör. Där har vi projektbudgetar. Det jag menar är att vi måste kunna omfördela mellan lönsamma och icke lönsamma projekt. Om vi låter pengarna styra blir det bostadsrätter, och det blir mer segregerat. Vi ska bygga blandat även på kvartersnivå; det är så vi bygger en sammanhållen stad.

Anförande nr 103

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande och ledamöter! Det här är ett bra projekt. Det är ganska centralt i staden. Det är väldigt hög exploatering, och det beror väl på att detta är ett område där många verkligen vill bo och verka. Det här kommer att lyfta området, som faktiskt är något tråkigt i dag, precis som Clara beskrev. Det håller jag med om. Överdäckning av T-banan kommer att ge stora möjligheter i form av nya stråk och att man rör sig på lite nya sätt.

Jag kan förstå att man tycker att det inte är särskilt många hyresrätter här. Men om man ska få pengar till att klara överdäckningen av tunnelbanan, som vi vet är fruktansvärt dyr, kan det nog faktiskt behövas bostadsrätter i just det här området. Sedan är vi duktiga på att få fram hyresrätter också. Om man går till exploateringsnämnden ett par sammanträden tillbaka och även på kommande sammanträde och tittar på hur det ser ut ser man att det finns vissa byggaktörer som till och med vill bygga hyresrätter i stället för planerade bostadsrätter, som man hade tänkt från början. Vi kommer att lyckas med att få fram många hyresrätter också.

Varje projekt ska bära sig. Vi har gjort undantag ibland, men det är helt klart att vi måste försöka ha den inriktningen.

Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 104

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Återigen: Vi har lagt ett särskilt uttalande, för vi vet att det är väldigt komplicerat med överdäckningar. Det jag vill säga är att projektet redan i dag går med plus enligt beräkningarna. Det är ett väl tilltaget riskpåslag på mellan – om jag inte missminner mig – 30 och 50 procent på de olika delarna. Det är långt över de 10–20 procent som man brukar lägga.

Om det är så att man får ekonomiskt utrymme vill jag verkligen uppmana er att höja andelen hyresrätter. Jag tror inte att du heller tycker att det är bra att bygga upp stora homogena områden med en viss typ av bostäder och sedan bygga ett stort homogent hyresrättsområde någon annanstans. Då kommer inte människor att mötas i sin vardag. Vi vill ju att ungar med olika bakgrund ska mötas i skolan, vid fotbollsplanen och på Ica när de köper Snickers. Men om vi bygger alldeles för separerat kommer de inte att göra det. Därför måste vi blanda även på kvartersnivå.

Anförande nr 105

P e t e r B a c k l u n d (L): På sätt och vis håller jag faktiskt med dig. Det behövs att man bygger olika typer av områden och att det ska vara på kvartersnivå, så som du hävdar. Men som det också står väldigt tydligt i förslaget är det väldigt mycket risker i det här projektet. Jag gissar att det är det som gör att man tar till lite i överkant med pengarna för riskbedömningen. Vi vet att sådana här tunnelbaneöverdäckningar kan dra iväg väldigt mycket, och det finns ganska mycket osäkerhetsfaktorer.

Om man nu kommer tillbaka i ett senare läge och kan hitta fler hyresrätter i området – fine. Men man måste verkligen ha de här kalkylerna med i just det här området. Det tror jag är jätteviktigt.

Anförande nr 106

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Fru ordförande, åhörare, fullmäktige! Det handlar alltså om centrala Telefonplan och 800–1 000 bostäder. Platsen som sådan är bra. Det är bra kollektivtrafikläge och en hel del obebyggda ytor. Men det är hur:et som är det stora frågetecknet. Det är komplext, och det är en fortsatt hög

exploateringsgrad. Det finns verkligen stora osäkerheter kopplade till överdäckningskonstruktionen.

Vi från Miljöpartiet kan hålla med om att varje projekt inte alltid ska behöva bära sig. Man måste kunna omfördela en del mellan projekt; det är faktiskt vår åsikt. Men likväl: Sista ordet, eller snarare strecket, på de här planerna är verkligen inte ritat. Vi kommer nog att få tillbaka planerna ett antal gånger, och det kommer att ritas om och fixas till på olika sätt.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsen.

§ 22 S:t Erik Markutveckling AB:s försäljning av samtliga aktier i dotterbolaget Fastighets AB Palmfelt Center

Anförande nr 107

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle vilja yrka bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. Vi tycker att ärendet är förknippat med väldigt många frågetecken, och vi tycker att vi ska stå kvar vid de ursprungliga villkoren.

Jag skulle gärna vilja höra en liten förklaring till det som står i ärendet från Stadsledningskontoret men också från Stadshus AB: att priset förefaller vara marknadsmässigt utifrån genomförda och planerade värderingar. Vad är det för någonting, och varför får inte kommunfullmäktige ett lite mer matigt beslutsunderlag än så?

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 108

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det här ärendet är egentligen av lite formell karaktär, men det utgör ändå en ganska viktig pusselbit av utveckling i Slakthusområdet från att vara ett industriområde till att bli en urban stadsdel där både bostäder och arbetsplatser, handel och service kan samsas med nya parker och torg.

Det som är ursprunget till det här – och då vänder jag mig just till dig, Clara Lindblom – är ändå den avsiktsförklaring till Atrium Ljungberg som togs under förra mandatperioden. Atrium Ljungberg upplevdes ha ett väldigt stort, som jag uppfattade det, och bra koncept för utvecklingen av de delar av stadsutvecklingen i Slakthusområdet som då avsågs. I det fanns bland annat frågan om skolan med, till exempel, som jag såg att ni var tveksamma till i er reservation. Men det här är en följd av den avsiktsförklaringen och de markanvisningar som sedan gjordes.

När det sker försäljningar gör man alltid värderingar. Om jag uttrycker mig så att ”det förefaller” var det uppenbarligen slarvigt uttryckt. Det är klart att värderingarna görs professionellt i staden när det ska ske försäljningar av olika slag. Den värdering som är gjord framgår av ärendet, och jag vet inte riktigt hur den skulle ha gjorts på något annat sätt. Men jag kanske skulle uttrycka mig annorlunda för att säga att de värderingar som görs naturligtvis är professionellt utförda med värderingsföretag och annat där man kommer överens om en slutlig försäljning.

Till syvende och sist handlar ärendet om att vi får en reavinst som uppgår till storleksordningen 625 miljoner. Det är en ganska stor reavinst i sammanhanget, som gör att räntekostnaden med de nivåer vi ligger på i dag förväntas minska ungefär 12 miljoner.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 109

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi hade invändningar mot affären i sin helhet då, och vi har det nu också. Det rörde bland annat skolan, som du nämnde, men också försäljningen av fastigheter. Vi tycker att staden borde ha behållit fler fastigheter, inte minst för att säkra lokaler för det lite smalare kulturlivet.

Det jag frågade om var inte bara ordet ”förefaller” vara marknadsmässigt, vilket inte är ett speciellt förtroendeingivande sätt att uttrycka sig. Det jag också frågade om var att det står ”planerade” värderingar. Det ”förefaller” vara marknadsmässigt utifrån genomförda och ”planerade” värderingar, står det.

Kan du förklara vad det egentligen betyder? Hur kan någonting vara marknadsmässigt i förhållande till en värdering som ännu inte har gjorts?

Anförande nr 110

Borgarrådet L a r s s o n (M): Allt som säljs i den här staden måste ske på marknadsmässiga villkor. Jag tror att du har hakat upp dig på någonting som vi uppenbarligen borde ha varit tydligare med. Men oavsett det är detta ur ekonomisk synvinkel också väldigt bra för staden då vi får in stora reavinster som i slutändan gör att staden kan utvecklas med lite mindre räntekostnader framöver.

Anförande nr 111

M a l i n E r i c s o n (FI): Också vi ställer oss väldigt frågande till den här formuleringen. Det är väl bra om vi kan vara lite tydligare i formuleringarna i framtiden.

I övrigt vill jag yrka bifall till Vänsterpartiet och Feministiskt initiativs gemensamma reservation.

Anförande nr 112

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag var väldigt irriterad över det som var affärer runt genomförandet av själva Slakthusområdet. Det gäller inte det fina program som stadsbyggnadskontoret tog fram, för den områdesplaneringen skulle jag säga helt enkelt det är bästa exempel jag har sett under de här åren med stadsbyggnadsfrågor i staden.

Vi i Liberalerna var väldigt skeptiska fram till att vi hade ett långt möte dit vi var inbjudna av Atrium Ljungberg. Där gick de igenom hela strukturplanen – vi kan kalla den så – där de hade köpt ganska mycket från staden och sedan åtog sig att göra väldigt stora investeringar och genomföra mycket i Slakthusområdet. Sannantaget tyckte vi efter mötet med Atrium Ljungberg att det här var väldigt bra.

Det var lite knapphändig information, om jag får låna Clara Lindbloms uttryck, från den dåvarande majoriteten, som faktiskt gjorde att vi blev osäkra på om det var en bra uppgörelse och en bra affär – inte för Stockholm men för området utveckling. För Stockholm var det ingen tvekan om att det var ganska mycket försäljningar och sådant

som skulle ge goda intäkter. Men var det rimligt att Atrium Ljungberg tog en så stor andel? Jag vågar svara ja på den frågan nu, för vi ser att det händer väldigt mycket positivt i området. Det här är en av pusselbitarna.

Det har kommit till ytterligare lite grann nordöst om Palmfelt center. Det har tillkommit efter strukturaffären, och det är ytterligare mark som kommer att göras om till hotell och publika lokaler. Den smala kulturen har vi troligen också lyckats få Atrium Ljungberg själva att inse är himla viktig. Problemet i de här områdena är oftast att det blir för nära bostäderna, men jag har faktiskt stort hopp om att de kommer att klara ut det i strukturplanen när de genomför den.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 23 Detaljplan för del av fastigheten Södra Hammarbyhamnen 1:3 m.fl. Södra Hammarbyhamnen, ÄDp 2020-03032

Anförande nr 113

Borgarrådet **L a r s s o n (M)**: Fru ordförande! Mycket kort: Det här är ett oerhört viktigt ärende, och det är en del av bitarna till det pussel som staden nu behöver lägga för att få till avloppssystem. När staden nu utvecklas behöver vi ta hand om både spillvatten, avloppsvatten och annat. Den här tunneln är avgörande för hur vi ska kunna hantera utvecklingen i Söderort.

Vi minns alla de skyfall som drabbade Enskededalen under sommaren. Därför blir det än mer angeläget att nya Östbergatunneln kommer på plats i sin helhet och kan kopplas på det befintliga systemet. Det är en del i att skilja spillvatten från avlopp som här blir möjlig.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 114

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! När vi planerar stad behöver vi ta vidare hänsyn i dag. Det hade varit skönt om vi hade gjort det på ett tidigare stadium. Men vi planerar, och vi måste klara av klimatförändringar, skyfall och infrastruktur. En del infrastrukturprojekt är väldigt stora, och en del är mindre. Det här skulle jag vilja säga är ett av de större.

Tyvärr kommer det här att betyda saker för oss som bor i Skarpnäck. Det vill jag gärna säga i den här talarstolen, för det här är början på ett ärende där vi går in och påverkar en gång- och cykelväg som är en matarled ned till Lilla Sickla. Det finns förslag på hur leden ska läggas om som blir komplicerade för alla dem som vill cykla snabbt och komma till jobbet i rätt tid. De kommer att få planera om. Jag tror att vi lokalt har en del att bidra med där för att göra en smartare omläggning av cykeltrafiken. Jag tror att vi kommer att återkomma lokalt med hur detta kan göras så att det blir minst påverkan på flödet mellan olika stadsdelar och arbetsplatser.

§ 24 Detaljplan för Södermalm 3:21, Hornsbruksgatan, i stadsdelen Södermalm (37 bostäder, park, centrum med mera), Dp 2009-15437-54

Anförande nr 115

Borgarrådet *L a r s s o n* (M): Fru ordförande! Jag vill att vi bifaller kommunstyrelsens förslag. I övrigt hänvisar jag till allt klokt som satsas i det förra ärendet, exploateringsärendet, som var uppe. Jag tänker inte förlänga debatten mer än så. Det är ett mycket bra förslag, och det är jättetrevligt att det nu äntligen blir av.

Anförande nr 116

M i k a e l V a l i e r (KD): Fru ordförande! Här ska debatter förlängas! Det här är fortfarande ett riktigt bra projekt, och jag är jätteglad för att det blir av. Kanske blir det redan under rimlig tid, men vi får väl se hur det avlöper.

Jag yrkar naturligtvis bifall även här.

§ 25 Inför ett modernare system för förskoleavgiften

Anförande nr 117

K a r i n L e k b e r g (S): Ordförande! Jag vill yrka bifall till Socialdemokraternas reservation och tillstyrka motionen.

När vårdnadshavare med förskolebarn separerar i Stockholm i dag går fakturan till den adress där barnet eller barnen är skrivna. Man kan alltså dela på i stort sett det mesta, i praktiken, men inte på fakturan från förskolan. Motionen handlar om att uppgradera och modernisera systemet, och jag vet att skolborgarrådet är positiv till det här och tycker att det är en god idé.

Därför är jag lite förvånad över att det i stället hänvisas till Stadsledningskontorets förklaring att det kanske är för komplicerat att uppgradera systemet – juridiskt komplicerat. Jag tänker: Ja, det kanske det är. Det är nog juridiskt svårt. Men våra system och strukturer i staden är ju till för att i möjligaste mån och utsträckning underlätta stockholmarnas vardag och inte försvåra den för människor som kanske redan befinner sig i ganska utsatta och kritiska situationer. Jag är övertygad om att juristerna på Stadsledningskontoret med sin expertis kan lösa det här.

Samtliga tillfrågade förvaltningar och stadsdelar har sagt att man tycker att det här är en bra idé och att det är dags att uppgradera systemet. Grannkommunen Tyresö, till exempel, har sedan nästan tio år tillbaka denna förändring så att man när man separerar kan få halva fakturan var.

Återigen: Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation och vill tillstyrka motionen.

Anförande nr 118

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Tack, Karin, för en mycket bra motion! Det är självklart att vi ska tillstyrka den, för den skulle lösa ett problem som är jättesvårt för många enastående mammor och, för all del, några enastående pappor. Det här rör familjer med barn i förskoleåldern. Det är redan en pressad situation för dem att hamna i en separation. För dessa mammor och pappor – jag har just pratat med en pappa som är i ungefär samma situation – skapar detta svåra förutsättningar för att få en normal tillvaro igen.

Om man genomförde den här lösningen skulle det ta bort en mycket onödig konflikt. Det skulle skapa en något bättre ekonomi. Vi vet alla att en separation påverkar ekonomin avsevärt. Det gäller speciellt ofta kvinnorna, som bara får en halv inkomst jämfört med tidigare och oftast växande utgifter. Det påverkar barnen, och det är oerhört viktigt att tänka på.

Att prata om att det här är för komplicerat för en så stor och kompetent kommun som Stockholm är verkligen märkligt. Det borde absolut vara möjligt. Det är självklart viktigt att det utreds och att alla juridiska knutar löses. Men det går att införa ett system som går i takt med den verklighet och den moderna tid som stadens familjer lever i.

Flera andra kommuner har löst detta. Det gäller Tyresö men även andra kommuner runt om i Sverige, så det här bör vi klara.

Bifall vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen! Tillstyrk motionen, och se till att det här löses!

Anförande nr 119

Borgarrådet S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande! Tack, Karin, för en jättevälskrivnen och viktig motion! Jag, precis som ni andra feminister, delar den problembeskrivning du gör.

Det är djupt olyckligt att vi inte har gjort det här tidigare, och det har jag sagt i mitt svar på motionen, som jag tycker är oerhört angelägen. Men som ansvarigt borgarråd har man också reglementen och processer att ta hänsyn till. Det har visat sig att detta är ganska komplicerat utifrån ren fakturaproblematik, helt enkelt. Det här kommer att ta tid att förändra, men målsättningen har hela tiden varit att utreda, att se möjligheterna och att förändra i den riktning som Karin Lekberg har uttryckt i motionen.

Jag känner alltså inte alls igen mig i beskrivningen att vi på något vis tycker att det här är för krångligt eller att det finns ett motstånd mot det. Det gör det inte alls. Men jag var kanske lite väl optimistisk när jag skrev mina synpunkter. Jag tänkte att det här ska vi väl klara upp lite snabbt, men så ser det inte riktigt ut. Vi har ett ganska komplext system för fakturering av förskoleavgifterna. Men jag tycker att detta är helt rimligt. Det är självklart att vi ska dela upp fakturan. Det är en helt onödig konfliktfråga och en ekonomisk fråga som är fullt rimlig. Jag ser inga hinder för att vi ska göra detta, men det kommer att ta längre tid än vad jag, kanske lite naivt, trodde.

Jag fortsätter därför att kalla denna mycket välskrivna motion för besvarad.

Anförande nr 120

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Det var roligt att höra om en motion som nästan så långt det går bifalles! Jag håller med om att det här är en jättebra motion, och det här känns på något sätt självklart. Det är också det du har sagt: Det är klart att när man har gemensam vårdnad och gemensamt ansvar är det också ett gemensamt ansvar för de ekonomiska bitarna som rör det gemensamma barnet, även när det gäller förskoleavgiften.

Jag tänker att eftersom man klarar att dela upp barnbidraget på två föräldrar ska man också kunna dela upp förskoleavgiften. Det känns annars som att det är faktureringsystemet som är problemet. Det är kanske det man ska se över, och det kanske finns andra vinster att göra med det – vem vet?

Jag skulle bara vilja lägga till en sak. När man gör detta tycker jag att det är viktigt att man ser till att förskoleplatsen inte hotas i det fall den ena föräldern struntar i att betala. Det vill jag bara göra som ett medskick, för det finns föräldrar som har gemensam vårdnad där det kan finnas konflikter som gör att den ena föräldern gör saker för att

försvåra för den andra. Det här händer oftast kvinnor som blir utsatta för ekonomiskt våld, till exempel. Det kan vara en kontrollfunktion. Det är alltså viktigt att se till att man inte kan bli av med förskoleplatsen om en förälder saboterar. Det är mitt medskick.

Jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation som tillstyrker motionen. Tack, Karin, för en bra motion!

Anförande nr 121

A n n a - K l a r a M ü n t z i n g (MP): Ordförande! Också jag skulle vilja säga att det här är en väldigt bra och konkret motion. Det är fantastiskt när det är så här tydligt: Varför gör man inte på det här viset? Jag vill bara instämma i kören. Det är jättebra och roligt när det blir ett sådant här oerhört praktiskt resultat. Det är så konkret. Tack så mycket!

§ 26 Motion om elsparkcyklar

Anförande nr 122

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande, fullmäktige! Det har gått två och ett halvt år sedan vi skrev motionen. Vi tog ganska tidigt initiativ i frågan, som då diskuterades flitigt. En del har hänt sedan dess. Men problemet med elsparkcyklarna kvarstår.

Året efter motionen, 2020, var det lite lugnare då vi hade pandemi. Men nu är situationen åter ungefär densamma som vid den tidpunkt vi skrev motionen. Senast i dag, när jag skulle till jobbet, låg en elsparkcykel parkerad tvärs över trottoaren. När jag skulle hit från jobbet var det en elsparkcykel parkerad tvärs över tunnelbaneingången. Det här är alltså inte daterat även om det har gått två och ett halvt år.

Elsparkcykeln kan rätt använd vara en bra mobilitetslösning och ett komplement till kollektivtrafiken. Men det är långt ifrån självklart att det är så. Det finns rön om att elsparkcyklarna används i stället för kollektivtrafik, cykel och gång. De kan faktiskt ha en sämre klimatprestanda än de trafikslag som de ersätter. Elsparkcyklar har också en väldigt kort livstid; de används bara i några få månader. Det finns också andra problem i form av trafikfarligt beteende.

Men det mest problematiska är att de ligger överallt och skräpar i staden. Det är ett stort problem för äldre och funktionshindrade. Därför föreslog vi i den första att-satsen att staden skulle reglera elsparkcyklarna med föreskrifter, kravställning, avgifter och begränsning av antalet fordon. I det här avseendet har man vidtagit vissa åtgärder, men jag är inte helt övertygad om att man har vänt på varje sten.

Vi har också problemet med arbetsvillkoren för dem som jobbar med att samla upp cyklarna. Affärsmodellen för företagen som hyr ut elsparkcyklar baseras på gigeconomien, och verksamheten bidrar till ett skuggsamhälle, där arbetsgivaren avsäger sig allt ansvar för människor vilkas arbetskraft de köper.

Därför yrkar jag bifall till vår reservation i kommunstyrelsen för att tillstyrka motionen.

Anförande nr 123

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Om det finns något, Maria, man kan säga just nu inte är som det var 2020 eller 2021 är det antalet elsparkcyklar. Det är väsentligt färre ute. Det har inte bara att göra med att vi är i mars, utan det har att göra med att bolagen inte får ha så många elsparkcyklar ute. Vi konstaterar att folk nu hör av sig och säger att de inte ens hittar elsparkcyklar; man kan bara se dem i appen. Tidigare var de överallt. Men bolagen har minskat antalet och krympt områdena där de finns. Det är en avsevärd skillnad.

Vår förhoppning är att det kommer att vara ännu mycket bättre när det kommer till sommaren, men det är fortfarande så att elsparkcyklarna ställs lite här och var. I och med att de är mycket färre har bolagen också lyckats flytta undan dem. Jag tror att vi

ska vänta lite och se hur det här faller ut. Men det kommer också ny lagstiftning på området.

Anförande nr 124

M a r i a M u s t o n e n (V): Det lagförslag som jag har sett förbjuder parkering på trottoarer. Det är den stora grejen där. Sedan är frågan om det räcker. Jag tror själv att det inte räcker till för att få bukt med problemen. Det måste ju också kunna verkställas. Är det polisen som ska ge böter till företagen, eller är det användarna som är ansvariga? Jag tror inte att lagstiftningen räcker, men jag håller med dig om att lagstiftning behövs. Staden har inte alla de möjligheter som staden borde ha i den här frågan.

Anförande nr 125

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tänkte egentligen beskriva hur ärendet har hanterats under de här åren, men det vet väl de flesta vid det här laget. Vi vet hur illa skött det har varit och att många stockholmare har skadats i trafiken på grund av missförhållandena. Men jag tänkte i stället prata framtid. Motionen är ju delvis inaktuell.

Jag ska först säga att jag yrkar bifall till vårt yttrande.

Det som händer den 1 augusti är att det inte är tillåtet att ställa cyklar på trottoarer, som vi hörde, utan de ska ställas i cykelställ eller motsvarande. Vi ska också ha ut låncyklar, och man har fullt sjå att hitta platser till dem. Det är ett par tusen nu i år. Det går med nöd och näppe, och det är sammanlagt 5 100 tillsammans med nästa år. Det blir en utmaning som man kommer att klara precis. Det finns ett uppdrag att fixa 100 platser till elsparkcyklar, men det ska enligt lagstiftningen i praktiken fixas 12 000. Det är ungefär sex års produktion som vi har haft i staden när det gäller att få fram cykelställ till vanliga cyklar.

Var och en förstår att vi inte har någon strategi för detta. Jag ska ställa några frågor på slutet här: Kan jag få ett svar på hur detta ska hanteras? Det är ju en av stadens uppgifter som ska hanteras. Hur ska de här cyklarna ställas? Vi kan göra undantag. Men ska vi verkligen göra de undantag som det ges möjlighet för i lagstiftningen, på trottoarer? Och i så fall vilka trottoarer i staden? Det kan man undra.

Dessutom har vi ett instrument som i och för sig verkar enkelt på ett sätt. Det är parkeringsövervakare som från augusti ska plocka bort cyklarna som står i vägen. Men det är bara ett fåtal som har utbildning enligt lagen om att flytta fordon, och det krävs för att få flytta cyklarna. Det är inte många som har det. Det är egentligen inte heller deras uppgift; de ska jaga felparkerade bilar. Det här kommer naturligtvis att bli en jätteuppgift. Det tror jag att var och en inser.

Sedan har vi också, förutom detta, upphandlingsproblematiken som i och för sig inte har med det här att göra men som har utlovats. Då ska vi ersätta de här 12 000 cyklarna, och entreprenörerna som har det här ska bli färre i en upphandling. Hur det ska gå till är fullständigt obegripligt, menar jag. Men det kanske vi också kan få svar på.

För att göra det enklare ska jag sammanfatta mina fyra frågor:

1. Var finns cykelställen för 12 000 elsparkcyklar från den 1 augusti?
2. Är det rimligt att vanliga cyklister inte kommer att hitta platser för sina cyklar då flertalet cykelställsplatser kommer att vara upptagna av elsparkcyklar?
3. Hur ska parkeringsövervakningen få fram personer som har formell utbildning att dagligen flytta tusentals felparkerade elsparkcyklar från den 1 augusti?
4. Kan trafikborgarrådet konkret nämna något kriterium för urvalet som ska ske av elsparkcykelbolag i den planerade upphandlingen?

Anförande nr 126

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Det var många frågor, och jag kan inte svara på alla i repliken. Jag får ta det sedan.

För det första har regeringen och Tomas Eneroth aviserat en förordningsförändring som är ute på remiss om att man inte får parkera elsparkcyklar på trottoarer och cykelbanor utan bara i specifika ställ, och det är då cykelställ eller motsvarande. Det där är något som trafikkontoret sitter och tittar på. Först och främst vet vi inte om förändringen kommer, men de håller på och analyserar det. Det var inte så länge sedan de sa att förändringen skulle dyka upp. Vi måste lösa det. Vi har redan nu fullt i cykelställen, och vi kan inte trycka in elsparkcyklar bland alla dessa. Det kommer att bli kaos. Arbetet pågår med att hitta lösningar på det.

Anförande nr 127

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det var mer ett svar på vad vi *inte* kan göra. Men borgarrådet har ju tre minuter till på sig att utveckla detta.

Något måste göras. Att titta på frågan när vi vet att vi knappt klarar platser för den 5 100 låncyklarna är en utmaning. 100 platser lyckas vi klara för elsparkcyklarna – vi pratar 12 000 till. De kommer att stjäla de här platserna i så fall, eller stå på de platser som många cyklister vill använda.

Det är naturligtvis ingen tillfällighet att regeringen kommer med det här förslaget – det är naturligtvis på grund av de missförhållanden som har varit i Stockholm. Vi hade kunnat fixa det här för tre och ett halvt år sedan i avtal med bolagen om vi hade varit framsynta. Men det har ni ju inte varit. Därför tvingas nu regeringen att agera, vilket jag antar att det kommer att finnas ett stort stöd för. Från augusti får inte de här cyklarna ställas på trottoarer, och det är naturligtvis väldigt bra. Men vart ska de ta vägen? Kanske nästa inlägg kan svara på den frågan.

Anförande nr 128

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan börja med låncykelsystemet. Det handlar om 5 125 cyklar, eller vad det är, som ska ställas ut på ungefär 300 parkeringsytor. Det är alltså inte en cykel per yta, utan det är många. Detta håller man på med, för det systemet ska snart rullas ut i staden, och det arbetet är snart klart.

När det kommer till elsparkcyklarna måste vi lösa uppgiften, om den nu kommer. Det handlar alltså om den 1 augusti. Vi vet inte exakt när förordningen kommer, och vi kan inte dra igång arbetet riktigt innan. Men i det beslut som vi tog i nämnden i december sa vi att man skulle börja med att ställa ut 100 parkeringsplatser, vilket inte är för 100 elsparkcyklar. Varje sådan plats är för ungefär 10 stycken. Det blir ungefär 1 000, och vi har redan tidigare 1 000 som bolagen ställt ut. Självklart arbetar trafikkontoret med att hitta platser och lösningar på det här, och det kommer att komma på plats. Vi måste ha det på plats för att det inte ska bli oordning. Vi kommer också att behöva tillskapa ännu fler parkeringsplatser för vanliga cyklar, för det kommer helt enkelt att bli kommuniserande kärl.

Det är alltså mycket arbete som pågår, och den 1 augusti måste vi sannolikt ha löst den delen.

Vi har nu en provperiod med 12 000 elsparkcyklar från åtta bolag som har rätt att ha elsparkcyklar ute fram till den 30 juni. I slutet av maj ska man utvärdera hur det har fungerat, och bolag som inte har skött sig kommer då att plockas bort. Om det exempelvis finns bolag vars cyklar ständigt och jämt står på trottoarerna, snett och dant, kommer de att bli av med sitt tillstånd och får helt enkelt inte fortsätta.

Därefter kommer en ny period på sex månader fram till årsskiftet, där de återigen kan ha cyklarna ute. Jag ska inte föregå vad nämnden säger, men sannolikt kommer det fortfarande att vara 12 000 – om det inte visar sig att även 12 000 är för mycket.

Detta är vad som händer. Vi har också gett trafikkontoret i uppdrag att ta fram förslag på en koncessionsupphandling av elsparkcyklar som är tänkt att börja från den 1 januari 2023. Jag kan inte räkna upp några kriterier nu, Valeskog. Däremot kommer trafikkontoret att komma med ett förslag på hur en upphandling ska se ut, med kriterier.

I den nuvarande processen med tillstånd finns det ett antal saker som de ska uppfylla. När vi kommer fram till sommarhalvåret kommer man också att titta på vissa saker, som om de sköter sig. Samma saker kommer sannolikt att finnas med i denna upphandling.

Anförande nr 129

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Borgarrådet säger att vi måste få det på plats, något som låter mer som en besvärjelse. 12 000 elsparkcyklar tar en var sin halvmeter i bredd. Det motsvarar i löpmeter 6 000 meter för parkering av elsparkcyklar i Stockholm. Vi ska alltså ordna 6 kilometer! Var någonstans? Vi har ju fullt sjå att ordna platser för 5 100 låncyklar, och vi har i plan också att hitta fler platser för vanliga cykelställ. Det är klart att det här är en konflikt, men jag får inget svar på hur det ska lösas mer än en förhoppning och en besvärjelse.

Det här kommer att gälla redan från den 1 augusti. Det vore kanske kul att någon sommar slippa tjafsas om låncyklarna.

Anförande nr 130

Borgarrådet H e l l d é n (M): Lånecyklarna ska vi inte ha konflikt om, däremot möjligtvis om elsparkcyklarna.

Det är många ytor som behövs. Det finns förslag på hur det ska göras, och det kommer att finnas platser. Jag är dock inte säker på att det kommer att finnas tillräckligt många. Det blir ett problem i och med att regeringen nu aviserar ett totalt förbud mot att parkera dessa cyklar annat än just i cykelställ. Det finns inga andra fordon som har den formen av reglering.

Vi vet inte, men vi måste se till att det här fungerar, och jag är övertygad om att det kommer att ske. Jag kan inte föregå trafikkontorets presentation av var exakt de ska lägga ut dem. Det finns dock kartor och bilder på var man möjligtvis skulle kunna göra det här. Jag är förvissad om att det här kommer att lösa sig.

Anförande nr 131

M a l i n E r i c s o n (FI): Jag ska bespara er min egen lilla anekdot om att snubbla på elsparkcyklar. Det har vi nog alla gjort.

Den här motionen är som sagt några år gammal, och det har hänt saker sedan dess. Det är en ändring på gång i trafikförordningen, och det som är intressant med den är att där lyckas man definiera vad en elsparkcykel är och hur den skiljer sig från andra fordon, men samtidigt vill man inte definiera elsparkcyklar som en särskild sorts fordon. Det tycks väldigt konstigt, och jag tror att vi här i staden skulle behöva trycka på regeringen mer om att reglera elsparkcyklarna på ett bättre sätt så att vi inte råkar reglera även cyklar.

Oavsett de nya skrivningarna i ordningsstadgan och de föreslagna förändringarna i trafikförordningen känner jag mig väldigt osäker på om vi kan ändra på användarnas vårdslösa hantering av cyklarna så länge det här är ett friflytande system. Elsparkcyklarna har blivit slit-och-släng-fordon som man plockar upp från marken, och så slänger man tillbaka dem när man inte behöver dem längre. Jag tror personligen att den enda lösningen kanske är att enbart tillåta fasta system och på så sätt ge lite värde till cyklarna. Som Maria och fler var inne på tidigare handlar det här också om en väldigt klimatbelastande sorts fordon som har väldigt kort livslängd och helt enkelt betraktas som ett slit-och-släng-fordon.

Om Stockholm ska vara en tillgänglig stad med god framkomlighet kan vi i vilket fall som helst inte tillåta att det här fortsätter på samma sätt, för det utgör en stor fara för människor är ute och går, förutom att det är otrevligt.

Jag yrkar bifall till motionen och vår gemensamma reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 132

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är sant att man inte definierar elsparkcyklarna som ett eget fordonsslag. Förordningsförslaget är på det viset ganska märkligt. Jag har ju sagt ända sedan 2019, i den första debattartikeln som jag skrev om det här, att vi vill

ha det som ett eget trafikslag så att man kan reglera det och inte får de konstigheter som är. Det är också någonting som trafiknämnden och kommunstyrelsen har sagt till regeringen: Gör det, för det är det smartaste för att slippa konstigheter!

Om det här nu kommer blir det ju inte friflytande, för då får de bara stå i cykelställ eller motsvarande som vi pekar ut. Man tar alltså egentligen bort den friflytande funktionen, och då kommer nästa fråga: Kan bolagen begränsa och reglera så att elsparkcyklarna bara kan ställas i de här cykelställerna? Vi vet ju var alla platser finns någonstans, och det återstår att se.

Anförande nr 133

M a l i n E r i c s o n (FI): Ja, det krävs att det faktiskt finns något slags incitament att ställa cyklarna där. Det är ju inte användarna som råkar ut för problemet att cyklarna inte står parkerade på rätt ställe, om de inte blir tagna in flagrante delicto eller vad det heter.

Anförande nr 134

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Jag tycker att borgarrådet har varit lite otydlig i beskrivningen av vad staden kan påverka och inte och skulle därför vilja få lite förtydliganden kring den politiska viljan att komma till rätta med systemet med elcyklar.

I höstas debatterade jag med Martin Hansson utifrån ett funktionshinders- och äldreperspektiv. Jag tror till och med att jag fick honom att lova att äta upp sin hatt med lite salt på. Han är inte här i dag, så vi får väl vänta på det.

Skämt åsido; en fråga som jag skulle vilja lyfta lite mer specifikt kring det här är arbetsmiljön för dem som arbetar i de här företagen. Utifrån mitt perspektiv har vi ett ansvar för dem. De här företagen underlåter helt att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö för dem som jobbar där. Vi har väl alla nåtts av rapporter om brinnande batterier och slavliknande villkor hos de här företagen.

En dräglig arbetsmiljö är ofta tätt kopplad till om utföraren har kollektivavtal eller inte. I det här fallet tycker jag att vi har en skyldighet att agera proaktivt för att skapa en dräglig arbetsmiljö, och i den biten tror jag att avsedda platser för sparkcyklar skulle vara en vinst för såväl funktionsrörelsen som arbetstagarkollektivet på sikt.

Anförande nr 135

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Ordförande! Motionen hanterar även frågan om arbetsmiljön. Precis som vi skriver i svaret under Mina synpunkter kan vi som stad inte ställa krav på arbetsmiljö på någonting som åker runt på våra gator, lika lite som vi kan göra det för taxibolagen. Vi har ingen möjlighet till det.

I dag är det åtta bolag som har tillstånd. Formellt är det inte vi som ger tillståndet utan polisen, men polisen frågar oss och då sätter vi upp vissa kriterier. Sätter vi upp kriterier som inte har med saken att göra säger polisen nej. Vi får inte göra det. Vi kan

därför inte göra någonting när det gäller arbetsmiljön. Det är liksom utanför vår kontroll. Om vi däremot får till en upphandling kan vi komma åt arbetsmiljön, för då kan vi sätta upp en massa sådana krav. Då är det möjligt att göra det. Men i det här läget går det inte.

Sedan vet jag inte om arbetsmiljön hos de här bolagen är så dålig som Robert Mjörnberg vill göra gällande.

Anförande nr 136

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Jag vänder mig lite mot beskrivningen; jag tror faktiskt att vi kan göra mer än vad vi gör. Som jag ser det är liksom själva grundproblematiken i hela den här industrin att den fungerar precis som vilda västern. Vi har ett gäng företag som agerar på ett sätt där de liksom helt oombett skrotar ned hela staden med sparkcyklar medan vi står handfallna och inte kan göra ett dugg för att komma åt problemet.

För ett par år sedan var jag i San Fransisco och träffade den amerikanska fackföreningsrörelsen. Den staden kan knappast räknas som socialismens högborg, men där såg man problematiken direkt. När jag var där ett par år senare fanns det inte en sparkcykel kvar. I dagsläget tror jag att 625 sparkcyklar är tillåtna i en stad på 8 miljoner innevånare. Vi borde rimligtvis kunna göra mer.

Anförande nr 137

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Den fråga som jag ställde tidigare kring hur 6 kilometer cykelställ till elsparkcyklar ska ordnas främst i Stockholms innerstad när vi knappt klarar de andra hänger onekligen i luften.

Apropå framtidsfrågor tänkte jag ta upp två andra saker som inte har diskuterats. Om det nu kommer en lagstiftning kommer det från augusti att formellt sätt vara lättare för parkeringsvakterna att flytta elsparkcyklar som står på trottoarerna. Men problemet är att det är väldigt få som har den rättigheten och utbildningen. Frågan är hur det ska hanteras, för de kommer gissningsvis att ha ett eldorado från augusti.

Jag har en sista fråga som kanske inte har med själva den här lagstiftningen att göra utan mer om hur staden själv ska hantera detta. Jag fick höra att det inte finns några tänkta kriterier. Det var tidigare på gång en idé, och det fanns en lång lista på kriterier över vilka som ska finnas kvar på marknaden och vara med och dela på de här 12 000 cyklarna och vad det nu var. Men att göra en upphandling och välja ut två tre stycken blir ju en helt annan sak. Då kan man inte godtyckligt titta på sådant som att de inte har så många upplockade cyklar eller att de kanske har funnits på marknaden ett tag, utan då måste man rimligen kunna släppa in nya. Utöver dem som finns är det två nya bolag som har sökt och är på väg in nu, vad jag har förstått.

Det måste gå till på ett rättssäkert sätt. Vi har också i någon mening, just nu i alla fall, en fri marknad så att alla som finns i dag får dela på de här 12 000 cyklarna. Ska man då reglera det så att de inte ska få vara med? Det är en massa juridiska problem kring detta.

Men om vi håller oss till frågan om kriterierna: Kan vi få höra två kriterier för att välja ut något av de åtta, snart tio, bolagen som finns i dag? Hur ska det gå till för att de ska få ta en större andel av de här 12 000 cyklarna? Då bortser vi plötsligt från allt det andra som vi har tagit upp kring att parkeringsfrågorna, om lagstiftningen går igenom, inte går att lösa. Det är svårt att se framför sig.

Två frågor alltså: hur parkeringsvakterna ska klara detta praktiskt och formellt och så upphandlingsfrågorna.

Anförande nr 138

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag är ledsen att jag tråkar ut er med den här evighetsfrågan.

Ett kriterium kan till exempel vara att om man har synpunkter på hur deras elsparkcyklar står så ska de svara på svenska.

Anförande nr 139

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Var det allt? Jaha. Då är ju frågan löst! Då har vi ju bra kriterier för upphandling av elsparkcyklar.

Här går man alltså ut med ett beslut i trafiknämnden om att det ska upphandlas, men man har inte en aning om hur det ska gå till. Alla jurister tycker fortfarande att det här är omöjligt, eller åtminstone svårt. Voi höll som sagt på i tre år med att överklaga låncyklarna. Vi kommer att få ett Eldorado när det gäller detta.

Sedan har vi allt det andra. Jag tycker ändå att det var bra att ha den här diskussionen, för det handlar åtminstone om framtidsfrågor. Alla i den här salen inser dock att risken är uppenbar att kaoset kommer att fortsätta, eftersom det inte finns något ledarskap i de här frågorna. Det här helt i onödan, men så har det tyvärr varit i tre och ett halvt år.

Anförande nr 140

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jan Valeskog bad om ett kriterium, och jag gav honom ett kriterium. Det är klart att det inte bara handlar om ett enda kriterium! Du har själv sett de långa listorna i de ärenden vi har haft på saker och ting som man tar upp, hur de ska bete sig och så vidare. Det är sådana saker som man sätter upp i en upphandling.

En koncessionsupphandling innebär att det inte går några pengar mellan staden och bolagen, utan vi ger dem egentligen bara en rättighet. Skälet till att vi har bedömt att det går att göra en koncessionsupphandling nu är att polisen tack och lov till slut har sagt att de kommer att ge tillstånd. Det är det som har hänt nu; tidigare sa de att de inte skulle ge tillstånd, utan det var fritt. Men i och med att de säger att de kan ge tillstånd har vi en möjlighet att via en upphandling också utesluta dem som inte uppfyller kraven i upphandlingen.

Det är inte så att vi inte har tittat på den här frågan. Valeskog har själv fått en dragning i nämnden om de här frågorna. Vi har haft diskussioner med Upphandlingsmyndigheten, som säger att koncessionsupphandling är jätteintressant i just de här fallen. De tycker att vi verkligen ska gå vidare med det. Statens egen utredning, det vill säga från Transportstyrelsen, pekar på att den här formen av upphandling skulle kunna vara ett sätt att göra det på, det vill säga man gör ett tydligt och transparent system för vilka bolag som får möjlighet att verka på stadens gator, och de måste sköta sig efter vissa kriterier. Frågan om arbetsmiljön kan komma med i detta liksom hur många som ska vara ute och patrullera och bolagen kan tävla om hur många människor som ska ställa i ordning elsparkcyklarna på trottoarerna – där de inte får parkera – och ta bort dem därifrån.

Det är sådana saker man kan sätta upp i en sådan här upphandling, precis som vi har gjort med andra upphandlingar, till exempel toaletterna. Där tävlade man om hur smarta toaletterna var, hur många och hur många som var handikappanpassade, vilket alla till slut blev.

Det är det man gör i en koncessionsupphandling. Det är klart att jag inte sitter på alla dessa kriterier, för det är det som trafikkontoret gör nu: De tittar på det tillsammans med juristerna och försöker komma fram till hur man ska formulera det här på ett smart sätt. Sedan kommer någon självklart att överklaga detta. Men om de överklagar kör vi bara ytterligare en period på ett halvår med de bolag som får köra, till exempel åtta stycken.

Det här blir inget kaos. Det blir inte som med låncykelsystemet där vi blev av med cyklarna, utan här kommer vi att kunna fortsätta att ha det som nu till dess att upphandlingen har vunnit laga kraft. Alla som någon gång har sysslat med upphandling vet självklart att det kan gå hur som helst. Men så här kan vi göra, och det är ett smart sätt att göra det på. Det är transparent. Bolagen får inför staden tävla om hur de kan använda marken på det bästa och smartaste sättet.

Det är att ta ansvar. Det är ett sätt att styra staden, få ordning på den här verksamheten och ta ledarskap.

Anförande nr 141

Borgarrådet V a l e s k o g (S): En upphandling av toaletter är betydligt mer tekniskt avancerat än elsparkcyklar som ser likadana ut till att börja med. Och det kommer att vara svårt att hitta kriterier – det hörde vi på exemplet här. Jag önskar verkligen lycka till när det gäller att lösa det här på ett trovärdigt sätt. Jag betvivlar det, och det gör tydligen juristerna också.

Återigen, för att summera detta så här på slutet är det inte det närmast förestående som är problemet, utan det är ju den andra frågan: Om lagstiftningen, hur ska vi då hitta 6 kilometer cykelställ? Och hur ska parkeringsvakterna ställa om? I stället för att jaga bilar ska de plocka cyklar. Vi får väl skicka dem på utbildning om lagstiftningen och flytt av fordon.

Det är nära. Vi pratar om augusti enligt plan. Det är snart, och vi står här och famlar i mars månad. Oddsen är inte de bästa – i år heller. Det är min slutsats.

Anförande nr 142

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är väl så att om förordningen träder i kraft blir det förbjudet att ställa en elsparkcykel någon annanstans än i ett cykelställ eller motsvarande. Det innebär också att det problem hanteras som vi har haft med det som vi kallar kortflytt, alltså att man juridiskt ska avgöra om saken som står på trottoaren är hindrande. Om den står där men du ändå kan gå förbi räknas det inte som hindrande, vilket har varit problemet. Man måste också ha in jurister hela tiden när man bedömer det.

Om förordningen går igenom innebär det däremot att man vet att så fort en elsparkcykel står någon annanstans än i ett cykelställ så får man ta bort den. Då har vi mycket lättare att forsla bort de här fordonen.

Jag tror också att elsparkcykelbolagen kommer att göra så att om någon parkerar sin cykel utanför ett cykelställ kommer personen i fråga sannolikt att få böter av bolaget eller bli av med licensen.

Anförande nr 143

M a r i a M u s t o n e n (V): Jag vill bara tacka alla för debatten. Det här är första gången jag försvarar en motion i kommunfullmäktige. Tack! Det blev en lite teknisk och detaljerad debatt, kan man konstatera, och jag har en känsla av att sista ordet i frågan inte är sagt. Vi kommer att återkomma till frågan.

§ 27 Genomför en genomgripande lägenhetsinventering av kommunens lägenheter

Anförande nr 144

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Bristen på bostäder slår väldigt hårt inte minst mot tillväxten i Stockholms stad. Vi har ett problem, som jag tror att alla känner till, med att många skriver sig på en och samma adress. Det finns exempel där 15–20 personer har varit skrivna i en och samma hyreslägenhet. Då förstår man att allt inte står riktigt rätt till.

Det handlar ofta om människor som vistas i Sverige och Stockholm illegalt och är en del av den svarta arbetsmarknaden och så vidare. Man får också komma ihåg att slitaget på hyreslägenheter blir väldigt stort i de fall 10–15 personer vistas i en lägenhet. Jag vet att de kommunala bostadsbolagen gör vissa kontroller, men jag tycker ändå att det vore intressant att göra en genomgripande lägenhetsinventering, både för att få en klar bild av vilka det är som bor i lägenheterna, hur mycket som hyrs ut i andra hand samt även få en idé om underhållsbehovet.

Ordförande! Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 145

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag tycker verkligen att det är ett viktigt ämne som Sverigedemokraterna väcker i denna motion. Det ska givetvis inte vara så att man kan fiffla till sig en lägenhet och gå förbi Stockholms bostadskö. Givetvis ska vi motverka detta.

Givetvis är det inte bra om för många som inte är lagligt skrivna i en lägenhet bor där. Framför allt, utöver bostadskön, pratar vi också om en reell säkerhetsrisk om vi inte vet vilka som finns i fastigheten. Dels bryter det mot lagen, dels måste vi givetvis veta vilka som är i fastigheten om det sker en brand eller liknande.

Jag tror att det är ett stort mörkertal där ute. Vi har varit för naiva kring frågan tidigare. Därför är det viktigt att prata om detta och lyfta frågan. Jag är dock otroligt stolt över hur vi den här mandatperioden har tacklat frågan, och det finns i allra högsta grad ett bostadsbolag som särskilt ska lyftas fram här, nämligen Stockholmshem som har byggt upp en alldeles fenomenal egen struktur för detta.

För att gå in på det lite tydligare har det funnits problem med hur vi jobbade med att identifiera olaglig andrahandsuthyrning tidigare, och det har varit att man trott att ärendena ska komma fram underifrån. Exempelvis har Svenska Bostäder geografiskt väldigt starka lokalområden. Men ansvaret ska inte ligga på dem som jobbar allra närmast de boende i respektive fastighet lokalt. De vill ju inte jobba med en sådan här fråga. De vill inte skapa dålig stämning i den enskilda fastigheten.

Vi måste i stället tackla frågan ovanifrån i organisationen. Detta identifierade Stockholmshem, och vi har sett till att de andra bostadsbolagen kopierar det. Därför har vi nu organisationer i respektive bostadsbolag som jobbar just med detta, och vi

har nu år för år under mandatperioden fått upp antalet friställda lägenheter kopplat till detta.

Fusk är oacceptabelt, och därför jobbar vi just med olika innovativa metoder för att komma åt fusket med svartkontrakt. Vi jobbar särskilt med ett projekt på Skatteverket. Exempelvis Svenska Bostäder ser om vi kan kolla på vattentillförseln för att identifiera var det inte verkar stå rätt till och komma in med riktade insatser.

Låt mig så här i slutet också komma in på att vi fick två viktiga domar i domstolar i förra veckan kring just ordning och reda på bostadsmarknaden. Det var dels en fällande dom i tingsrätten – landets första – för olovlig andrahandsuthyrning, dels en HD-dom mot skenbyte av en lägenhet. Det här visar på hur bostadsbolagen verkligen jobbar för att skapa ordning och reda på vår bostadsmarknad. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 146

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Tack, Dennis Wedin, för svaret! Jag vet att du har tagit frågan på allvar och att du gör ett väldigt bra jobb.

Du nämnde lite om att tackla problemet, och ett exempel var att titta på vattentillförsel och så vidare. Finns det några andra åtgärder som ni arbetar med som du kan berätta om?

Anförande nr 147

Borgarrådet W e d i n (M): Tack för frågan! Det är lite av mitt medskick kring den här motionen: När vi har så många lägenheter som vi har i bostadsbolagen är det både svårt och resurskrävande att tackla problemet ovanifrån. Det vi snarare behöver göra är att identifiera var det finns misstankar.

Bara för att göra det tydligt: Tips från grannar är det allra viktigaste när det gäller att komma till botten med problemet. Det är bara att välkomna att människor vet om detta och använder sig av det, för det är då vi har någonting att utreda vidare.

Vi kollar som sagt var på andra innovativa metoder. När det gäller vattentillförsel kan vi kolla på hela fastigheter men inte på enskilda lägenheter, och det skulle vara bra om vi hittade en metod att göra det på ett lagligt sätt. Det skulle verkligen vara stärkande. Mest skillnad gör det där vi kan identifiera misstankar.

§ 28 Garantera Stockholms äldre en bra omsorg och vård

Anförande nr 148

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande! Den här motionen skrevs i mars 2020, precis innan pandemin briserade. En del av de krav som ställdes då skulle givetvis inte ha gått att genomföra ens om vi hade styrt, till exempel skatteväxling före den 1 januari 2022. Det säger sig självt.

Efter att förhandlingarna om basal hemsjukvård i kommunal regi havererat har Storstockholm tagit fram en del överenskommelser. Sedan är frågan hur vi ska följa upp dessa överenskommelser. Samtidigt visade pandemin att vi säkert hade kunnat göra ett bättre jobb om vi hade haft ansvaret även för den basala hemsjukvården, detta på grund av de redovisningar vi har fått i till exempel Storstockholm att det inte var så bra att man skickade äldre som blev smittade till akutsjukhus. Det hade varit bättre om man hade kunnat stå för den vården där de bodde. Därför tror jag att det hade varit bra.

Trots att vi har lagen om utskrivning i dag fungerar det inte riktigt alla dagar i veckan med tidig utskrivning från akutsjukhus, och det beror på att man inte gör de individuella planer som krävs för att ersättningarna ska kunna växlas. Dessutom har pandemin gjort att de så kallade SIP:arna har minskat.

Jag brukar säga till borgarrådet Slottner att droppen urholkar stenen till slut. Jag hade önskat, och skulle önska, att majoriteten fortsätter att droppa på den där stenen så att de kommuner som inte ville skatteväxla till kommunal basal hemsjukvård skulle kunna göra det nu. Även de kommunerna hade ju haft nytta av att ha basal hemsjukvård i kommunal regi.

Jag hoppas givetvis att man nu tänker gå vidare med ett av kraven i motionen. Jag vet att vi är eniga i den här salen när det gäller att kommunalisera hemsjukvården. Men jag tror att det nu skulle vara läge att återuppta förhandlingarna. Ta förnyade kontakter och få äntligen till det här! Det skulle gynna de äldre som bor i staden när de blir sjuka.

Anförande nr 149

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare!
Tack för en motion med viktigt innehåll!

Generellt kan sägas att det inte är helt lätt att bedriva en verksamhet där huvudmannskapet delas mellan kommun och region. Uppdragen för huvudmännen ser ju olika ut, men det finns också överlappande målgrupper av äldre med behov av såväl äldreomsorg som sjukvård. Det är i den brytpunkten som samarbete blir så viktigt. Därför trodde vi nog alla att en kommunalisering av hemsjukvården skulle kunna vara lösningen.

Nu strandade förhandlingarna, dessutom två gånger i rad, mellan regionen och Storstockholm. Det fanns kommuner som nekade övertagande av hemsjukvård med hänvisning till den skatteväxling som behövde göras. Det går alltså inte att införa en kommunalisering av hemsjukvården om inte en skatteväxling sker, och en

skatteväxling går inte att genomföra om inte samtliga kommuner i länet godkänner den. De kommuner som sagt nej har i dagsläget inte ändrat sin ståndpunkt, så det är rätt meningslöst att på nytt försöka att starta upp nya förhandlingar.

Vi har även 2018 fått en ny lag, förkortad LUS, lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård, med skärpta krav till kommunerna att erbjuda anpassad, personcentrerad omsorg, något som i annat fall är förenat med stora kostnader om man överskrider antalet friskdagar en person som med tillräckligt god omsorg skulle kunna tas hem ligger kvar på slutenvård. Stockholm har därför byggt ut arbetssättet tryggt mottagande för att lyckas med sitt uppdrag utifrån de nya lagkraven. Det här har fungerat bra överlag.

Mot bakgrund av strandade förhandlingar och större krav på kommunerna kom dessutom en tvåårig pandemi som började 2020 och som fortfarande pågår. Pandemin slår dessutom särskilt hårt mot just våra målgrupper, i synnerhet mot äldre kroniker och multisjuka. Pandemin slår även ut stora delar av de anställda med stor frånvaro som följd, anställda som mer än någonsin skulle behövas på verkstadsgolvet för att ta hand om alla sjuka.

Så visst, en samverkan mellan huvudmännen fungerar bättre nu när pandemin släpper och fler blir vaccinerade. Men vi kan alltså inte nu komma vidare med att envist hålla fast vid nya förhandlingar, utan vi får leta efter andra vägar och tänka utanför boxen åtminstone tills vidare. Möjligheter till det finns, menar jag, genom att fortsätta att utveckla tryggt mottagande och samordnade individuella planer. Utöver detta kan vi vidareutveckla god och nära vård för att komma vidare.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 150

V i v i a n n e G u n n a r s s o n (MP): Ordförande! Jag tycker att Mirja Räihäs motion är viktig genom att den för upp den viktiga frågan om samarbete och kvalitet i äldreomsorgen, som ju har debatterats också tidigare i dag.

Äldreomsorgen är och kommer att vara en av de viktigaste frågorna under de kommande åren i och med att vi har en växande äldre befolkning. Med den ökning av antalet äldre som prognostiseras ökar behoven av personal inom äldreomsorgen, och det gäller såväl personal på vård- och omsorgsboenden som personal i hemtjänst och hemsjukvård.

Problemet i dag är inte så mycket samverkan mellan hemtjänst och hemsjukvård som kvalitetsskillnader inom både hemsjukvården och hemtjänsten. Till stor del beror det på att det inte finns utbildad personal. Vi fick på remiss till stadsdelarna nyligen färdplanen för utveckling av äldreomsorgen och rapporten *Kompetensutveckling inom äldreomsorgen*. Det var delar av ett budgetuppdrag från 2020 om att utveckla en handlingsplan för legitimerad personal inom äldreomsorgen. Båda sätter sökarljuset just på kompetensbrister, arbetsledning och behovet av kontinuitet. I färdplanen anges mål för en strategisk kompetensförsörjning som är värdefulla, men målet för lägsta

utbildning av all personal är satt till senast 2033, vilket vi tyckte var alldeles för lång tid. Det är alltså mer än tio år. Ska vi vänta så länge på att få den rätta personalen i hemtjänsten?

I min stadsdelsnämnd Östermalm tyckte vi inte det, så vi har svarat att det måste påskyndas och att vi även behöver veta hur det ska nås inom upphandlad verksamhet.

Jag vill också hänvisa till stadsledningskontorets svar som redovisar uppföljningen av säker hemgång och uppdraget om nära vård som är väldigt viktiga. Jag hänvisar även till ansvarigt borgarråds förslag.

Till slut skulle jag vilja säga när det gäller kommunalisering av hemsjukvården att det i sig absolut inte är någon garanti för att förverkliga målet att garantera Stockholms äldre en bra omsorg och vård. Arbetet med samverkan och samarbete mellan sjukvård och hemtjänst och äldreboenden måste fortfarande organiseras på ett sådant sätt att de äldre inte kommer i kläm och så att det finns kontinuitet, kompetens och kvalitet inom sjukvården såväl som inom omsorg och service.

Ett exempel som är värt att nämna är bolaget Tiohundra i Norrtälje, där man har en sammanslagning av sjukvård och omsorg i ett enda företag, ett företag som alltså är unikt i Sverige – kanske någonting för Stockholms kommun att pröva och göra ett pilotprojekt på.

Anförande nr 151

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Vi är helt överens, Mirja, i frågan om kommunalisering av hemsjukvården. Det sa du också i ditt anförande, så från den aspekten har jag ingenting att erinra mot motionen.

Som framkommit är det dock så att förhandlingen om kommunalisering av hemsjukvården har strandat två gånger, senaste gången så sent som 2018. Jag har därför gjort bedömningen att det inte har varit möjligt att så kort tid efter att förhandlingarna strandade återuppta förhandlingarna, för det tar mycket tid och kraft i anspråk. Jag vet att äldreförvaltningen den förra mandatperioden jobbade väldigt mycket med denna fråga. Ska man inleda nya förhandlingar, och om Stockholm ska ta på sig ledartröjan, menar jag att vi måste känna oss ganska säkra på att någonting har förändrats så att vi kan ro det här i hamn. Vi har väl gjort bedömningen att det inte riktigt har gjort det i dagsläget. Dessutom har vi haft en coronapandemi som har gjort det helt omöjligt för äldreförvaltningen att kunna ta på sig och axla ett sådant här ansvar.

Däremot är min förhoppning att coronapandemin i sig kanske har gjort att de kommuner som hittills inte har velat acceptera en kommunalisering skulle kunna göra det framöver. Fördelen med en kommunalisering av hemsjukvården är ju så uppenbara att jag tycker att även dessa kommuner borde inse detta, ta sig i kragen och faktiskt komma överens om en skatteväxling inom regionerna och kommunerna i Storstockholm.

Jag har sagt att om jag av väljarna i en sådan majoritet får förmånen och förtroendet att fortsätta som äldreborgarråd en mandatperiod till – nu vet jag att Mirja Räihä inte direkt vill detta – så är jag beredd att påbörja sådana förhandlingar igen om inget oförutsett händer. Jag har även fått mitt parti med mig på detta, och i vårt valprogram för kommunvalet här i höst har vi med som en av punkterna att vi ska kommunalisera hemsjukvården i Stockholm. Jag hoppas därför att få inleda ett sådant arbete så får vi se vad det landar i och om jag kan övertyga övriga 25 kommuner om klokheten i detta.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens svar på motionen.

Anförande nr 152

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och borgarrådet! Det är jättekonstigt att vara så här himla överens. Men det är precis det: Visserligen skrevs motionen före pandemin. Men någonstans känner jag ändå att med det som har hänt inom äldreomsorgen kanske även de kommuner som var emot skatteväxling kan börja att tänka om. Vi vet att till exempel Solna hade väldigt många smittade på en del boenden och väldigt många som också avled på grund av smittan. Den utvärdering som både borgarrådet och jag hörde på Vård i samverkan i förra veckan, handlade just om att det hade varit bättre för många smittade äldre om de hade fått stanna kvar på sitt boende i stället för att hamna på akuten på något av våra sjukhus. Det tror jag gäller även övriga kommuner.

Det är jättebra, Erik, om du tänker driva den här frågan vidare, för jag tror att det är en av de viktigaste frågorna för äldreomsorgen att också kunna ha den basala hemsjukvården.

Anförande nr 153

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det finns inte så mycket att replikera på detta. Oavsett vem som har min nuvarande roll nästa mandatperiod hoppas jag att den personen kan driva frågan då. Jag tror att det skulle vara väldigt välgörande.

Anförande nr 154

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag går bara upp för att säga att jag yrkar bifall till vår gemensamma reservation.

Anförande nr 155

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige! Jag var inte helt beredd på att gå upp, så jag är inte särskilt förberedd. Jag ska också yrka bifall till vår gemensamma reservation med Socialdemokraterna och Feministiskt initiativ i kommunstyrelsen.

Jag instämmer till fullo med typ allt som Mirja Räihä redan har sagt, och jag känner att hon också har en stark poäng: Pandemin har ändå varit en vändpunkt för ganska många när det gäller vad som behöver göras inom äldreomsorgen och vad som är viktigt. Det är ganska många frågor som har kommit upp på bordet, och jag håller verkligen med om att kommunaliseringsfrågan borde ha blivit väldigt aktuell. Jag har

full förståelse för att just äldreförvaltningen kanske inte orkar kasta sig in i det, men ni som är politiker och har politiska kollegor i de här trilskande kommunerna, som jag har för mig i princip alla tillhörde er majoritet, kan väl ta kontakt och börja prata med dem lite under hand, så har ni gjort lite förarbete när jag blir äldreborgarråd nästa mandatperiod!

§ 29 Klarlägg Stockholms stads kostnader för nyanlända, asylinvandring och illegala invandrare

Anförande nr 156

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Ordförande! Sverigedemokraterna har väckt en motion i kommunfullmäktige där de vill kartlägga Stockholms stads kostnader för nyanlända, asylinvandrare och illegala invandrare. Sverigedemokraterna vill också utreda vilka ekonomiska konsekvenser som det pågående mottagandet av nyanlända får för staden och dess invånare. Man vill framför allt kolla på kostnader för skolor, lärare, socialarbetare och bostäder. Sedan vill man också se vad det får för undanträngningseffekter för stadens övriga invånare.

Den grönblå majoriteten står fullt ut bakom principen om att alla människor har lika värde. Att dela upp människor i grupper på det sätt som motionärerna efterlyser är knappast förenligt med den principen. Vi ska vara en modern storstad som präglas av mångfald, med möjligheter och valfrihet för alla och där människor på flykt från krig ska kunna bygga upp ett nytt liv under trygga förhållanden.

Tidigare i andra motioner har Sverigedemokraterna motionerat om undanträngningseffekter till följd av invandringen. Som flera remissinstanser påpekar följer Stockholms stad rådande lagar, förordningar och riktlinjer i hanteringen av de människor som flyttar till kommunen. Beslut gällande insatser och stöd från det offentliga fattas utifrån behov, lagstiftning och policyer. I de flesta fall gäller samma för alla individer oberoende av huruvida man har invandrat till Sverige och Stockholm eller inte.

En redovisning enligt det som efterfrågas i motionen är därför kanske inte ens lagligt, då det faktiskt är behov som ska styra hur resurser fördelas och inte om jag är född i Sverige eller i Ukraina.

Vi har redan etablerade rutiner. Vi har en post i våra tertialrapporter som är kostnader för nyanlända. De prognostiseras i början av varje år, med uppföljning i tertialrapporterna 1 och 2 och i våra verksamhetsberättelser. Det anser jag vara fullt tillräckligt. Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens svar på motionen.

Anförande nr 157

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Tack för anförandet, Sophia Granswed Baat! Jag tycker ändå att du glider bort lite från själva motionen i ditt anförande. Motionen handlar egentligen bara om att man vill veta vad någonting kostar. Och det gör vi. Vi lägger ju en budget här i Stockholms stad. Ni i den grönblå majoriteten lägger en budget för Stockholm, och för att man ska kunna lägga en budget måste man veta vad saker och ting kostar. Vi räknar ju på vad våra äldre kostar, vad våra sjuka kostar och vad barnen i skolan kostar. Varför kan vi inte räkna på den här gruppen? Det vill jag ha svar på.

Anförande nr 158

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Precis som jag sa i mitt anförande följer vi de riktlinjer och policyer som är satta för Stockholms stad. Där har vi till exempel en post som heter nyanlända, och den följs upp i tertialrapport 1 och 2 och i våra verksamhetsberättelser.

Återigen: Det som ni anför i motionen och vill göra är kanske inte ens lagligt i och med det regelverk vi har.

Anförande nr 159

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag ska tala lite om det som vi har varit inne på tidigare under kvällen, nämligen att Stockholm självklart ska ta ett ansvar när det kommer till de flyktingar som kommer till exempel från Ukraina.

Om vi ska göra det är det viktigt att vi vet vad saker och ting kostar. Det är faktiskt så att om vi inte vet vad saker och ting kostar kan vi heller inte tillföra tillräckliga resurser för att människor som kommer till Stockholm ska få den hjälp de behöver. Om vi vet vad någonting kostar har vi också möjlighet att hjälpa fler. Jag tycker inte att man hela tiden behöver hitta någon främlingsfientlig vinkel i de motioner vi lyfter, utan det kan helt enkelt vara så att om vi vet vad någonting kostar kanske det bidrar till att vi kan hjälpa fler människor som nu till exempel kommer från Ukraina.

Ordförande! Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 160

H a s s a n J a m a (V): Hej Martin! Jag är lite nyfiken. Du sa nyss att vi ska ta vårt ansvar och ta emot flyktingar från Ukraina, vilket vi ska göra. Men jag tror inte att ni hade den inställningen när det gäller flyktingar från Syrien. Då skulle vi inte ta emot fler. Det har hänt någonting i den här frågan, så jag undrar varför. Vad är skillnaden mellan flyktingar från Syrien och flyktingar från Ukraina? Det är den första frågan.

Svaret på motionen är helt perfekt: De här sakerna redovisas i varje tertialrapport. Dessa personer – nyanlända och invandrare – är människor som bor här i staden. Vad det kostar redovisas i de budgetar vi har.

Bifall till kommunstyrelsens svar, som är väldigt bra!

Anförande nr 161

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag ska svara på Hassans första fråga, alltså om vi såg någon skillnad på dem som kommer från till exempel Ukraina och Syrien. Ska man följa FN-konventionen och så vidare handlar det om att du ska söka asyl i det första säkra land du kommer till. Det betyder att om du kommer med flyg till Sverige har du rätt att söka asyl här oavsett från vilket land du kommer från – Ukraina, Syrien och så vidare.

Det vi har sagt gällande människor som kommer till exempel från Mellanöstern är att de då rest genom flera säkra länder. Man ska söka asyl i det första säkra landet som man kommer till. Kommer man därför via Danmark, som många har gjort, flyr man ju inte från krig. Det är därför vi har varit emot den typen av invandring. Man ska söka asyl i det första säkra landet man kommer till. Det har de här människorna inte gjort, och det är därför vi har varit emot den invandringen.

Anförande nr 162

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Ordförande! Jag vill återigen bara förstärka att vi har en väldigt bra uppföljning kring kostnader för nyanlända. Om du kollar tillbaka i våra olika nämnder finns det en egen kostnadspost. Den ökade 2016 och 2017, för att minska ganska mycket 2018, 2019, 2020 och 2021.

Nu får vi vara beredda på att den här posten kommer att öka i år och förmodligen även nästa år, och jag är otroligt glad och stolt över att vi nu förbereder ett bra mottagande för alla de människor som kommer att ta sig till Stockholm och Sverige.

Anförande nr 163

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Jag vet inte om det var en fråga jag fick där, men jag håller med i mycket av det Sophia Granswed Baat säger. Ditt argument är att du tycker att de här kostnadsposterna är bra redovisade. Vi är av en annan uppfattning. Men det är bra att vi har en samsyn kring att det är bra att vi vet vad saker och ting kostar, för då vet vi också vilka resurser vi har. Och vet vi vilka resurser vi har kan vi också hjälpa fler, vilket jag tycker är väldigt bra i alla fall.

Anförande nr 164

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag tycker att det är synnerligen oklart vad Sverigedemokraterna och Martin Westmont egentligen står för. Först skriver Sverigedemokraterna på sin hemsida att Sverige är fullt och att vi inte kan ta emot några fler flyktingar. Sedan vänder man kappan efter vinden och står nu plötsligt i kommunfullmäktiges talarstol och säger att man välkomnar flyktingar från Ukraina. Jag välkomnar att ni svänger, men jag tycker att ni borde skämmas över det.

Ni borde faktiskt också skämmas över att ni inte kan läsa kommunens budget. Alla kostnader som kommunen har finns ju redovisade i fullmäktiges budget, i nämndernas budgetar och även i våra uppföljningar. Vi har särskilda verksamheter som är riktade just till nyanlända och flyktingar, och det går alldeles utmärkt att läsa vad till exempel SHIS verksamheter kostar, vad Intro Stockholm kostar och vad Welcome house kostar. Det är bara att läsa stadens budget.

Anförande nr 165

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi är av en annan uppfattning och tycker inte att de siffrorna går att ta del av på det sätt som vi anser att det bör vara.

Vi skäms inte alls över vår politik. Vi talar om att vi självklart ska hjälpa människor som flyr från krig. Men vi talar mycket mer om tillfälliga uppehållstillstånd. Jag kan garantera borgarrådet att av de människor som nu kommer till Stockholm och Sverige från Ukraina kommer 99 procent att så småningom vilja återvända till sitt hem. Det är självklart någonting som vi ska hjälpa dem med.

Anförande nr 166

A n n a R a n t a l a B o n n i e r (FI): Jag hann inte ta replik och hade kanske inte tänkt att gå upp i den här debatten. Men jag blev, som jag tror en del av er andra också, väldigt frustrerad av den här – ursäkta orden – hittepådebatten, där Sverigedemokraterna ska låtsas att de bara *råkade* vara intresserade av hur mycket invandrarna kostar. Ungefär som att man är intresserad av hur mycket förskolan eller hemtjänsten kostar *råkade* det bara bli en motion om hur mycket invandringen kostade. Tänk – häpp, det blev det! Varje gång! Bara sådär, som en slump!

Kom igen – om ni själva inte kan stå för att ni skriver motioner i syfte att peka ut invandringen som ett problem har ni tappat hela er politik. Det är ju vad hela ert parti bygger på. Man kan väl ändå begära av er att ni ska stå för er motion och inte låtsas här i salen att vi alla ska gå med på den här teatern att det handlar om någonting annat.

Jag tycker att Karin sa det bra: Läs budgeten så kommer ni att få svar! Då slipper ni skriva sådana här hittepåmotioner – tack! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 167

H a s s a n J a m a (V): Jag hade inte alls tänkt vara med i dag, fram till Sverigedemokraternas motion. Jag har ofta sett ett mönster. I stort sett i varenda motion som Sverigedemokraterna lägger finns det en röd tråd. Det är invandrare, invandrare, invandrare. Snart kommer några ännu hemskare motioner om folk med slöja och allt.

Martin Westmont stod här och sa att det är självklart att vi ska hjälpa flyktingar. Men om inte jag minns fel stod er partiledare i Grekland – eller i Turkiet var det – i valrörelsen och hade en kampanj där det stod att Sverige var fullt. Det såg inte ut som om ni ville hjälpa de flyktingarna. Alltså, man ser klart och tydligt att ni gör skillnad på människor och människor i den här frågan. Det går inte att ducka för det. Martin Westmont står här i dag och säger att den här motionen är riktad mot de invandrare som kom från Mellanöstern, Somalia och så vidare.

Ni kan göra om frågan: Vad kommer det att kosta att ta emot ukrainska flyktingar? Vi kan vända på det och säga så här att eftersom ni nu har fått en passion och vill hjälpa flyktingar och asylsökande människor, hur har ni då tänkt? Har ni budgeterat för det? Vad vill ni göra för att hjälpa de här flyktingarna?

Anförande nr 168

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Hassan, vi vill göra väldigt mycket för de här flyktingarna, och det är därför vi också vill veta vad det kostar. Det spelar ingen roll om du kommer från Ukraina eller Syrien; vi vill fortfarande veta vad flyktingarna kostar. Precis som jag har varit inne på: När vi vet vad saker och ting kostar har vi också möjlighet att göra mer och hjälpa fler. Det tycker jag är väldigt positivt. Tycker inte Hassan Jama det?

Anförande nr 169

H a s s a n J a m a (V): Ni har ju sagt att Sverige är fullt och att vi inte ska ta emot fler. Det är ert partis hållning vad gäller invandrare: Sverige är fullt.

Men nu är det öppna hjärtan och omfamna folk.

Vad gäller kostnader sa borgarrådet Ernlund det jättebra: De finns i alla våra underlag och budget. Där kan man se. De här människorna är verkliga människor, du vet. Går de i skola finns det en kostnad för dem. Idrottar de finns det en kostnad. De står inte utanför. Jag är invandrare till det här landet. Jag kom till Sverige när jag var åtta år. Det blir jättekonstigt. Ni borde bara erkänna och säga att de har ljusare hy, helt enkelt, och det är det som avgör för oss. Det är den enda skillnaden jag ser.

Det är självklart att vi ska hjälpa de stackars flyktingarna från Ukraina, med allt vad vi kan.

Anförande nr 170

C l a e s N y b e r g (C): Vi är några som ändå känner att vi vill ställa fler frågor vartefter vi hör Martin Westmont prata. Det blir nämligen mer och mer oklart.

Det första konstaterandet är väl helt enkelt att ni är för lata för att göra jobbet att själva läsa budgetarna och lägga ihop siffrorna. De finns ju där. Men ni vill att någon annan ska göra jobbet. Ni brukar också ha svårt att få ihop era budgetar. Ni brukar ha svårt att räkna, så jag förstår att ni säkert behöver hjälp. Men jag uppmanar er verkligen att försöka göra jobbet själva – det grejar vi andra.

Det jag inte förstår är att ni nu plötsligt, under galgen, säger att vi kan ta emot fler och att det är klart att vi ska hjälpa. Ni säger att ni vill veta så att vi kan hjälpa fler. Då blir min fråga: Hur går detta ihop med era andra motioner under samma mandatperiod där ni till exempel vill ta bort modersmålsundervisningen? Vi ska alltså ta emot fler, men ni vill inte göra det möjligt för en snabbare integrering i Sverige.

Det är den ena frågan: Hur får ni ihop de två sakerna? Det är också en grad av matematik som jag inte riktigt förstår.

Det andra jag inte får ihop är det som Martin Westmont säger om närmaste säkra land. Men sist jag hörde sverigedemokrater prata i veckan, i alla fall från moderpartiet, var det helt okej om de från Ukraina kom via Polen. Polen är väl närmsta säkra land i er

terminologi, så min fråga är: Är det er åsikt att de som kommer från Ukraina via Polen ska stoppas vid svensk gräns? Är det er ståndpunkt?

Anförande nr 171

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! När det handlar om dem som kommer via Polen handlar det om EU-direktivet, så det är det vi har följt.

Sedan tycker jag att det är synd att Claes står här och raljerar. Kan vi inte ha en saklig debatt om frågan i stället? Vi talar om att vi vill se omfattningen av kostnaderna. Claes nämner till exempel modersmålsundervisningen. Vi får inte veta vad den kostar. Där vägrar skolborgarrådet att ta fram en siffra. Hon hänvisar till några gamla siffror. Jan Jönsson nämner, när vi talade om olika sociala kostnader, att det där kanske vi borde titta på och så vidare.

Det är det vi talar om: Vi talar om en helhet när det gäller vad saker och ting kostar. Det står inte i den grönbå budgeten.

Anförande nr 172

C l a e s N y b e r g (C): Jag konstaterar igen att jag tror att vi har svarat på de här frågorna tusen gånger. Men om det är så viktigt för er att få en exakt helhetssiffra får ni faktiskt göra jobbet. Siffrorna finns där.

Dessutom är det så att en kommun är en ständigt levande verksamhet. Vi har också lagar att följa. Ibland kan kostnaderna gå både upp och ned under innevarande år. Det är inte så intressant att få den där prislappen, för ni tänker använda prislappen till något annat. Det förstår alla.

När det gäller Polen förstår jag faktiskt inte över huvud taget vad du menar. Det var ju exakt samma retorik förra gången när flyktingar kom från Syrien. Kom de till ett första EU-land skulle de gärna stoppas och stanna kvar där. Nu är det plötsligt okej att de kommer via Polen till svensk gräns. Det är faktiskt bara inkonsekvent och hycklande.

Anförande nr 173

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag har vid ett antal tillfällen från denna talarstol frågat hur det kommer sig att Sverigedemokraterna är det enda parti som i sin budget inte nämner begreppet ”mänskliga rättigheter” en enda gång. Första gången jag ställde frågan förklarades det med att det var ett förbiseende, för det var så självklart. Sedan dök det ändå inte upp i de efterkommande budgetarna, och då börjar man nog misstänka att det faktiskt ligger något mer bakom det där än att det bara skulle vara en miss.

Martin Westmont har vid ett annat tillfälle sagt att vad som står i budgeten är ovidkommande. Hur kommer det sig då att det är så väldigt angeläget att just det här området ska kartläggas? Det finns ju inga hemligheter kring kostnaderna för själva mottagandet av nyanlända; det är bara att läsa de budgetar som läggs fram. Det är i huvudsak socialnämnden som har dessa kostnadsposter. Där har ni i

Sverigedemokraterna gjort väldigt stora nedskärningar i era budgetförslag, så jag kan nog tycka att det skorrar lite falskt att säga att ni vill göra det här för att få möjlighet att hjälpa fler.

Men om det nu är sant tycker jag förstås att det är någonting som vi ska välkomna att Sverigedemokraterna gör denna totala omvändning i frågan. Jag hoppas att det gäller för alla människor som flyr från krig, förtryck, tortyr och annat elände som människor kan utsättas för av förskräckliga tyranner i vår värld och att det inte bara handlar om den förskräckliga situation vi har här och nu.

Liberalerna kommer alltid att försvara frihetliga värden och ställa upp till försvar för dessa var de än i världen förtrycks, och vi kommer alltid att stå bakom mänskliga rättigheter. Det kommer alla andra partier också alltid att göra, och jag hoppas att vi framöver kommer att få se begreppet ”mänskliga rättigheter” också i Sverigedemokraternas budgetar – om ni tar dessa frågor på allvar.

§ 30 Inför kostnadsfria simhallsbesök för personer äldre än 75 år

Anförande nr 174

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Från vissa av remissinstanserna kan vi läsa att den positiva effekten inte motsvarar kostnaden för den här typen av reform. Vi delar inte riktigt den åsikten. Vi tycker inte att vi kan tumma på folkhälsan, och det är bland annat därför som vi vill göra den här typen av satsning. Vi gör också en stor satsning på våra utegym. För många, inte minst för våra äldre, är det en ekonomisk fråga om man ska kunna motionera. Därför tycker vi helt enkelt att det här är någonting som vi ska bidra med så att människor kan hålla igång och leva ett aktivt liv.

Med detta sagt tycker jag att den grönblå majoriteten bör tänka om ifråga om att de positiva effekterna inte motsvarar kostnaderna. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 175

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Det är väldigt svårt att säga vad effekterna skulle bli, om vi skulle få fler besökare om vi skulle ta bort avgiften för äldre i simhallar eller om det kanske helt enkelt skulle bli så att vissa byter från ett privat gym till att börja gå till stadens simhallar i stället. Jag skulle därför vilja säga att det inte är så okomplicerat som Sverigedemokraterna och Martin Westmont får det att låta här i talarstolen.

Jag vill ta tillfället i akt och berätta om några av de saker som vi gör för att få fler äldre att leva ett aktivt liv. Bland annat har vi redan i dag en kraftig reduktion. Det är både en rejäl skattesubvention för alla som går in på stadens simhallar och en särskild reduktion för äldre personer. I stadens simhallar har vi också ett brett utbud av aktiviteter kopplade till just äldre. Det är bland annat seniorgym men också vattengymnastik som är väldigt populärt.

Två budgetar i rad har vi också gjort särskilda budgetsatsningar både på äldrenämnden och idrottsnämnden kopplat till att få fler äldre att röra på sig. I idrottsnämndens innevarande budget har vi 2 miljoner särskilt avsatta just för äldre. De riktas både till föreningslivet som kan söka pengar för att genomföra aktiviteter och till att utöka de aktiviteter som vi har i våra egna anläggningar.

Vi har också sedan ett och ett halvt år tillbaka ett helt nytt medlemsaktivitetsstöd, som vi betalar ut till föreningslivet som ordnar aktiviteter för äldre. Det är alltså inte bara som tidigare till barn och unga, utan nu är det också för äldre.

Vi ser väldigt alltså många andra möjligheter. Det finns ett särskilt budgetuppdrag att titta på stadens utegym och hur vi kan anpassa dem ytterligare för att möta den äldre målgruppen. Sammantaget är jag övertygad om att det är ett mycket mer effektivt sätt att rikta särskilda insatser för att möta de äldres behov än att bara slentrianmässigt ta bort en avgift.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 176

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Tack, Karin, för ditt svar! Jag blir lite konfunderad. Du berättar om olika satsningar som staden gör, och det låter jättebra. Men vad är det principiellt som gör att ni är emot just den här typen av satsning på de äldre? Är de inte värda det, våra äldre? Det är ju inte en så stor kostnad vi talar om.

Anförande nr 177

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Som jag ser det ska vi rikta våra insatser och skattebetalarnas pengar dit där de får bäst effekt, och jag tror inte att det kommer att få en jättestor effekt för att få fler äldre att röra på sig att bara ta bort avgifterna på entrén till stadens simhallar. Jag tror att vi behöver jobba uppsökande, och vi behöver rikta kommunikationsinsatser för att nå den äldre målgruppen. Det gör vi. Vi behöver också säkerställa att aktiviteterna i stadens simhallar är anpassade för den äldre målgruppen så att man verkligen har bra aktiviteter att komma till.

Jag vill verkligen också lyfta fram de privata aktörerna. Det finns en mängd privata aktörer som specialiserar sig just på den äldre målgruppen, och det vore väldigt tråkigt om staden genom att ta bort avgifterna i simhallarna totalt konkurrerade ut de fantastiska initiativ som finns.

§ 31 Utred i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser

Anförande nr 178

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Den här motionen skrevs för två år sedan och handlar om att utreda i vilken utsträckning utrikesfödda kvinnor får ta del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser.

Utrikesfödda kvinnor är en grupp som har särskilt svårt att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden och som har bristfällig utbildning. Det är glädjande att läsa att flera av remissinstanserna är positiva och ser behovet av att utreda frågan om i vilken utsträckning utrikes födda kvinnor tar del av stadens arbetsmarknads- och etableringsinsatser. Flera forskningsanalyser visar att arbetslösheten bland utrikes födda ökar och att många i gruppen står helt utanför arbetsmarknaden. Bland nyanlända kvinnor med låg utbildning, av dem som kom till exempel 2008, hade bara en femtedel jobb sju år senare. Andelen nyanlända kvinnor som varken arbetar eller studerar fem år efter etableringsuppdraget är högre än andelen män. Skillnaden mellan kvinnor och män har dessutom ökat något mellan 2005 och 2015.

Vi ser, liksom arbetsmarknadsförvaltningen, att tillgången till stadens arbetsmarknadsinsatser skiljer sig åt mellan könen. Kvinnor kommer inte ut i sysselsättning i samma utsträckning som män, och de senaste åren, alltså under högkonjunkturen, är utrikes födda kvinnor den enda gruppen där vi sett arbetslösheten öka. Det är bra att staden erbjuder arbetsmarknadsinsatser till dem som har behov av ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet liksom att flera förvaltningar skriver att en utredning kan göras för att kartlägga vilken tillgång till arbetsmarknadsinsatser inom staden som utrikes födda kvinnor har.

Med en utredning får vi en tydlig bild av stadens arbetsmarknadsinsatser för målgruppen och kan lättare avgöra vilka ytterligare insatser som behöver göras. Målet för stadens integrationsarbete ska vara lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter till arbete och ekonomisk självständighet. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 179

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack till Rashid Mohammed för den viktiga motionen!

Det har gått några år sedan motionen skrevs, och jag tror att bakgrunden till motionen är den revisionsrapport som kom som visade att Arbetsförmedlingens etableringsinsatser inte når utrikes födda kvinnor. När det rapporterades som det här åkte TV4 och besökte Åsö vuxengymnasium för att intervjua utrikes födda kvinnor som läser på stadens kombinationsutbildningar. Där lyftes Stockholms stads verksamheter fram som exempel på någonting som verkligen fungerar, något som glädde mig. Jag vill alltså understryka att bakgrunden var en revisionsrapport som

handlade om statens insatser och att vi i Stockholm faktiskt gör väldigt mycket riktat till den här målgruppen.

Det är klart att vi kan göra fler utredningar, och det är klart att vi kan analysera ytterligare. Men i Stockholms stad har vi haft väldigt mycket fokus också på metodutveckling. Den tidigare majoriteten inledde ett arbete till exempel med stadsdelsmammor som söker upp utrikes födda kvinnor och erbjuder råd och stödinsatser för att på olika sätt ta sig vidare i arbete och studier eller att på andra sätt nå vägar in i det svenska samhället. Det arbetet permanentar vi nu.

Något helt nytt som vi gör den här mandatperioden är att upphandla arbetsträning just för målgruppen utrikes födda kvinnor, där vi har arbetsträningsplatser hos det sociala arbetsintegrerade företaget Yalla i Rinkeby men också hos Stadsmissionen i söderort.

Jag vill även understryka att vi inte har någon lagstadgad skyldighet att jobba mot just gruppen utrikes födda kvinnor, utan det är vi i den här salen som har beslutat att arbetsmarknadsnämnden ska ha dem som prioriterad målgrupp. Vi ser hur viktigt det är för Stockholm att jobba för att se till att fler utrikes födda kvinnor kommer i egen försörjning, eftersom det är jätteviktig del för ökad jämställdhet att fler kvinnor har en egen försörjning, möjlighet att leva ett självständigt liv och att fler barn får se sina mammor gå till jobbet varje dag.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 180

R a s h i d M o h a m m e d (V): Tack, Karin! Det finns hur många insatser som helst i staden, bland annat Stockholmsjobben och det finns även andra, till exempel stadsdelsmammorna som du nämnde. Trots det är arbetslösheten ganska hög bland utrikes födda. Man har nyss tagit fram en arbetsmarknadsrapport som vi ska ha på arbetsmarknadsnämnden, och den visar att arbetslösheten bland utrikes födda kvinnor är högre än bland män – 19 respektive 16 procent i riket.

Det här är inte något som hjälper de här grupperna. Därför behöver vi göra en utredning för att ta reda på varför de inte kommer in på arbetsmarknaden. Varför står de år efter år utanför arbetsmarknaden? Staden har ett ansvar. Det vet du själv, Karin. Arbetsförmedlingen har olika åtgärder, Rusta och matcha och vad det kan vara. Det har inte heller lyckats.

Anförande nr 181

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Jag håller helt med: Vi måste verkligen göra mer. Siffrorna talar sitt tydliga språk. Det är alldeles för många utrikes födda kvinnor som står utanför arbetsmarknaden, och det är ett väldigt stort problem. Det är ett stort jämställdhetsproblem, men jag skulle också återigen vilja lyfta fram att det är ett jämställdhetsproblem för alla de barn som inte får se sina mammor gå till jobbet varje dag. Därför måste vi göra ännu mer.

Det är klart att vi kan utreda och analysera ytterligare. Men jag vill ändå fokusera just på metodutvecklingen, för vi måste hitta fler och bättre metoder för att nå kvinnor som står utanför arbetsmarknaden och se till att vi verkligen jobbar effektivt. Dem ska vi såklart följa upp hela tiden.

Jag är inte säker på att en ny, stor utredning är svaret på frågan, utan vi ska snarare fortsätta att jobba med våra kombinationsutbildningar och med det uppsökande arbetet med stadsdelsmammor för att verkligen göra de insatser som leder till resultat.

Anförande nr 182

S a l a r R a s h i d (S): Jag tycker att den här motionen är väldigt viktig. Analysen är nödvändig för att förstå mekanismerna bakom att kvinnor med utrikes bakgrund hamnar utanför.

Vi får höra från arbetsmarknadsborgarrådet att vi givetvis ska metodutveckla. Det säger vi inte emot, men det hade varit väldigt intressant att veta vilken typ av metodutveckling hon menar. Alla de områden som hon pekar på har ju varit insatser från föregående mandatperiod: kombinationsutbildningarna – föregående mandatperiod, stadsdelsmammorna – föregående mandatperiod. Vad vill ni egentligen inom det här området? Det är det som är lite intressant. Borgarrådet pekar på metodutveckling, men i stort sett får vi inte höra vad ni vill.

Anförande nr 183

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! En av de saker som ni *inte* gjorde var att ta hjälp av alla de fantastiska privata initiativ som finns, till exempel de sociala arbetsintegrerande företagen som jobbar stenhårt varje dag för att se till att få in fler som står långt ifrån. Vi upphandlar nu arbetsträningsplatser hos externa aktörer, en politik som Socialdemokraterna alltid har motsatt sig. Det är ett exempel på vad vi nu gör. Staden gör verkligen inte alla de här insatserna bäst själv, utan det finns väldigt många andra initiativ som vi behöver ta till vara.

Jag vill också lyfta fram att det inte är helt självklart att en ny kommunal utredning skulle ge svar på alla de här frågorna, för vi möter inte alla utrikes födda kvinnor som står utanför arbetsmarknaden. Detta är i första hand ett statligt ansvar. Vi når dem som vi når med det uppsökande arbetet, inte hela målgruppen, och det vill jag gärna lyfta fram i den här debatten.

Anförande nr 184

L i s a P a l m (FI): Ordförande! Tack för en bra motion! Jag tror inte heller att en utredning skulle ge fler arbeten – verkligen inte. Däremot skulle det ge en bättre bild av varför särskilt utrikes födda kvinnor inte kommer in på arbetsmarknaden.

Vi vet mycket. Det kan handla om hälsa, det kan handla om diskriminering. För inte så länge sedan kom en rapport från MUCF som handlade om unga utrikes födda kvinnor som upplevde diskriminering. Det kan också vara något att titta på, alltså hur stadens egna verksamheter arbetar mot diskriminering i sina egna verksamheter eller i

andra företag. Det är just det som en sådan här analys och rapport skulle kunna ge svar på liksom underlag till arbetsmarknadsnämnden och kommunfullmäktige när det gäller vilka insatser som skulle kunna skärpas upp och vad mer som skulle kunna göras.

Vi har väldigt många bra insatser som pågår, och det är kul att borgarrådet nämner stadsdelsmammorna. Det var något som vi införde under föregående mandatperiod. Vi tror att vi kan skala upp det arbetet ännu mer och vidareutveckla det. Ett problem som man hör om när man pratar med många av de kvinnoföreningar som arbetar just med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden, Kvinnocenter i Tensta/Hjulsta exempelvis, är att just hälsan är ett stort hinder. I en sådan analys skulle man kunna titta på vad man vidare skulle kunna göra för insatser, exempelvis mer samverkan med Region Stockholm. Vad kan vi mer göra framöver?

Bifall till motionen!

Anförande nr 185

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack, Lisa Palm! Jag kreddade ju er för att ni startade stadsdelsmammor och poängterade också att vi har permanentat det och nu ser till att alla stadsdelar har finansiering för stadsdelsmammor, vilket inte var fallet tidigare.

Jag kan också glädja Lisa Palm med att vi har flera saker på gång just när det gäller hälsofrågor. Bland annat var själva fröet till det Welcome house som nu finns på Medborgarplatsen och har dörrarna öppna för nyanlända ett ESF-projekt som heter Hållbar etablering. Där har man just fokus på helheten kring individer. Hälsofrågor är en jätteviktig del, och där regionen också är med.

Handlingarna har ännu inte gått ut till Finsams nästa styrelsemöte, men där finns också en särskild projektansökan där staden ska jobba tillsammans med Region Stockholm just för att belysa hälsofrågan kopplat till utrikes födda, inte bara kvinnor.

Anförande nr 186

L i s a P a l m (FI): Det gläder mig, för vi vet ju att hälsan är en otroligt stor fråga för många av de kvinnor som inte kommer ut på arbetsmarknaden. Det kan handla om både fysisk och psykisk ohälsa. Det gläder mig därför väldigt mycket. Men jag tror fortfarande att vi kan göra mycket mer, framför allt för att stärka den ekonomiska jämställdheten som du också lyfter.

Jag tycker att det är jättebra att stadsdelsmammorna har permanentats, men jag tror också att vi kan jobba vidare.

Anförande nr 187

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Under de senaste åren har antalet arbetslösa utrikes födda kvinnor ökat, och bland annat Riksrevisionen har påtalat bristen på jämställdhetsperspektiv i integrationspolitiken. Det är av yttersta vikt att

integrationen utformas även efter kvinnornas behov och ger stöd för att de ska integreras i samhället.

Det här är oerhört viktigt, men majoriteten avsäger sig ansvaret för att utreda varför dessa kvinnor inte kommer in på arbetsmarknaden. Det är märkligt. När remissinstanserna, till exempel Sveriges Kvinnolobby, skriver att alla medborgare som står långt från arbetslivet har rätt till likvärdiga stöd från kommunen, varför ska inte majoriteten ta sitt ansvar då?

De skriver om flera sätt att hjälpa de här kvinnorna att komma in på arbetsmarknaden, och då förstår jag inte varför ni pratar om metoder. Man måste utveckla metoder, och det ingår. Varje verksamhet i kommunal regi måste jobba med att metodutveckla. Men här behövs det en utredning. Vi måste veta varför de här kvinnorna inte kommer in på arbetsmarknaden, år efter år. Det finns ju andra insatser som vi vet är väldigt bra. Vi har nämnt stadsdelsmammorna, men det räcker inte, och det är inte många som har kommit in på arbetsmarknaden. Det vet vi. Sedan har vi Integrationspakten, som inte kan hjälpa den här målgruppen. De jobbar med många andra saker, men även där finns brister. Vi vet inte hur många vi har lyckats med genom Integrationspakten.

Jag tycker därför att det är väldigt viktigt att vi nu tar chansen och utreder varför dessa kvinnor inte kommer in på arbetsmarknaden. Det är inte kostsamt att göra kommunala utredningar när det gäller denna målgrupp. Alla andra målgrupper lyckas komma in på arbetsmarknaden.

Anförande nr 188

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Vi är inte oense om ambitionerna. Det räcker att läsa vår budget och titta på alla insatser vi gör så kan man se att det här är en högt prioriterad fråga för den grönbå majoriteten.

Jag tror ändå att vi behöver reda ut vems ansvar det är och vad det egentligen är vi pratar om. Revisionsrapporten pekar på att Arbetsförmedlingen, alltså de statliga insatserna, inte når utrikes födda kvinnor. De etableringsinsatserna har ju alla nyanlända rätt till, medan de som har rätt till stadens arbetsmarknadsinsatser i första hand är de som går på ekonomiskt bistånd, och alla utrikes födda kvinnor som står utanför arbetsmarknaden har inte ekonomiskt bistånd. Det gör att vi inte når alla dessa kvinnor naturligt, utan vi behöver jobba uppsökande. Därför är det inte så enkelt.

Anförande nr 189

R a s h i d M o h a m m e d (V): Jag har jobbat inom socialtjänsten i ganska många år, och jag vet vad som gäller dem som har behov av försörjningsstöd, ekonomiskt bistånd alltså. Det finns så många utrikes födda kvinnor som har stått utanför arbetsmarknaden jättelänge, och även dessa ingår i det kommunala ansvaret.

Man kan inte bara säga att alla utrikes födda kvinnor inte har försörjningsstöd. Men vi vet att många har det, inte bara i ytterstadsdelarna utan det finns i innerstadsdelarna också. Vi har tagit emot fler flyktingar som bor i SHIS-boenden i innerstaden, och det är det vi menar: Varför kan inte dessa utrikes födda kvinnor, som är kommunens

ansvar, få in foten på arbetsmarknaden? Varför kan vi inte utreda det? Det finns ju skäl, men vi vet inte vilka. Och om vi inte vet så innebär det att vi måste börja utreda det.

Anförande nr 190

Salar Rashid (S): Jag skulle vilja ha en rättelse och en ursäkt från Karin Ernlund, som faktiskt står och ljuger i talarstolen. Är det några som verkligen har varit för att ASF:arna ska komma in i systemet och som har gjort skrivelser om att vi ska ta fram en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag är det vi socialdemokrater. Därför tycker jag att det är oanständigt att borgarrådet står och ljuger om att vi inte skulle vara för den typen av satsningar. Vi pekar mycket tydligt på hur bra det skulle gå att använda upphandlingar riktade för att få mer arbetsträning och arbetsplatsträning för den här målgruppen.

Sedan kan man väl fråga sig på vilket sätt verkligheten för den här målgruppen skiljer sig om de har ekonomiskt bistånd, varifrån vi hämtar dem, eller om de har rätt till Arbetsförmedlingens insatser. Verkligheten är fortfarande densamma för dem. Mekanismerna som gör att de här kvinnorna står utanför arbetsmarknaden liknar varandra. Därför tycker jag att det är väldigt konstigt att man försöker resonera kring att det här ju var Riksrevisionens rapport och inte någonting som gäller oss.

Men verkligheten finns fortfarande ute hos oss, och det är väl fortfarande som Rashid Mohammed pekar på, att vi har en stor grupp utrikes födda kvinnor som står utanför arbetsmarknaden. Det är någonting som Karin Ernlund behöver svara på.

Självklart är vi för att man upphandlar arbetsträningsplatser för den här målgruppen. Men vi är inte för att man har lagt ned arbetsträningsplatser till exempel i Hässelby-Vällingby och på andra ställen under den här mandatperioden. Det blir lite konstigt att man å ena sidan slår sig för bröstet för att man upphandlar och visar på att det finns en vilja och å andra sidan lägger ned när det handlar om den egna kommunala verksamheten.

Anförande nr 191

Borgarrådet Ernlund (C): Ordförande! Poängen är att man inte har samma rätt till stöd från kommunen när det gäller arbetsmarknadsinsatser om man inte går på ekonomiskt bistånd. Det kan vi såklart ändra, men då behöver vi ändra den nationella lagstiftningen. Då behöver Socialdemokraterna kanske driva att vi ska kommunalisera hela arbetsmarknadspolitiken. Det vore jätteintressant och någonting som vi kan diskutera vidare, men det var det som var min poäng.

När det gäller de upphandlade platserna hos våra arbetsintegrerande företag är det ju så att Socialdemokraterna i så många debatter och i alla era budgetreservationer har varit emot de skrivningar vi har haft som handlar om att konkurrensutsätta jobbtorgsverksamheter. Det är precis det som vi gör när vi upphandlar arbetsträningsplatser: Vi konkurrensutsätter och lägger ut delar av vår egen

verksamhet till privata initiativ. Det tycker jag är jättebra, men det har ni alltid röstat emot.

Anförande nr 192

S a l a r R a s h i d (S): Att konkurrensutsätta jobbtorgen är vi självklart emot, för det handlar om någonting helt annat. Att upphandla platser, något som vi tycker är fullt möjligt om man ser att det finns behov och framför av icke vinstdrivande företag, ser jag inget som helst problem med, precis som borgarrådets exempel med Yalla Trappan.

Jag tycker att det här är att blanda bort korten, och jag tycker inte att borgarrådet snälltolkar oss. Hon försöker på ett väldigt negativt sätt få oss till motståndare till att få fler människor att komma i arbete. Där ska jag säga att där har hon fel, för vi försöker på alla möjliga sätt. Det har vårt budgetalternativ visat, och vi har också visat att vi försöker att se till så att fler kommer i arbete och studier. Utrikes födda kvinnor ära en väldigt viktig målgrupp, och därför vill vi bifalla den här motionen – något ni inte vill göra.